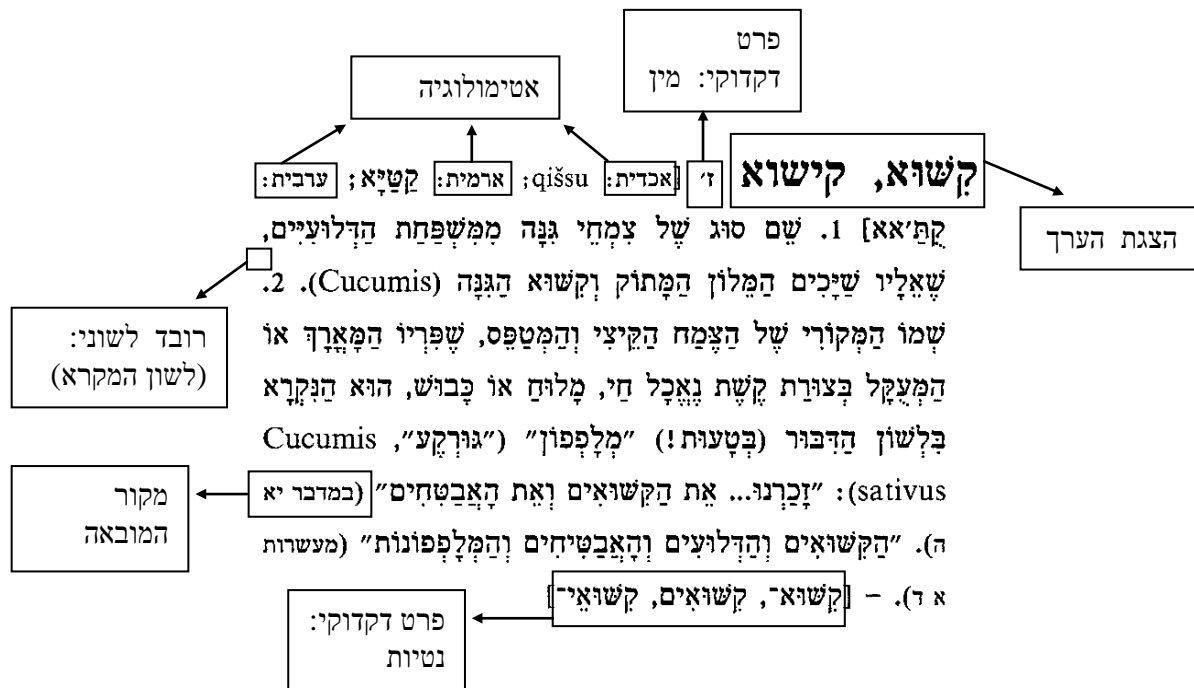

אוצר המילים והמשמעים

הערך הליכה:

- (1) נקבה
- (2) 4
- (3) לשון המקרא
- (4) ביאליק, אירה ד.
- (5) נטיות המילה

תרגיל 1

מילון אבן שושן (2003)

- (1) ערבית
- (2) זכר
- (3) האטימולוגיה, תולדותיה, מקורה, גיזרונה של המילה
- (4) לשון המקרא
- (5) מוצא, בית אב
- (6) עגנון, כפות רלא
- (7) ישעיה מ כד
- (8) הנטיות של המילה

מילון רב מילים

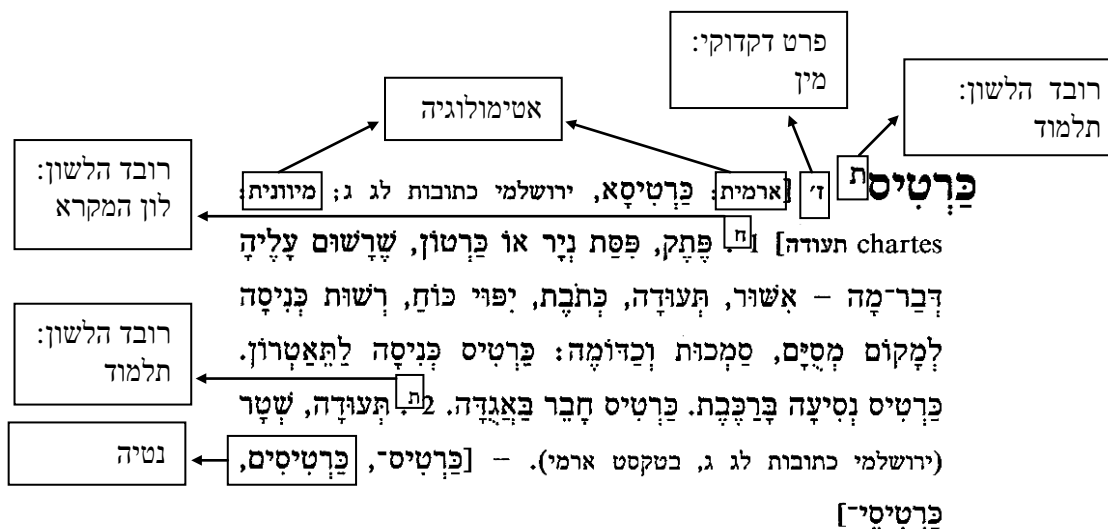
- (1) שם עצם   נימוק: כתובה המילה "שם" בצמוד לערך.
- (2) זכר   נימוק: כתובה האות ז' בצמוד לערך
- (3) ג.ז.ע.   נימוק: השורש רשום בסוגריים המרובעים בסוף הערך
- (4) ניטות של המילה גזע
- (5) ישעיה יא א
- (6) יש להעתיק שתי מילים מהמילים האלה: גזע, גזעי, גזעיות, גזען, גזענות, גזעני

מילון ההווה

- (1) זכר   נימוק: כתובה האות ז' בצמוד לערך
- (2) ג.ז.ע.   נימוק: השורש רשום בסוגריים בסוף הערך < >
- (3) גזעים, גזעי

תרגיל 2

1.

- (1) שם עצם
- (2) המין הדקדוקי של המילה. בצמוד לערך כתובה האות ז' = זכר, ומכאן ניתן להסיק שזהו שם עצם.

- 2. א.** (1) אכדית, אוגריתית וארמית
 (2) המידע כתוב בסוגריים המרובעים בראש הערך
- ב.** (1) שם עצם
 (2) המין הדקדוקי של המילה. בצמוד לערך כתובה האות נ' = נקבה, ומכאן ניתן להסיק שזהו שם עצם.
- ג.** (1) תלמוד, מקרא, עברית חדשה
 (2) הכתוב בסוגריים אחרי המבואות (לדוגמה: איוב, מאפו)

- 3. א.** כתיב חסר (אָגְרָת), כתיב מלא (איגרת) - המילה אינה מנוקדת ומופיעה אות אהו"י (י'
ב. (1) אכדית, ארמית
 (2) המידע כתוב בסוגריים המרובעים בראש הערך (כאן כתובה האטימולוגיה של המילה)
- ג.** (1) שם עצם
 (2) המין הדקדוקי של המילה. בצמוד לערך כתובה האות נ' = נקבה, ומכאן ניתן להסיק שזהו שם עצם.
- ד.** (1) אָגְרוֹת
 (2) הכתוב בסוגריים המרובעים בסוף הערך

- 4. א.** (1) ציין, על פי הערכים מן המילון, את חלק הדיבור של כל אחת מן המילים:
עִירְיָה: שם עצם
עִירוֹנִי: שם תואר וזכר
- (2) **עִירְיָה**: המין הדקדוקי של המילה. בצמוד לערך כתובה האות ז' = זכר, ומכאן ניתן להסיק שזהו שם עצם.
עִירוֹנִי: בצמוד לערך כתוב תו"ז = תואר וזכר
- ב.** (1) המילה **עִירוֹנִי** שייכת לרובד קדום יותר של השפה.
 (2) האות הקטנה הרשומה מעל המילה. מעל המילה **עִירְיָה** כתובה האות ח', כלומר הרובד הלשוני הוא העברית החדשה, ואילו מעל המילה **עִירוֹנִי** כתובה האות ת' = תלמוד. תלמוד קדם לעברית החדשה.

- 5. א.** **קְרָקַע**: אכדית, ארמית וערבית (אטימולוגיה חוץ עברית)
קְרָקַעִי: נגזר מהשם קרקע (אטימולוגיה פנים עברית)
- ב.** (1) הערך **קרקע שני** פרטים דקדוקיים המובאים בערך: מין: זכר ונקבה ונטיות: (צורת נסמך, צורת רבים בזכר ובנקבה).
 (2) הערך **קרקעי שני** פרטים דקדוקיים המובאים בערך: חלק דיבר - ת' = שם תואר ונטיות (צורת נקבה וצורת רבים בזכר ובנקבה)
- ג.** (1) המילה **קְרָקַע** שייכת לרובד קדום יותר של השפה.
 (2) האות הקטנה הרשומה מעל המילה. מעל המילה **קְרָקַעִי** כתובה האות ח', כלומר הרובד הלשוני הוא העברית החדשה, ואילו מעל המילה **קְרָקַע** לא כתובה אות, כלומר הרובד הלשוני הוא לשון המקרא. המקרא קדם לעברית החדשה.
- ד.** הערת הסוגריים היא 'בהשאלה', כלומר היום נעשה שימוש במילה קרקע שלא במשמעות הרגילה של המילה.
- 6. א.** (1) זכר
 (2) האות ז' המופיעה בסוגריים המרובעים בתחילת הערך.
- ב.** (1) סלל
 (2) הכתוב בסוגריים <> בסוף הערך.
- ג.** ההגדרה הראשונה: "קו הנוצר על ידי גוף בתנועה".
- ד.** (1) הערת הסוגריים היא 'בהשאלה', כלומר היום נעשה שימוש במילה מסלול שלא במשמעות הרגילה של המילה.
 (2) קשה לחזור למסלול אחרי תקופה ארוכה של חופש. (קשה לחזור לשגרה)
- 7. א.** (1) במילון אבן שושן מצוין מקור המילה ומקבילותיה - ארמית
 (2) הפרטים הדקדוקיים בערך צעיף במילון אבן שושן מצוין המין: זכר והנטיות - צְעִיף (צורת סמיכות), צְעִיפִים (צורת רבים). צְעִיפִי (ריבוי בסמיכות). במילון רב מילים מצוין חלק הדיבר: שם עצם (כתובה המילה שם בצמוד לערך), מין: זכר והנטיות: צעיפים (צורת רבים, צעיף- צורת נסמך)
- (3) מקור הדוגמאות: במילון אבן שושן לקוחות הדוגמאות ממקורות העברית: מקרא (בראשית), רש"י והעברית החדשה (ביאליק). במילון רב מילים מרבית הדוגמאות הן מהעברית בת ימינו. דוגמה אחת היא מהמקרא (בראשית)
- (4) סדר ההגדרות: אבן שושן - מהעתיק אל החדש, ואילו רב מילים מהנפוץ בימינו אל הפחות נפוץ.

(5) רובד לשוני: מילון אבן שושן מציין את הרובד הלשוני - לשון המקרא והעברית החדשה (מצוין מעל מספרי ההגדרות), ואילו במילון רב מילים הרובד אינו מצוין.

ב. הערת הסוגריים היא 'בהשאלה', כלומר היום נעשה שימוש במילה מסלול שלא במשמעות הרגילה של המילה

תרגיל 3

1. א. (1) מקור המילה קַרְקַס: לטינית ויוונית.
(2) המידע המופיע בסוגריים המרובעים בראש הערך.
- ב. שני רבדי הלשון המופיעים בערך קַרְקַס: תלמוד, העברית החדשה (יודעים זאת על פי האותיות מעל ההגדרות)
- ג. המילה קרקס היא זכר, אבל יש לה שתי צורות ריבוי - על דרך הזכר: קרקסים ועל דרך הנקבה: קרקסאות / קרקסיות. שתי צורות אלה נזכרות במילון אבן שושן מכיוון שמילון זה הוא מילון היסטורי המספק מידע לאורך התקופות, יש התייחסות לשפה העברית ולרבדיה ההיסטוריים השונים.

2. א. קַרְקַסי: שם תואר
קַרְקַסוֹן: שם עצם
- ב. קַרְקַסי: כתובה האות ת' בצמוד לערך.
קַרְקַסוֹן: לפי המין הדקדוקי - האות ז' רשומה בצמוד הערך. (זכור כי במילון אבן שושן לא מצוינת המילה "שם" או הצירוף "שם עצם", אלא ליד הערך מצוינת האות ז' לזכר או האות נ' לנקבה, מאן מסיקים שזהו שם עצם).

3. (1) ההבדל - הרובד הלשוני של "קַרְקַס" הוא תלמוד, ואילו הרובד הלשוני של שתי המילים: "קַרְקַסי" ו"קַרְקַסוֹן" היא העברית החדשה.
(2) המילה קַרְקַס שייכת לרובד קדום בשפה.

תרגיל 4

במילון אבן שושן הערך מוצג לפי השורש, במילון ההווה הערך מוצג לפי צורת הווה יחיד, ואילו במילון רב מילים הערך מוצג לפי צורת עבר נסתר. במילון אבן שושן מצוינת האטימולוגיה של המילה - מקור המילה (אכדית ואוגריתית), ואילו במילונים ההווה רב מילים אין כל ציון של מקורות המילה. במילון אבן שושן מצוינים השורש של מילה (בתחילת הערך - הערך מוצג לפיו), חלק הדיבר שלה (פ"י) ונטיות הפועל בסוגריים מרובעים בסוף הערך. במילון ההווה מצוין השורש של המילה בסוף הערך בסוגריים < > ומצוינות הנטיות של הפועל בסוגריים מרובעים בתחילת הערך. במילון רב מילים מצוינים השורש ונטיות הפועל בסוגריים המרובעים בסוף הערך. מצוין חלק הדיבר בצמוד לערך (כתובה האות פ').

מקור הדוגמאות: במילון אבן שושן הדוגמאות הן מהמקורות, לדוגמה המקרא (דברים, ירמיה) ומהעברית החדשה (ביאליק). במילון ההווה אין דוגמאות, ואילו במילון רב מילים מקור הדוגמאות הן מהעברית המדוברת, עברית בת ימינו.

2. א. הצגת הערך: מילון אבן שושן - הערך מוצג לפי השורש של המילה, ואילו במילון רב מילים הערך מוצג לפי צורת עבר נסתר.
פרטים דקדוקיים: במילון אבן שושן מצוינים השורש (כך מוצג הערך), חלק הדיבר (בצמוד לערך כתוב פ"י) ונטיות הפועל (שם פועל, צורת הווה יחיד, צורת פעול, וצורת עתיד נסתר) בסוגריים מרובעים בסוף הערך. במילון רב מילים מצוינים השורש (ש.ר.ט) ונטיות הפועל (שם פועל, עבר מדבר, הווה יחיד, עתיד מדבר, ציווי נוכח) בסוגריים מרובעים בסוף הערך. כמו כן במילון רב מילים מצוין חלק הדיבר (כתובה האות פ' בצמוד לערך).
מקור הדוגמאות: במילון אבן שושן הדוגמאות לקוחות מהמקורות (לדוגמה מהמקרא: ויקרא) וימי הביניים (רש"י) (יודעים זאת על פי המבואות), ואילו במילון רב מילים הדוגמאות הן מהעברית המדוברת, העברית בת ימינו.

2. ב. ההבדל בכתוב בין שרט לשרט מוסבר על ידי האטימולוגיה. אנו למדים כי צורת הכתיב שרט היא מהארמית ובערבית שרט.

3. פרטים דקדוקיים: מילון רב מילים מצוין את חלק הדיבור (כתובה המילה שם בצמוד לערך), את המין הדקדוקי (כתובה האות ז' בתחילת הערך), את השורש ואת נטיות המילה מצוין בסוגריים המרובעים בסוף הערך. (השורש: כ.ש.ר, הנטיות: צורת רבים).
מילון ההווה מצוין את המין הדקדוקי של המילה (כתובה האות ז' בסוגריים מרובעים בצמוד לערך) ואת השורש (כתוב בסוגריים < > בסוף הערך. השורש: מכשר)

תרגיל 5

א. מקור המילה (אטימולוגיה): במילון אבן שושן מצוינים מקורות המילה ומקבילותיה בשפות השמיות: אוגריתית, כנענית, אכדית, ואילו במילונים רב מילים וההווה אין כל ציון של מקורות המילה.

המקור שממנו נלקחו המובאות: מילון אבן שושן מצוין בראשית, ברכות, ירושלמי, אדון עולם. מילון רב מילים מצוין שתי מובאות - מלאכי, בראשית ואילו מילון ההווה אינו מצוין (אין דוגמאות).

מקור הדוגמאות: במילון אבן שושן הדוגמאות לקוחות ממקורות עבריים לדוגמה מקרא, תפילה, במילון ההווה אין דוגמאות, ואילו במילון רב מילים שלוש דוגמאות הן מלשון הדיבור, העברית בת ימינו ושתי דוגמאות לקוחות מהמקורות (מלאכי, בראשית).

מילון אבן שושן	מילון רב מילים	מילון ההווה
<p>נטיות: מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים</p> <p>שורש: אינו מציין</p> <p>מין: מציין בתחילת הערך (ז' = זכר)</p> <p>חלק דיבר: אינו מציין</p>	<p>נטיות: מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים</p> <p>שורש: אינו מציין</p> <p>מין: מציין בתחילת הערך (ז' = זכר)</p> <p>חלק דיבר: מציין בתחילת הערך (שם)</p>	<p>נטיות: מציין בתחילת הערך בסוגריים מרובעים</p> <p>שורש: מציין בסוף הערך בסוגריים <אדן></p> <p>מין: מציין בתחילת הערך (ז' = זכר)</p> <p>חלק דיבר: אינו מציין</p>

ג. הגדרה מס' 4 ממילון אבן שושן: "כנוי כבוד לאלוהים". הגדרה זו אינה מופיעה במילון רב מילים משום שמילון רב מילים הוא מילון שימושי, סינכוני המספק מידע לקורא בעיקר מהעברית בת ימינו, ואילו מילון אבן שושן מספק מידע על כל משמעויותיה של המילה לאורך התקופות (מילון דיאכרוני). [מילון רב מילים משקף לשון הדיבור, את העברית בת ימינו, והיום המילה "אדון" אינה משמשת כינוי לאלוהים.

ד. מילון אבן שושן: הגדרה מס' 1. (מילון רב מילים, הגדרה מס' 1)

ה. הגדרה מספר 2.

תרגיל 6

1. א. ההגדרה המתאימה למשמעות המילה "הערכה" במשפט 1 ממילון רב מילים הגדרה מס' 3.

ב. ההגדרה המתאימה למשמעות המילה "הערכה" במשפט 2 ממילון רב מילים הגדרה מס' 1. (ממילון אבן שושן הגדרה מס' 1.)

ג. הבדלים בין המילונים:

אטימולוגיה: במילון אבן שושן מציין בסוגריים המרובעים בראש הערך את מוצאה של המילה (המקור של המילה, האטימולוגיה). המילה "הערכה" נגזרה מן הבסיס הַעֲרִיךְ ומהשורש ערך (מן ערך), ואילו במילון רב מילים אין כל ציון לאטימולוגיה של המילה.

הפרטים הדקדוקיים: מילון רב מילים מציין את חלק הדיבור של המילה (שם עצם). כתובה המילה שם בצמוד לערך), מילון אבן שושן לא מציין.

הרובד הלשוני: הרובד הלשוני של "הערכה" במילון אבן שושן הוא תלמוד, ואילו מילון רב מילים אינו מציין.

הרבדים הלשוניים שמהם לקוחות הדוגמאות: במילון אבן שושן הדוגמאות לקוחות מהתלמוד (כוזרי) ומהעברית החדשה (ביאליק, בודיצ'בסקי), ואילו במילון רב מילים הרובד הלשוני של הדוגמאות הוא מלשון הדיבור.

2. א. אטימולוגיה: במילון אבן שושן מציין בסוגריים המרובעים בראש הערך את מוצאה של המילה (המקור של המילה, האטימולוגיה). בסוגריים מופיעות המילים המקבילות בשפות שמיות: ארמית וערבית, ואילו במילון רב מילים אין כל ציון לאטימולוגיה של המילה. הפרטים הדקדוקיים: מילון רב מילים מציין את חלק הדיבור של המילה (שם עצם. כתובה המילה שם בצמוד לערך), במילון אבן שושן לא מציין.

- ב.** מקור הגדרה מספר 1 שבמילון אבן שושן: מקרא (ספר ויקרא יא ז)
ג. סדר ההגדרות - מילון אבן שושן: מהקדום אל העכשווי, ואילו מילון רב מילים מהנפוץ בימינו אל הפחות נפוץ.
ד. מילון אבן שושן - הגדרה מספר 3. מילון רב מילים הגדרה מספר 4.

ניגודיות

תרגיל 7

1. עזב / יגון	5. חלק	9. אהבה
2. צלול / נקי	6. התקדמות	10. שלווים / רגועים
3. מט	7. קמור	11. מלוכלך
4. נמצא	8. איטי	12. כישלון

תרגיל 8

(1) חלשה	(9) דומים	(17) מחלישה
(2) צחקה	(10) רחב	(18) יורדת
(3) התחלה, סוף	(11) ארוך	(19) קטנה, גדולה
(4) זריחה	(12) יציאה	(20) חם
(5) דיבר	(13) יש	(21) נכשיתי
(6) גלויות	(14) חשוכים	(22) חצוף / גס
(7) קבוע	(15) זרע / שתל	(23) זכרו
(8) כביתי	(16) חיסור	(24) כפופים

תרגיל 9

- 1.** היחס בין המילים: ניגודיות
- גבוה - נמוך
  - אוסף - מפזר
  - ישר - עקום
  - נדיר - שכיח
- 2.** היחס בין המילים: ניגודיות
- לילה - יום
  - מוצנע - גלוי
  - רש - עשיר
- 3.** היחס בין המילים: ניגודיות
- הרים - הוריד
  - בטעות - במקוון
  - מתחדש - מתכלה
  - מעניין - משעמם
- 4.** היחס בין המילים: ניגודיות
- דיבה - אמת
  - עלטה - אור
  - שקחה - זכירה
- 5.** היחס בין המילים: ניגודיות
- תומך - שולל
  - פשוט - מורכב
- 6.** היחס בין המילים: ניגודיות
- מאבד - מוצא
  - נזק - תועלת

תרגיל 10

- 1.** לא רחב   **3.** לא נדיר
- 2.** לא זהה   **4.** לא טיפש

נרדפות

תרגיל 11

1. גאווה	6. לְרַמּוֹת	11. בִּשְׁקֵט / בִּסּוּד / בִּלֵּט / חָרָשׁ
2. עני / רָשׁ	7. עֲדֵי	12. כּוֹאֵב / מִיּוֹסֵר
3. גל	8. שְׁלוֹ	13. צוּם
4. סבלנות	9. סִכְסוּךְ / וִיכּוּחַ	14. דִּיוּוח
5. אחיזה, תפיסה	10. אֶרְעִי	15. רִקִּיעַ

תרגיל 12

(1) חזון - נבואה	(13) גבורה - הַעֲזָה
(3) אורח - אָפֶן	(14) מורט - תּוֹלֵשׁ
(4) קָרָה - הִתְרַחַשׁ	(16) ריבון - שְׁלִיט
(6) יְתָרָה - עוֹדֵף	(17) אָרָס - רֵעַל
(10) קוסם - מָג	(19) זָב - טִפְטֵף
(11) פחד - בְּעֵתָהּ	

תרגיל 13

1. בוקר	4. לבנה / סהר
2. שנים עשר	5. תועבה
3. הפסד / מפלה	6. שריפת חמץ / סילוק

תרגיל 14

(1) סלח	(9) שתתה	(17) מתחרט / מצטער
(2) חוטם	(10) מלכד	(18) הפסק
(3) פוחדת	(11) מיטה	(19) הילל / רומם / הידר, אזרחי
(4) נמוגו / נעלמו	(12) הכחיש / התנגד	(20) שמאלי
(5) תזלזל	(13) הולכים	(21) ויכוח, מריבה
(6) ההתארגנות / ההכנות	(14) מטושטש / מעורפל	(22) מתלונן
(7) רְאִיָּת / השקפת	(15) חגיגה / שמחה	(23) חפר, בור / מחסה / מקלט
(8) נרקב	(16) אכזבה	(24) תאנה

תרגיל 15

(1) מוצדק	(7) עסקן	(13) רָפָה	(18) טלוויזיה
(2) נזרק	(8) שטיח	(14) הוכחה	(19) התפתחות
(3) אזרח	(9) פרשיה	(15) תכנית	(20) משך
(4) הוציא	(10) מכשיר	(16) מלביש	(21) נכנס
(5) נחלש	(11) אבנים	(17) שאון	(22) התנתקות
(6) הכחשה	(12) מתרווח		

תרגיל 16 (ניגודיות, נרדפות)

- 1.** היחס בין המילים: ניגודיות
- קילל - בָּרַךְ
  - לעבוד - לנוח
- 2.** היחס בין המילים: נרדפות
- אָרַע - התרחש
  - הושיע - הציל
  - מָגַלַב - שוט
- 3.** היחס בין המילים: ניגודיות
- להקדים - לאחר
  - מתוק - מר
- 4.** היחס בין המילים: ניגודיות
- בחוץ - בפנים
  - גאתה - דעכה
  - זָר - מְכַר
  - עתיק - חדש
- 5.** היחס בין המילים: נרדפות
- מטלה - משימה
  - תכליתי - ענייני
- 6.** היחס בין המילים: ניגודיות
- עיקרי - שולי
  - שָׁחוּח - זקוף
  - נתן - לקח
- 7.** היחס בין המילים: ניגודיות
- חיובי - שלילי
  - המעיט - הרבה
  - הבטחה - הפרה
- 8.** היחס בין המילים: נרדפות
- כדאי - רצוי
  - משעול - שביל
  - הוֹמָה - סואן
  - השכמה - יקיצה
- 9.** היחס בין המילים: ניגודיות
- מכוער - יפה
  - עצלנות - חריצות
- 10.** היחס בין המילים: נרדפות
- זרנוק - צינור
  - הִשְׁקִיָּה - עיכוב
  - מצקת - תְּרֻד

11. היחס בין המילים: ניגודיות

- תנומה - ערות
- צף - שוקע
- פתוח - סגור

13. היחס בין המילים: נרדפות

- עץ - אילן
- החרیب - השמיד

12. היחס בין המילים: נרדפות

- קביעה - טענה
- שרשרת - ענק
- כּס - מושב

14. היחס בין המילים: ניגודיות

- טעה - צדק

תרגיל 17

1. א. - הלכות / הוראות / נורמות

- מחמיר

- ממצאי

- מהימנות / אמיתות

- הצטרפו / לקחו חלק

ב. פסיבי - הגדרה על דרך הניגוד: "לא פעיל"

2. א. במישרין - בעקיפין

ב. מזיקות = לא מועילות

3. א. היחס בין המילים: נרדפות

• ועידה - כינוס

• כלימה - בושה

ב. - העתידי

- ציפיה / ייחול

- בשנית / מחדש

- דחייה

4. א. טנא - סל
 ב. - הירידה
 - הזיק
 - מזמן
 - לבלוב
 - תוצרת / תנובה
 - שמרני , מודרני
 - גולמי / אותנטי / מקורי / אמיתי
 ג. סינתטי - הגדרה על דרך הניגוד: "לא טבעי"

תרגיל 18

- א. נרדפות
 ב. (1) אכדית, אוגריתית, ארמית
 (2) המידע הכתוב בסוגריים מרובעים בראש הערך.
 ג. (1) שם עצם
 (2) המין הדקדוקי – האות ז' (זכר) הרשומה בצמוד לערך, מכאן מסיקים שזהו שם עצם.
 ד. מקרא (דברים, שופטים, ישעיה)
 ה. (1) כרמים
 (2) המידע הכתוב בסוגריים מרובעים בסוף הערך.

תרגיל 19

1. (1) לא נכון
 (2) נכון
 (3) נכון
 (4) לא נכון
 (5) לא נכון
 (6) נכון

2. א. (1) הגדרה מספר 1: "איש העוסק במלאכת מחשבת באמנות".
 (2) מאפייני ההגדרה (הקלסית):

הכללה	הבחנה
איש	העוסק במלאכת מחשבת באמנות

- ב. הקריטריונים (עליך לציין שניים):
פרטים דקדוקיים: נטיות: מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים
 שורש: מציין (כחלק מהאטימולוגיה) אמן
 מין: מציין בתחילת הערך
 חלק דיבר: אינו מציין
הרובד הלשוני: לשון המקרא (הגדרה מספר 1) והעברית החדשה (הגדרה מספר 2)
מקור המובאות: שיר השירים, יהודה הלוי
מקור הדוגמאות: מהמקורות ומהעברית החדשה
אטימולוגיה: נגזר מהשורש אמן (אטימולוגיה פנים עברית) ומהשפה האכדית (אטימולוגיה חוץ עברית)

3. א. מטפחת: לשון המקרא, תלמוד מטופח: עברית חדשה

- ב. הבדלים בשניים מן ההיבטים האלה: הצגת הערך, הפרטים הדקדוקיים ומקור הדוגמאות -
 הערך מטפחת מוצג בכתוב חסר, ואילו הערך מטופח מוצג בכתוב מלא. בערך מטפחת מצוין
 המין של המילה (נ' = נקבה), ואילו בערך מטופח מצוין חלק הדיבר של המילה (ת' = שם
 תואר). מקור הדוגמאות בערך מטפחת הם מלשון המקרא ומהתלמוד, ואילו בערך מטופח
 מהעברית החדשה.

- ג. (1) קלסית
 (2) נרדפות

תרגיל 20

- א. (1) משפט 1: הגדרה מספר 3.
 (2) משפט 2: הגדרה מספר 6.
 (3) משפט 3: הגדרה מספר 2.
 (4) הגדרה מספר 1: "סמוך, נמצא אצל, שאינו רחוק" (שאינו רחוק = הגדרה על דרך הניגוד)
 (5) * השפות השמיות: ארמית וערבית
 * המידע המופיע בסוגריים המרובעים בראש הערך

ב. בקרוב בימינו יגיע משיח צדקנו.

דוגמה נוספת: האם המשבר הכלכלי שבאירופה יגיע בקרוב לישראל?
בקרוב תתחיל תכנית הריאליטי החדשה.

ג. הקריטריונים (עליך לציין שניים):

פרטים דקדוקיים:

נטיות: אבן שושן מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים (צורת נסמך, צורת נקבה, נקבה בנסמך, צורת רבים זכר, צורת ריבוי בסמיכות וצורת רבים בנקבה), ואילו מילון ההווה מציין בסוגריים מרובעים בתחילת הערך (צורת נקבה)

שורש: אבן שושן אינו מציין, ואילו מילון ההווה מציין את השורש בסוגריים בסוף הערך <קרב>.

מין: אבן שושן מציין בצמוד לערך את המין הדקדוקי: תו"ז = האות ז' לזכר, ואילו מילון ההווה אינו מציין.

חלק דיבר: אבן שושן מציין בצמוד לערך תו"ז = האות ת' לציון שם תואר, ואילו מילון ההווה אינו מציין.

הרובד הלשוני: אבן שושן - לשון המקרא (הגדרות מספר 1-4) ותלמוד (הגדרות מספר 5-6), מילון ההווה אינו מציין.

מקור המובאות: אבן שושן - דברים, משלי, תהילים, במדבר, רות, סנהדרין, בראשית, כלאיים, תשובות תלמידי מנחם וביכורים, ואילו במילון ההווה אין.

מקור הדוגמאות: אבן שושן - מהמקורות ומהתלמוד. במילון ההווה אין דוגמאות.

אטימולוגיה: מילון אבן שושן מציין את גזרונה של המילה - נגזר מהשורש קרב, מהבסיס קרב, ומהשפות: ארמית וערבית, ואילו במילון ההווה אין כל ציון למקורותיה של המילה.

תרגיל 21

1. א. (1) הגדרה על דרך הנרדפות (מקורי) + ניגודיות (לא מזויף, שאינו חוקי)

(2) * הבסיס שממנו נגזרה המילה **אַמְתִּי**: שם העצם **אַמְת**.

* המידע המופיע בסוגריים המרובעים בראש הערך.

ב. (1) שקר

(2) משלי, ירמיה, תהילים בראשית, אבות

ג. ההבדל מבחינת הרובד הלשוני:

הערך **אַמְתִּי**: תלמוד (כפי שמצוין מעל המילה) (הערך המילוני).

הערת **אַמְת**: לשון המקרא (על פי העדר ציון הרובד מעל המילה)

2. א. + ב.

מילון אבן שושן:

הכללה	הבחנה
מבנה	שיהודי בונה בערב הסוכות ליד ביתו או על גגו ומכסה אותו בסכך כדי לשבת בו שבעה ימים.

מילון ההווה:

הכללה	הבחנה
מקום למגורים ארעיים או לצל	שהמכוסה מלמעלה ענפי עצים.

ג. "בסוכות תשבו שבעה ימים" (ויקרא כג מב)

תרגיל 22

1. א. אטימולוגיה: במילון אבן שושן מצוינים מקורות המילה ומקבילותיה בשפות שמיות: אוגריתית,

אכדית, ארמית וערבית, ואילו במילון רב מילים אין ציון למקורותיה של המילה.

פרטים דקדוקיים: מילון רב מילים מציין את חלק הדיבר של המילה (בצמוד לערך כתובה המילה שם) ואת השורש (בסוגריים המרובעים בסוף הערך מציין את השורש של המילה כ.ל.ב), ואילו מילון אבן שושן אינו מציין פרטים אלה.

ב. מקור הדוגמה של הגדרה מספר 2 במילון אבן שושן לקוח ממקורות העברית (ספר תהילים), ואילו במילון רב מילים הדוגמה לקוחה מלשון הדיבור.

מן ההשוואה הזאת אפשר ללמוד כי מילון אבן שושן הוא מילון היסטורי (דיאכרוני) המביא דוגמאות ממקורות העברית, ואילו מילון רב מילים הוא מילון שימושי (סינכרוני) המביא דוגמאות מלשון הדיבור.

ג. (1) הגדרה קלסית: חיית בית הניזונה מבשר ומצמחים.
דוגמה נוספת: סוג של טורף הממלא תפקידים שונים בשרות האדם.

(2)

הכללה	הבחנה
חיית בית	הניזונה מבשר ומצמחים.

הכללה	הבחנה
סוג של טורף	הממלא תפקידים שונים בשרות האדם.

2. א. (1) הבסיס שממנו נגזרה המילה **כלבון** - השם פֶּלֶב. (2) המידע הכתוב בסוגריים מרובעים בראש הערך.

ב. שני פרטים דקדוקיים הכלולים בערך:

מין: מציין את המין הדקדוקי של המילה - זכר (כתובה האות ז' בצמוד לערך)
נטיות: מציין את הנטיות של השם בסוף הערך בסוגריים מרובעים.

3. הרובד הלשוני של "**כלב**" במילון אבן שושן הוא לשון המקרא (על פי היעדר ציון הרובד מעל ההגדרות ומעל המילה (הערך המילוני)
הרובד הלשוני של "**כלבון**" הוא העברית החדשה (כפי שמצוין באמצעות האות ח' מעל המילה).

תרגיל 23

1. א. (4) בשני המילונים לכל פירוש יש ערך נפרד ואין קשר סמנטי בין כל אחד מהפירושים.
ב. למילה אוֹלָם יש שתי צורות ריבוי (על דרך זכר רבים: אוֹלָמִים ועל דרך נקבה רבות: אוֹלְמוֹת. המילה אוֹלָם היא מלשון זכר, אבל יש לה גם צורת ריבוי על דרך נקבה רבות: אוֹלְמוֹת.

2. א. היחס בין ההגדרות של המילה "סערה" הוא **פוליסמי**.
נימוק: לאחר הצגת הערך מילה מופיעות שלוש הגדרות תחת אותו ערך.
בין ההגדרות / המשמעויות יש קשר סמנטי.

- ב. (1) הגדרה מספר 2.
(2) הגדרה מספר 2.

- ג. מילון רב מילים - הגדרה מספר 1. (הסבר: המילה סופה היא מילה נרדפת למילה סערה).
מילון אבן שושן - הגדרה מספר 1. מילים נרדפות למילה סערה: סער, סופה

- ד. (1) מקור המילה (אטימולוגיה): במילון אבן שושן מצוין מקור המילה, גיזרונה הוא מהבסיס שְעָרָה ומהשורש סער (מן סער - אטימולוגיה פנים עברית), ואילו במילון רב מילים אין ציון למקורותיה של המילה.

מקור הדוגמאות: במילון אבן שושן הדוגמאות הן ממקורות העברית, לדוגמה התנ"כ (ירמיה, תהילים) ומהעברית החדשה (ביאליק), ואילו במילון רב מילים הדוגמאות לקוחות מלשון הדיבור, מהעברית בת ימינו.

- (2) מן ההשוואה הזאת אפשר ללמוד על האופי של כל מילון - מילון אבן שושן הוא מילון היסטורי (דיאכרוני) המביא מידע על מוצאה של המילה (אטימולוגיה). דוגמאות בעיקר ממקורות העברית, ואילו מילון רב מילים הוא מילון שימושי (סינכרוני) המביא דוגמאות מלשון הדיבור.

התבחינים	מילון אבן שושן	מילון רב מילים
פרטים דקדוקיים	<p>נטיות: מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים (צורת נסמך, צורת רבים וריבוי בסמיכות)</p> <p>שורש: מציין כחלק מהאטימולוגיה</p> <p>מין: מציין בתחילת הערך (נ' = נקבה)</p> <p>חלק דיבר: אינו מציין</p>	<p>נטיות: מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים (צורת רבות)</p> <p>שורש: מציין בסוף הערך בסוגריים מרובעים (ס.ע.ר.)</p> <p>מין: מציין בתחילת הערך (נ' = נקבה)</p> <p>חלק דיבר: מציין בתחילת הערך (שם)</p>
רובד לשוני	<p>לשון המקרא, ימי הביניים ועברית חדשה (על פי ציון הרובד מעל ההגדרות והיעדר ציון הרובד מעל המילה ומעל הגדרה מספר 1)</p>	<p>אינו מצוין. (מתוך הדוגמאות אשר לקוחות כולן מלשון הדיבור, העברית בת ימינו, העברית החדשה, ניתן להסיק שהמילה היא מהעברית החדשה.)</p>

3. א. ההגדרה שאיננה מופיעה במילון רב מילים היא "יציקה, נסך נוזלים למטרה דתית" אפשר ללמוד מכך כי מילון אבן שושן הוא מילון היסטורי / דיאכרוני המספק מידע על משמעותיה של המילה לאורך כל התקופות ממקורות העברית, ואילו מילון רב מילים הוא מילון שימושי / סינכרוני אשר מספק מידע על משמעותיה של המילה בעיקר מהעברית המדוברת כיום. מכיוון שמשמעות זו (יציקה, נסך...) אינה נפוצה כיום אין היא מופיעה במילון רב מילים.

ב. (1) היחס בין ההגדרות: מילון אבן שושן - הומונימי. מילון רב מילים - פוליסמי
(2) הוכחה: במילון **אבן שושן** - שלוש המשמעויות אינן נמצאות תחת ערך אחד. (שתי משמעויות תחת ערך אחד ומשמעות שלישית תחת ערך נפרד. בין כל המשמעויות אין קשר סמנטי. יש קשר סמנטי בין שתי ההגדרות אשר נמצאות תחת אותו ערך והן מוצגות כפוליסמיה).
במילון **רב מילים** לאחר הצגת הערך מופיעות שתי המשמעויות. ישנו קשר סמנטי בין שתי המשמעויות.

4. א. (1) שם עצם
(2) לפי המין הדקדוקי: בצמוד לערך כתובה האות ז' = זכר.
- ב. (1) יוונית
(2) המידע הרשום בסוגריים המרובעים בראש הערך.
- ג. הוכחה: לאחר הצגת המילה מופיעות כל משמעויות המילה. ישנו קשר סמנטי בין כל המשמעויות (ההגדרות / הפירושים)
- ד. (1) ילקוט, נרתיק המשמש לנשיאת חפצים.
(2) ילקוט = מילה נרדפת

הכילה	הבחנה
נרתיק	המשמש לנשיאת חפצים.

5. א. ניחוח רחב
חלק דיבר: שם עצם מין דקדוקי: זכר
חלק דיבר: שם תואר מין דקדוקי: זכר
- ב. (1) שני פירושים: "חוג, מעגל" ו"גומה, חפירה עגולה מסביב לעץ" אינם מובאים בשני המילונים האחרים. הסיבה: מילון אבן שושן הוא מילון היסטורי (דיאכרוני) המספק לקורא מידע על משמעויותיה של מילה ממקורות העברית, לאורך התקופות, לעומת שני המילונים האחרים. מילון רב מילים ומילון הווה הם מילונים שימושים (סינכרוני) המספקים מידע לקורא על משמעויותיה של המילה בעיקר בעברית המדוברת כיום.
- (2) אטימולוגיה: במילון אבן שושן מצוינים מקורות המילה ומקבילותיה בשפות שמיות: ערבית (אטימולוגיה חוץ עברית). גיזרונה של המילה הוא מהשורש עוג ומהמילה עג (אטימולוגיה פנים עברית), ואילו שני המילונים האחרים: רב מילים וההווה אינם מציינים את מקורות המילה. פרטים דקדוקיים: מילון אבן שושן מצייין את המין הדקדוקי של המילה (רשומה האות נ' בצמוד לערך. נ' = נקבה) ומצייין את השורש (כחלק מהאטימולוגיה) ואת הנטיות (צורת נסמך וצורת רבים). מילון רב מילים מצייין את חלק הדיבר של המילה (בצמוד לערך כתובה המילה שם = שם עצם), את המין הדקדוקי (מצוין נ' = נקבה בצמוד לערך), את השורש (עוג) ואת הנטיות (צורת הרבים) בסוגריים המרובעים בסוף הערך.
- (3) על פי מילון אבן שושן, היחס בין ההגדרות של המילה עוגה הוא הומונימי. נימוק: לכל שתי משמעויות יש מקור שונה. אין קשר סמנטי ביניהם.
- (4) מאפה בצק מתוק הכולל בתוכו שוקולד מריר. דוגמה נוספת: מאפה הכולל קמח, סוכר ושוקולד.

1. א.

פְּשִׁיטָה

- חלק דיבר: שם עצם
- מין דקדוקי: נקבה
- המילה בלועזית: פאי

ב. (1) **חַפֵּר** הגדרה קלסית לצירוף פשטידת בצל. היעזר בקטע.
מאפה אפוי המורכב משתי שכבות של בצק כשביניהן יש מילוי של בצל.

(2) **הכללה**

הבחנה

מאפה אפוי | המורכב משתי שכבות של בצק וביניהן יש מילוי של בצל.

2.

פְּרָעוּשׁ

- * חלק דיבר: שם עצם
- * מין דקדוקי: זכר
- * אטימולוגיה: אכדית, סורית וערבית

הגדרה: חרק קטן הניזון ממציצת דם של יונקים ושל עופות.

דוגמה: "מזיקי ביתו, כגון יתושים ופרעושים וזבובים"

מקור הדוגמה: בראשית רבה נד.

גְּדוּל

הגדרה 1: דבר רב במידה או במספר.

דוגמה: "כיסא שן גדול".

מקור הדוגמה: מלכים א, י, יח

הגדרה 2: אדם מבוגר, מי שיצא מגיל ילדות

דוגמה: "מקטן ועד גדול"

מקור הדוגמה: בראשית יט יא

הגדרה 3: תואר למלך, למנהיג שפעלו רבות מעל ומעבר

דוגמה: "אנשי כנסת גדולה"

מקור ההגדרה: מסכת אבות

הגדרה 4: אדיר, מצוין, משגע

מקור ההגדרה: עברית חדשה

בְּהִיר

* חלק דיבר: שם תואר

* מין דקדוקי: זכר

הגדרה 1: צבעו של הדבר אינו כהה, אלא נוטה לצבע לבן

הגדרה 2: הדבר ברור ומובן

הגדרה 3: משהו נקי וזך

מקור ההגדרה: "ושלג חדש צח ובהיר"

* נטיות: בהירה, בהירות, בהירים

א.

אתרוג

* אטימולוגיה: פרסית וערבית

* חלק דיבר: שם עצם

* מין דקדוקי: זכר

הגזרה 1: אחד מארבעת המינים אשר נוהגים לקחת בחג הסוכות.

דוגמה: "ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי עץ הדר כפת תמרים, וענף עץ-עבת, וערבי-נחל; ושמחתם, לפני ה' אלהיכם--שבעת ימים"

מקור הדוגמה: ויקרא כג מ

הגזרה 2: פרי עץ הדר בעל קליפה ריחנית וצהובה הדומה במראהו ללימון.

* נטיות: אתרוגים, אתרוג-, אתרוגי-

ב. (1) פרי הדר אשר קליפתו צהובה ומחוספסת.

הכללה	(2)
פרי הדר	אשר קליפתו צהובה ומחוספסת.

תרגיל 26

1. תשעים ותשעה, תשעים ושמונה
2. חמישים ושלוש
3. ארבע עשר אלף
4. שישים וארבע
5. ארבעים ותשע
6. עשרים ושנים, מאה ארבעים ושנים, מאה ארבעים ושלושה
7. אלף מאתיים שלושים ושבע, ששת אלפים מאה שמונים וחמש
8. שישה עשר אלף שבע מאות חמישים וארבעה
9. חמשת, שלושת אלפים חמש מאות עשרים ושישה
10. אלף מאה ואחת עשרה
11. עשרים ושבע
12. חמש מאות ושישה אלף
13. שלושים ושמונה, ארבעת אלפים וחמישה
14. שבעה עשר אלף חמש מאות חמישים ושנים, ארבע
15. מאה שבעים ושישה אלף, עשרים ושנים
16. שני, תשעה
17. מאה ארבעים וחמש, שש
18. שבעה, עשרים ואחד
19. תשעה, עשרים וחמישה
20. שבעה, חמש מאות חמישים ותשעה אלף מאתיים שלושים וארבע
21. שלוש עשרה
22. שמונה עשר, עשרים ושנים
23. שישים ושישה אלף שבע מאות ארבעים ושלושה, שנים עשר אלף מאה עשרים ואחד
24. ששת, שמונה

25. שלוש
26. מאה חמישים ואחד אלף, עשר, שישים ושבעה אלף
27. תשעה
28. ארבעים ושמונה
29. עשרים ותשעה, חמישה עשר
30. מאתיים חמישה ושבעה, מאה ואחד, שישה עשר
31. תשע עשרה, שישים ואחת
32. עשרים וארבע, עשרים וארבע
33. אלף חמש מאות שישים ושבעה, שניים
34. שש מאות ארבעים ושבעה אלף תשע מאות תשעים ושישה
35. שמונת אלפים שבע מאות תשעים וחמישה, ששת אלפים מאתיים שישים ואחת אלפיים חמש מאות שלושים וארבעה
36. שלושים ושתים, חמישה עשר, שמונים ותשעה
37. שמונה, שמונה

תרגיל 27

1. אֶלֶף שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת, עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה
2. שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר, חֲמֵשׁ, שְׁלוֹשָׁה, אַרְבָּעָה, שְׁלוֹשׁ, חֲמֵשׁ עָשָׂרָה
3. עֶשְׂרִים וּשְׁבַעָה, אֲלָפִים וּשְׁמוֹנֶה
4. תשע
5. אחת, שלושים וארבע
6. ששת אלפים ושמונה
7. עשרים, שלוש עשרה, ארבע
8. מאתיים, שבע, ארבע
9. שלושים ושמונה
10. אלף תשע מאות ששים ושמונה, ששים ושמונה
11. שלושה

12. מאה חמישים ושבעה
13. חמש
14. ששת , אלף תשע מאות ששים ושבע
15. ארבע, ארבע, שבע עשרה, ארבע
16. חמש , תשעה
17. שני, שלוש
18. עשרים ושמונה, אלף תשע מאות ארבעים ותשע.
19. חמש
20. שני , שלושה
21. שלוש , חמשת
22. תשעה , ששה
23. ארבעים ושבעה
24. ארבעת אלפים חמש מאות שלושים ותשעה
25. שנים עשר , שלושה
26. שלושים ואחד , שבעה
27. תשעת , ארבע
28. שמונה מאות שמונים ושמונה
29. שלושה
30. עשרת , ששה עשר
31. שמונה , שמונה
32. שבעה עשר אלף
33. ארבעת
34. עשרה , שנים

מילות יחס

תרגיל 28

מִמֶּנּוּ	.1	אֲלֵיהֶם	.15
עָלַיְךָ	.2	אֵינְנוּ	.16
בְּגִלָּם	.3	עָלֵיכֶם	.17
אוֹתְךָ	.4	לְגִבֵּיהֶם	.18
מִכֶּם	.5	אֶצְלְךָ	.19
אֲלֵיכֶם , עֲבוּרְכֶם	.6	כְּלַפֵּיהֶם	.20
בְּלַעְדֶיךָ	.7	אֲלֵיךָ , עִמָּךָ	.21
עִמָּךְ	.8	כְּמוֹכֶם	.22
כְּלַפֵּיךָ	.9	בְּשִׁבְלָם	.23
אֶצְלָם , אֶצְלָכֶם	.10	עָלֶיךָ , אוֹתְךָ	.24
אֶתְכֶם	.11	אֶתְךָ , אֶצְלָן	.25
אוֹדוֹתֵיכֶם	.12	אֶתְכֶן	.26
עֲלֵיהֶם	.13	אֲלֵיכֶן	.27
עִמָּכֶם	.14	בְּלַעְדֵיכֶם	.28

חלקי דיבר

תרגיל 29

1. שם תואר	6. שם עצם	11. שם עצם	16. פועל בהווה
2. שם תואר	7. שם תואר	12. שם עצם	17. שם תואר
3. שם עצם	8. פועל בהווה	13. פועל בהווה	18. שם תואר
4. פועל בהווה	9. שם עצם	14. פועל בהווה	19. פועל בהווה
5. פועל בהווה	10. פועל בהווה	15. שם תואר	20. שם עצם

תרגיל 30

- א. (1) המילה היוצאת דופן מבחינת חלק הדיבר: מספרים
(2) פועל בהווה
(3) שם תואר
- ב. I. שם עצם
II. מדענים חוקרים את התנהגות החולדות.
(חלק הדיבר של המילה חוקרים במשפט זה הוא פועל בהווה)

תרגיל 31

1. יצירות אומנות נפלאות - שם תואר
שורות השיר נפלאות - פועל בהווה
2. שם תואר

צירופים של שמות עצם

תרגיל 32

שם ותוארו	צירוף סמיכות
3. עבודה קשה	1. שרות לקוחות
7. חופש גדול	6. מחשב כיס
9. נייר שקוף	11. גזע עץ
16. מחשב נייד	14. ברז מים
20. מרכז רפואי	17. גן ילדים
24. פעילות נרחבת	21. תשלום ריבית
30. חברים חדשים	26. מכשיר כושר
2. אינפלציה גבוהה	4. מפת שולחן
5. סבון נוזלי	10. מנהל סניף
8. סביבה ביתית	13. חופשת מחלה
12. שטח עצום	15. שעון קיר
19. ממלכה מאוחדת	18. רצפת המטבח
22. שקט נפשי	23. משיכת מזומן
25. מילון עברי	27. חומר הדברה
	28. פנקס קבלות
	29. שעת פנאי

תרגיל 33

1. א. (1) דברי השר (2) תאונות דרכים (3) מסלול הנסיעה
- ב. (1) השילוט האלקטרוני (2) כבישים מרכזיים (3) אירוע חריג (4) סכנה מיידית (5) הנהג הישראלי (6) היעד המבוקש
2. א. עומסי תנועה
- ב. (1) תרגיל משטרתי (2) שכונות צפוניות
3. א. (1) רשות המים (2) מפלס הכנרת (3) כמות המשקעים
- ב. (1) מחקר חדש (2) החורף הישראלי
4. א. (1) רחבי העולם (2) חומר הגלם (2) הזמינות הגבוהה (3) אזורים מדבריים
- ב. (1) אזורים מיוערים
5. א. (1) כרטיס האשראי (2) משיכת מזומנים (3) קבלת מידע
- ב. (1) הקוד הסודי (2) המפתח העיקרי (3) שירותים בסיסיים
6. א. (1) המפרץ הפרסי (2) ראיון טלוויזיוני (3) עתיד קרוב
- ב. (4) פרויקט חדש (5) רכבת עירונית
- ב. שר התחבורה

7. א. (1) סוכנות הידיעות
ב. העיירה הקסומה (2) רעידת אדמה

תרגיל 34

- (1) יהודים הונגריים (6) דבר אמיתי או דברים אמיתיים
(2) לבוש מלכותי (7) הלם תרבותי
(3) פעולה התנדבותית או פעולות התנדבותיות (8) עדות שקרית או עדויות שקריות
(4) יצירה מופתית (9) מלחמה קיומית או מלחמות קיומיות
(5) מילון אנגלי (10) שפה מקורית או שפות מקוריות

תרגיל 35

- (1) חברת שיווק (6) פרשת השבוע
(2) תכנית מקור (7) שטחי חקלאות
(3) הוצאת ממשלה (8) שיטות טיפול או שיטת טיפול
(4) קבוצת ביקורת (9) סדרת חינוך
(5) עמדת כוח (10) התנהגות אנוש

תרגיל 36

1. א. (1) שפה עולמית (2) תופעה טבעית
ב. (1) שפת עולם (2) תופעת טבע
2. (1) יחסי המסחר
(2) יחסים מסחריים
3. (1) המאכלים המסורתיים < מאכלי מסורת
(2) ראש השנה

תרגיל 37

1. שייכות (הלידה שלו) 9. שם פרטי
2. שם פרטי 10. שייכות (התמונה שלו)
3. שם פרטי 11. הוספת ה"א הידיעה
4. הוספת ה"א הידיעה 12. שם פרטי

5. שייכות (העבודה שלך) .13. הוספת ה"א הידיעה
6. כינוי רמז .14. שייכות (המולדת שלי)
7. שייכות (הידיים שלה) .15. הוספת ה"א הידיעה
8. הוספת ה"א הידיעה .16. שם פרטי

תרגיל 38

- (1) היעדים הכלכליים (5) פקק התנועה (9) כתב האישים
- (2) מנהלת ההגירה (6) אוצר המילים (10) הכתיבה העיונית
- (3) המסורת היהודית (7) נקודת החשמל (11) מדד המחירים
- (4) השפה הרשמית (8) הבית הפרטי (12) הסיפור העממי

תרגיל 39

1. שיקול דעתי דרך היידוע - שייכות (הדעה שלי)
- הקרינה הסולרית
- תושב ספרד דרך היידוע - שם פרטי
- חדר המורים
- אנשי משרדו דרך היידוע - שייכות (המשרד שלו)
- קבלת הפנים
- הקופסה העתיקה

2. א. (1) נחיל מדוזות (2) סוף השבוע (3) חופי ישראל
- ב. סוף השבוע - מיודע על-ידי הוספת ה"א הידיעה.
- חופי ישראל - מיודע על-ידי שם פרטי (ישראל)
- ג. נחיל המדוזות

3. א. I. יום הולדתו, חומות ירושלים II. עיר דויד
- ב. (1) חומות ירושלים, עיר דויד - יידוע: שם פרטי
- (2) שייכות (יום ההולדת שלו)

4. א. (1) בחירת נתניהו (2) ראשות הממשלה (3) בני משפחתו
- ב. שם פרטי - בחירת נתניהו; הוספת ה"א הידיעה - ראשות הממשלה;
- שייכות - בני משפחתו (בני המשפחה שלו)

5. א. (1) בן אחותי (2) כובע קסמים

(3) משקפי שמש (4) מבצר אנטיפטרס

- ב. שייכות (בן אחותי = בן האחות שלי), שם פרטי (מבצר אנטיפטרס)
ג. כובע הקסמים, משקפי השמש

6. א. (1) חקירת המשטרה

- דרך היידוע שלו: הוספת ה"א הידיעה - חקירת המשטרה
(2) חקירות משטרתיות (בדיקה: הוסף ה"א הידיעה לשתי המילים: החקירות המשטרתיות)
ב. ריגול תעשייתי, מנהל בכיר

7. א. מכתש גדול

- ב. (1) יחידת החילוץ (2) נחל עפרן
ג. הוספת ה"א הידיעה - יחידת החילוץ; שם פרטי - נחל עפרן

תרגיל 40

1. א. בעיטת עונשין; גביע העולם; דרום אפריקה; אימוני הקבוצה

- ב. בעיטת עונשין < בעיטת העונשין
הצירופים המיודעים: גביע העולם, דרום אפריקה, אימוני הקבוצה.
דרכי היידוע של הצירופים המיודעים: הוספת ה"א הידיעה - גביע העולם, אימוני הקבוצה;
שם פרטי - דרום אפריקה

ג. (1) שחקן בריטי; הרדמה מלאה

(2) השחקן הבריטי או ההרדמה המלאה

2. א. מנקה המעבדה - הוספת ה"א הידיעה לסומך

- ב. (1) נוזל רעיל, מבחנה סדוקה, הניסוי המדעי
(2) נוזל רעיל < הנוזל הרעיל, מבחנה סדוקה < המבחנה הסדוקה

3. א. (1) צוות מד"א; פועל הבניין; כף ידו

(2) שם פרטי - צוות מד"א; הוספת ה"א הידיעה - פועל הבניין
שייכות - כף ידו (כף היד שלו)

ב. סיוע מקצועי; טיפול מסור.

נימוק: ניתן להוסיף את ה"א הידיעה לשם ולשם התואר < הסיוע המקצועי, הטיפול המסור

4. (1) * סלילת כבישים

* כבישים סלולים

(2) סלילת הכבישים אן הכבישים המהירים

5. א. (1) שדה דב (4) רכבי ביטחון

(2) כניסת נוסעים (5) קולות נפץ

(3) שדה התעופה

* שם פרטי - שדה דב; הוספת ה"א הידיעה - שדה התעופה

* רכבי ביטחון < רכבים ביטחוניים

ב. תרגיל ביטחוני < התרגיל הביטחוני

תרגיל 41

1. (1) I - צירוף סמיכות II - צירוף של שם ותוארו

(2) ההבדל במשמעות בין שתי המילים המודגשות בצירופים: המילה "ישראל" בצירוף הראשון היא

שם עצם פרטי (זהו השם של המדינה). המילה "ישראלית" היא שם תואר. (ניתן לידע את שני

השמות הבחורה הישראלית)

(3) שם פרטי - רכבת ישראל

2. (1) I - צירוף של שם ותוארו II - צירוף סמיכות

(2) ההבדל במשמעות בין שתי המילים המודגשות בצירופים: בצירוף I המילה "חדשות" היא שם

תואר, ואילו בצירוף II המילה "החדשות" היא שם עצם של ידיעות.

3. (1) I - צירוף של שם ותוארו II - צירוף סמיכות

(2) ההבדל במשמעות בין שתי המילים המודגשות בצירופים: בצירוף I המילה "התקין" היא שם

תואר, ואילו בצירוף II המילה "התקנים" היא שם עצם של מקום.

4. (1) I - צירוף סמיכות II - צירוף של שם ותוארו

(2) ההבדל במשמעות בין שתי המילים המודגשות בצירופים: בצירוף I המילה "מהירות" היא שם

עצם, ואילו בצירוף II המילה "מהיר" היא שם תואר.

תרגיל 24

סמיכות ושם תואר	שרשרת סמיכויות
-----------------	----------------

1. עובד משרד התיירות	2. אכילת דג מבושל
3. הדלקת נרות שבת	4. חבילת מרגרינה רכה
6. חקירת מנהל המפעל	5. הצטברות ידע מעשי
7. מועצת עיריית נהריה	9. רכישת שפה זרה
8. משטרת מרחב ירקון	11. ראשי המחאה החברתית
10. שיפוץ חדר האמבטיה	12. הרגלי תזונה נכונה
14. מחלקת שרות לקוחות	13. מרכז מבקרים גדול
15. אתרי מורשת עולם	17. פרוסת לחם לבן
16. שביתת עובדי הרכבת	18. מאגר מידע עסקי
19. הרחבת מגרשי חנייה	21. עוגת גבינה מתוקה
20. העלאת מסת שריר	

תרגיל 43

1. (1) בן קיבוץ דפנה
הסבר: זוהי שרשרת סמיכויות, שאר הצירופים הם צירוף של סמיכות ושם תואר.
- (2) בן הקיבוץ הוותיק
2. (1) מאמני כושר גופני
הסבר: זהו צירוף של סמיכות ושם תואר, שאר הצירופים הם שרשרת סמיכויות.
- (2) מאמני הכושר הגופני
3. (1) איגוד ערים מטופחות
הסבר: זהו צירוף של סמיכות ושם תואר, שאר הצירופים הם שרשרת סמיכויות.
- (2) איגוד הערים המטופחות
4. (1) דברי דובר הכנסת
הסבר: זוהי שרשרת סמיכויות, שאר הצירופים הם צירוף של סמיכות ושם תואר.
- (2) דברי המנהלת הבכירה

תרגיל 44

1. א. שרשרת סמיכויות: רצועת חוף הים.
- ב. צירוף אחד של סמיכות ושם תואר: חומות העיר הצלבנית.
- ג. שני צירופי סמיכות: (1) תקופת הרומאים, (2) משחקי ירי (אפשרויות נוספות: חומות העיר, חוף הים).
- ד. צירוף אחד של שם ותוארו: התחרות הססגונית (אפשר גם: העיר הצלבנית).

2. א. (1) צירוף שמני המורכב **מסמיכות ושם תואר**: חוקר תאונות אוויריות
 (2) חוקר התאונות האוויריות
- ב. צירוף של **שם עצם ושם תואר**: תקריות חמורות < התקריות החמורות
3. א. צירוף **אחד** של שרשרת סמיכויות: דוברת משרד החינוך.
 ב. צירוף **אחד** של סמיכות ושם תואר: אמצעי התקשורת הישראלית.
 ג. **שני** צירופי סמיכות: (1) גני הילדים, (2) מדינת ישראל. (אפשרות נוספת: משרד החינוך)
 דרך היידוע של כל צירוף: גני הילדים = הוספת ה"א הידיעה, מדינת ישראל = שם פרטי
- ד. (1) צירוף **אחד** של שם ותוארו: פעילות חינוכית.
 (2) פעילות החינוך / פעילויות החינוך
4. א. **שני** צירופים של שרשרת סמיכויות: (1) שבילי פארק הירקון, (2) ועדת שבילי ישראל
 ב. **שני** צירופי סמיכות: (1) רוכבי האופניים, (2) הולכי הרגל
 ג. צירוף **אחד** של שם ותוארו: השנים האחרונות
5. א. צירוף סמיכות: לשכת הנשיא. דרך היידוע - הוספת ה"א הידיעה.
 (אפשרות נוספת מזרח אירופה - דרך ידוע: שם פרטי)
 ב. צירוף של שם ותוארו: השליח האירופאי (אפשרות נוספת: מועד אחר)
 ג. שרשרת סמיכויות: שגרירויות מזרח אירופה
6. א. **שרשרת סמיכויות**: משפט I - הורי תלמידי הכיתה; משפט II - מנהל בית הספר
 ב. (1) צירוף של שם עצם ושם תואר: שפעת רגילה
 (2) **שני צירופי סמיכות**: (1) מחנכת הכיתה (2) שפעת חזירים
 (אפשרות נוספת: בית ספר)
7. א. שרשרת סמיכויות: נגיף קדחת הנילוס.
 ב. צירוף סמיכות מיודע: נחל יפתחאל. דרך היידוע שלו: שם פרטי.
 (אפשרות נוספת: כפר מדנא - שם פרטי)
 ג. צירוף של סמיכות ושם תואר: קדחת הנילוס המערבי.

תרגיל 45

הצירופים הכבולים:

צוואר הבקבוק, חוד החנית, קידוש לבנה, כניסת השבת, אבן פינה, קופת שרצים, שוק שחור, חרב פיפיות

תרגיל 46

צירוף שאי אפשר "לפרק": **תכנית אב**
אי אפשר לפרקו משום שזהו צירוף כבול. אם נפרק אותו יחול שינוי במשמעות הצירוף.

תרגיל 47

חמשת הצירופים הם צירופים כבולים, ולכן לא ניתן לפרקם.

תרגיל 48

שפות מדוברות	1. ארונות קיר
שפות תְּכָנוֹת	סימני דרך
תאי גזע	נשים מְכֹת
מדינות מפותחות	נשות קריירה
עודף יצוא	2. ראש המטה
חבורת רחוב	שנה שחונה
כתובת שגויה	שנת בצורת
עסקה מוצלחת	שיר המשורר
3. מדריך הטיולים:	(1) דרך היידוע - הוספת ה"א הידיעה
מדריכי טיולים	(2) צורת הרבים: מדריכי טיולים
נמל חיפה:	(1) דרך היידוע - שם פרטי (חיפה)
נמל חיפה	(2) צורת הרבים: נמלי חיפה
רמת מליחותו:	(1) דרך היידוע - שייכות (המליחות <u>שלו</u>)
רמת מליחותו	(2) צורת הרבים: רמות מליחותו
מקום עבודתם:	(1) דרך היידוע - שייכות (העבודה <u> שלהם</u>)
מקום עבודתם	(2) צורת הרבים: מקומות עבודתם
חברת התעופה:	(1) דרך היידוע - הוספת ה"א הידיעה
חברת התעופה	(2) צורת הרבים: חברות התעופה
פרס נובל:	(1) דרך היידוע - שם פרטי (נובל)
פרס נובל	(2) צורת הרבים: פרסי נובל

תרגיל 49 - תרגיל מסכם

1. משפט I: צורתן של כוסות התה הסיניות שונות מצורתם של הכוסות היפניות.
משפט II: אולם האירועים שֶׁגֵּר בחודש הבא בשל חובות לבנקים.
נימוק: כוסות התה; אולם האירועים - בצירוף סמיכות ה"א הידיעה מצטרפת רק לפני הסומך (המילה השנייה בצירוף) ולא לפני הנסמך (המילה הראשונה בצירוף).

בצירוף של שם ותוארו ה"א הידיעה תצטרף לפני שם העצם ולפני שם התואר - הכוסות ה"יפניות.

2. א.

צירוף סמיכות	צירוף של שם ותוארו
בני אדם קבוצת האוהדים	המשטרה הסרבית צעיר צרפתי

ב. (1) I. שרשרת סמיכויות II. סמיכות ושם תואר

(2) I. תקיפת אוהדי ה"כדורגל II. אוהדי ה"כדורגל ה"צרפתיים

ג. (1) שם

(2) שם תואר

(3) פועל בהווה

ד. אחד עשר

תרגיל 50

1. הפריש = נושא, כספים = משלים פועל, המפעל = משלים שם (לוואי)

2. הבחינה = משלים שם (לוואי), הנבחר = נושא, המתמטיים = משלים שם (לוואי)

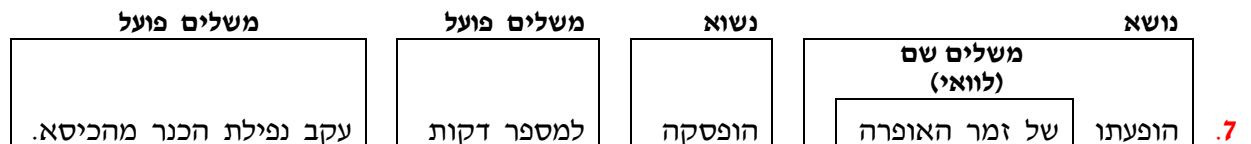
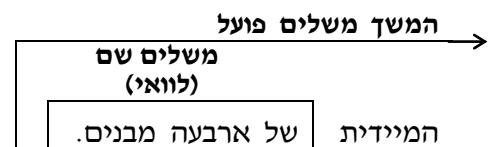
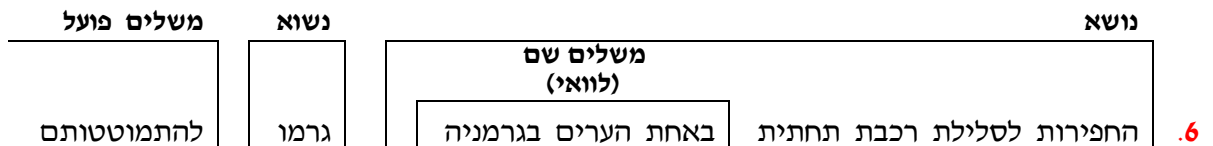
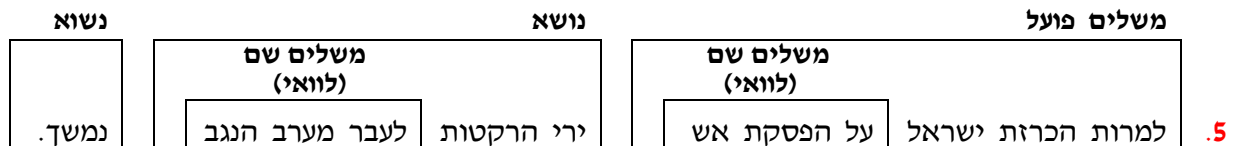
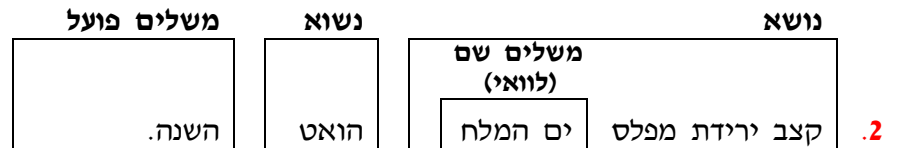
3. לגמלאי החברה = משלים פועל , ההטבות = נושא , החשבונות = משלים שם (לוואי)
4. מהכנרת = משלים שם (לוואי) , איכות המים = משלים פועל
5. עונת דיג הדיונונים = נושא , בארה"ב = משלים שם (לוואי)
6. בין ישראל = משלים שם (לוואי) , ללא קהל = משלים פועל
7. מאהל = משלים פועל , בירושלים = משלים שם (לוואי)
8. בשנת 1996 = משלים פועל , מתנדבים = נושא , למתנ"ס = משלים פועל
נזקקות = משלים שם (לוואי)
9. מאמינה = נושא , על אף חסרונותיו = משלים פועל
10. שמורות הטבע = משלים פועל , ברחבי הארץ = משלים שם (לוואי) , מזג האוויר = משלים פועל
11. הודעת ברכה = משלים פועל , של הנשיא = משלים שם (לוואי)
12. הפלסטינים = משלים שם (לוואי) , הפלסטיני = משלים שם (לוואי)
13. את זרועותינו = משלים פועל
14. החדשות = משלים שם (לוואי) , כבדים = משלים שם (לוואי) , לאתר החרמון = משלים שם (לוואי)
15. לבניין = משלים שם (לוואי) , הדירות = נושא
16. פעמים רבות = משלים פועל , אנו = נושא , בין האדם לבין העץ = משלים שם (לוואי)
17. בשקיות פלסטיק = משלים שם (לוואי) , הודות לקמפיין = משלים פועל

ציבורי = משלים שם (לוואי)

18. בירדן = משלים שם (לוואי) , למשטרה = משלים פועל
19. בבניין = משלים פועל , שריפה = נושא , דליפת גז = משלים פועל
20. חריפה = משלים שם (לוואי) , את הסיכון = משלים פועל
21. באזור הגולן = משלים שם (לוואי) , הלילה = משלים פועל , הסוער = משלים שם (לוואי)
22. משגרת = נושא , כדי לחפש = משלים פועל , חדשים = משלים שם (לוואי)
23. העובדים = משלים שם (לוואי) , סככה = נושא
24. מנהגים = משלים שם (לוואי) , לערים הגדולות = משלים שם (לוואי) , בערים = משלים פועל
25. המשבר = משלים פועל , הקבוצה = משלים שם (לוואי) , המשחק = נושא
26. בכור הגרעיני = משלים שם (לוואי) , ביפן = משלים שם (לוואי)

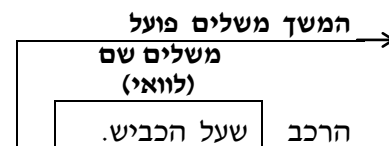
תרגיל 51

נושא	משלים פועל	נושא	משלים פועל
כתבי אישום.	משלים שם (לוואי) נגד שני החשודים בפרשה	יוגשו	בסוף השבוע

משלים פועל	נשוא	נושא
משלים שם (לוואי)		משלים שם (לוואי)
עקב הגידול השנתי במספר כלי	מחריף	זיהום האוויר מכלי התחבורה הפרטיים

.8

משלים פועל	משלים פועל	נושא	נשוא	משלים פועל
מידע תזונתי.	על גבי אריזות מוצריהם	יצרני המזון	יפרסמו	במהלך השנה

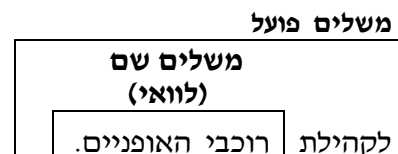
.9

נושא	משלים פועל	נשוא
משלים שם (לוואי)	משלים שם (לוואי)	
כלכלן בוגר תואר שני במנהל עסקים.	למחלקת השקעות בחברת ביטוח	דרוש

.10

משלים פועל	נושא	נשוא	משלים פועל
משלים שם (לוואי)	משלים שם (לוואי)		משלים שם (לוואי)
על מגוון גדול של קסדות	האתר באינטרנט	מציע	הנחות גדולות

.11

משלים פועל	נושא	נושא	משלים פועל
על מסמכי הגירושין.	בני הזוג	חתמו	בשנת 1999

.12

משלים פועל

משלים פועל

נשוא

נושא

בעקבות הידבקותם	משלים שם (לוואי)	נגד שורה	יחוסנו	משלים שם (לוואי)	.13 אנשי הצוות הרפואי
	של מחלות מדבקות				

משלים פועל	נשוא	נשוא
משלים שם (לוואי)	משמח	משלים שם (לוואי)
את לבם של האנשים.		משלוח מנות בפורים

.14

תרגיל 52

- I .1
- II .2
- I .3
- II .4
- I .5
- II .6

תרגיל 53

I .7	משלים פועל	I .1	נשוא
II	משלים פועל	II	משלים פועל
III	נשוא	III	משלים פועל
IV	משלים שם (לוואי)	IV	משלים פועל
V	משלים שם (לוואי)	V	משלים שם (לוואי)
VI	נשוא		
-
I .8	משלים פועל	I .2	נשוא
II	משלים שם (לוואי)	II	נשוא
III	נשוא	III	משלים פועל
		IV	משלים שם (לוואי)

- 3.** I. משלים שם (לוואי)
 II. משלים פועל
 III. משלים פועל
 IV. נושא
 V. משלים שם (לוואי)
- 4.** I. נושא
 II. משלים שם (לוואי)
 III. משלים פועל
- 5.** I. משלים פועל
 II. משלים שם (לוואי)
 III. משלים פועל
 IV. משלים שם (לוואי)
 V. נושא
- 6.** I. משלים שם (לוואי)
 II. משלים פועל
 III. נושא
- 9.** I. משלים פועל
 II. נושא
 III. משלים שם (לוואי)
 IV. משלים פועל
- 10.** I. משלים שם (לוואי)
 II. משלים פועל
 III. נושא
 IV. משלים פועל
 V. משלים שם (לוואי)
- 11.** I. נושא
 II. משלים פועל
 III. משלים פועל
 IV. משלים שם (לוואי)
- 12.** I. נושא
 II. משלים פועל
 III. נושא
 IV. משלים פועל

תרגיל 54

- 1.** (1) משלים פועל
 (2) נושא
 (3) משלים פועל
 (4) נושא
- 6.** (1) נושא
 (2) נושא
 (3) משלים שם (לוואי)
 (4) משלים פועל

(5) משלים שם (לוואי)

7. (1) משלים פועל
(2) נושא
(3) נושא
(4) משלים פועל

2. (1) משלים שם (לוואי)
(2) נושא
(3) נושא
(4) משלים פועל
(5) משלים שם (לוואי)
(6) משלים שם (לוואי)
(7) משלים פועל

3. (1) נושא
(2) משלים שם (לוואי)
(3) משלים פועל
(4) משלים שם (לוואי)

4. (1) משלים פועל
(2) נושא
(3) משלים פועל
(4) משלים שם (לוואי)

5. (1) משלים פועל
(2) נושא
(3) משלים שם (לוואי)
(4) נושא

תרגיל 55

איבר ב'

איבר א'

1. בצורת פוקדת את המדינה, היא התרחשה בגלל ירידה בכמות המשקעים בשלוש השנים האחרונות.

את המדינה = משלים פועל , התרחשה = נושא

2. התקלה בצינור הביוב התרחשה לפני שבועיים, **אז** היא טרם תוקנה. **איבר א'** **איבר ב'**
התקלה = נושא, בצינור = משלים שם (לוואי), לפני שבועיים = משלים פועל, תוקנה = נושא

3. נשמעה התפוצצות אדירה, **י** מיד רצנו למקלט. **איבר א'** **איבר ב'**
התפוצצות = נושא, למקלט = משלים פועל

4. משאית פגעה הבוקר בשילוט אלקטרוני, **לפיכך** נסגרו לתנועה שני הנתיבים. **איבר א'** **איבר ב'**
הבוקר = משלים פועל, אלקטרוני = משלים שם (לוואי), שני הנתיבים = נושא

5. דיברתי בחוצפה, **אז** לא אבקש סליחה. **איבר א'** **איבר ב'**
בחוצפה = משלים פועל, סליחה = משלים פועל

6. כיום מתרחשת הזרמה של שפכים גולמיים לנחלים, **י** והאחריות לטיפול בתופעה זו מוטלת **איבר א'** **איבר ב'**

המשך איבר ב'
על הרשויות המקומיות.
של שפכים = משלים שם (לוואי), לנחלים = משלים שם (לוואי), בתופעה = משלים שם (לוואי),
מוטלת = נושא, על הרשויות = משלים פועל

7. המשפחה ניתקה קשר עם אחד הבנים, **למרות זאת** הוא יצר עמם קשר באמצעות האינטרנט. **איבר א'** **איבר ב'**
המשפחה = נושא, באמצעות האינטרנט = משלים פועל

8. החוקר קיבל יחס מזלזל מקהילת החוקרים, **ואילו** מאוחר יותר הוא זכה בפרס על עבודתו. **איבר א'** **איבר ב'**
מזלזל = משלים שם (לוואי) [איזה יחס? יחס מזלזל], בפרס = משלים פועל

9. שני העובדים קיבלו תעודת הוקרה על עבודתם, **ובנוסף לכך** | **איבר א'** | **איבר ב'** | הוזמנו לארוחה חגיגית.

העובדים = נושא, תעודת הוקרה = משלים פועל, חגיגית = משלים שם (לוואי)

10. עקב היריות נופצו שמשות הגיפ, **אולם** | **איבר א'** | **איבר ב'** | איש לא נפגע.

היריות = משלים פועל, הגיפ = משלים שם (לוואי), איש = נושא

11. אופני ההרים של האיש אינם מצוידים בפנסים, **למרות זאת** | **איבר א'** | **איבר ב'** | הוא רוכב עליהם בחשיכה.

ההרים = משלים שם (לוואי), בפנסים = משלים פועל, בחשיכה = משלים פועל

12. אסיר נמלט נתפס על-ידי אחד הסוהרים, **למרות זאת** | **איבר א'** | **איבר ב'** | הוא לא הועמד לדין.

נמלט = משלים שם (לוואי)

13. השודד נמלט ממקום האירוע, **אך** | **איבר א'** | **איבר ב'** | הוא נתפס על-ידי שוטרי יחידת האופנועים של משטרת מחוז המרכז.

נמלט = נושא, של משטרת מחוז המרכז = משלימי שם (לוואי)

14. אנו מודעים למחסור במים, **למרות זאת** | **איבר א'** | **איבר ב'** | אנו מבזבזים אותם.

למחסור במים = משלים פועל

15. נמכרה כמות גדולה מהמוצר, **למרות זאת** | **איבר א'** | **איבר ב'** | בשל ירידת מחירים ירדו ההכנסות.

גדולה = משלים שם (לוואי), מחירים = משלים שם (לוואי), ההכנסות = נושא

16. קליפת המלפפון מכילה ויטמינים רבים, **למרות זאת** | **איבר א'** | **איבר ב'** | אני אוכלת מלפפונים ללא קליפה.

המלפפון = משלים שם (לוואי), ויטמינים רבים = משלים פועל, מלפפונים = משלים פועל

איבר א' | **איבר ב'**
רעש אדמה חזק הורגש בלימה, **עם זאת** | כתבי השטח לא דיווחו על נפגעים. 17.

רעש אדמה = נושא, בלימה = משלים פועל, השטח = משלים שם (לוואי)

איבר א' | **איבר ב'**
מתעורר במפעל חשש מפני גל פיטורים, **לכן** | העובדים יפתחו בשביתה ללא הגבלת זמן. 18.

חשש = נושא, פיטורים = משלים שם (לוואי)

איבר א' | **איבר ב'**
מטוס אתיופי לא הזדהה עם כניסתו אל המרחב האווירי של ישראל, **בעקבות כך** | הוזנקו שלושה 19.

המשך איבר ב'

מסוקי קרב לעברו.

של ישראל = משלים שם (לוואי)

איבר א' | **איבר ב'**
מערת הקמח נסגרה למבקרים בשל נזקי שיטפונות החורף, **י** | היא תישאר סגורה בחודשים הקרובים. 20.

הקמח = משלים שם (לוואי), בשל נזקי שיטפונות החורף = משלים פועל, סגורה = משלים פועל

איבר א' | **איבר ב'**
אחד מעובדי המפעל אינו מדבר ברור, **משום כך** | קשה לחבריו מהעבודה לתקשר עמו. 21.

המפעל = משלים שם (לוואי), ברור = משלים פועל

איבר א' | **איבר ב'**
לטרון ממוקמת בלבו של ציר הנדידה המערבי של הציפורים, **לכן** | עמותת השריון הקצתה 22.

המשך איבר ב'

משטחה כ-25 דונם קרקע עבור המרכז לחקר נדידת הציפורים.

הנדידה = משלים שם (לוואי), הקצתה = נושא, הציפורים = משלים שם (לוואי)

איבר א'
בעקבות ייבוש אגם החולה נוספו לגליל 65,000 דונם של קרקע חקלאית, **אך** 23.

איבר ב'

הייבוש גרם נזקים סביבתיים.

ייבוש = משלים פועל , קרקע חקלאית = משלים שם (לוואי) , הייבוש = נושא ,
נזקים סביבתיים = משלים פועל

משפט פשוט מול משפט איחוי *מחובר)

תרגיל 56

1. משפט פשוט

העולמית = משלים שם (לוואי) , על התארגנות = משלים פועל

2. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

תושבי השכונה מתמודדים תקופה ארוכה עם מכת עכברושים קשה, הפיתרון אינו נראה באופק.

השכונה = משלים שם (לוואי) , הפיתרון = נושא

3. משפט פשוט

למקומות מבודדים = משלים שם (לוואי) , החברתי = משלים שם (לוואי)

4. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

אנשים רבים אינם מרוצים מתוצאות הבחירות, הם מטילים את האשמה על שיטת הבחירות.

מרוצים = נושא , את האשמה = משלים פועל , בחירות = משלים שם (לוואי)

5. משפט פשוט

בדרום הארץ = משלים שם (לוואי) , שינוי = נושא , באנגלית = משלים שם (לוואי)

6. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

בחופש הביטוי באינטרנט גלומות אפשרויות רבות, טמונות בו גם סכנות.

באינטרנט = משלים שם (לוואי) , אפשרויות = נושא , סכנות = נושא

7. משפט פשוט

בסך מיליון דולרים = משלים שם (לוואי) , נגד העירייה = משלים פועל , בעיר = משלים שם (לוואי)

8. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | המורה שוחחה עם התלמידים על הספר, | ואחר כך התקיים דיון עם המְחַבֵּר. | איבר ב'

עם התלמידים = משלים פועל , דיון = נושא

9. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | הועדה של הסתדרות המהנדסים אישרה להנדסאים מתן דירוג שכר מקצועי, | בעקבות כך |

איבר ב'

ניתנה להם העלאה בשכר החודשי.

המהנדסים = משלים שם (לוואי) , להנדסאים = משלים פועל , העלאה = נושא

10. משפט פשוט

צלח = נושא , השיגור = משלים שם (לוואי) , לחלל = משלים שם (לוואי)

11. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | קצב ההחלמה של הטניסאי מהפציעה במרפק אורך זמן רב, | אף על פי כן | הוא ישתתף בטורניר. | איבר ב'

קצב ההחלמה = נושא , במרפק = משלים שם (לוואי) , בטורניר = משלים פועל

12. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | בני נוער מרבים באכילת מזון בריא, | יחד עם זאת | הם מרבים באכילת ממתקים. | איבר ב'

מרבים = נושא , בריא = משלים שם (לוואי) , הם = נושא

13. משפט פשוט

בגיל ההתבגרות = משלים שם (לוואי)

14. משפט פשוט

לפני פעילות גופנית = משלים שם (לוואי)

תרגיל 57

1. הקבוצה שטענה כי המשפט הוא משפט פשוט צדקה!

נימוק: במשפט יש רק נושא אחד (פועל אחד)

2. א. איחוי (מחובר)

ב. (1) לא נכון

(2) נכון

(3) נכון

(4) לא נכון

3. (1) פשוט

(2) נושא

(3) שם תואר

4. א. (1) קשור = נושא

(2) היכולת = משלים שם (לוואי)

ב. (1) חברות הביטוח = נושא

(2) פוליסות = משלים פועל

5. א. I. משפט פשוט II. משפט פשוט

ב. (1) פחתה הפופולאריות

(2) פחתה = נושא, הפופולאריות = נושא

ג. (1) עיתונות ילדים = נושא

(2) אינטרסים = משלים פועל

6. א. המילים המשמשות נשא: זוהם, מתו

ב. (1) נחל הירקון = נושא (אפשרות נוספת: אלפי דגים = נושא)

(2) הזרמת שפכים = משלים פועל

תרגיל 58

1. כוחות ההצלה באוסטרליה פינו 3,000 בני אדם מאתרי הנופש באי פרייזר בחוף הדרום-מערבי

פסוקית משלימה פועל

של מדינת קווינסלנד | **משום** שסופה טרופית מתקרבת לאזור.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: כוחות = נושא , פינו = נשוא
החלק המסומן: באוסטרליה = משלים שם (לוואי) , לאזור = משלים פועל

פסוקית משלימה פועל

2. המועצה הישראלית לצרכנות קוראת ללקוחות חברות הסלולר השונות | **שישקלו** את המעבר

המשך פסוקית

בין החברות ברצינות.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: המועצה = נושא , קוראת = נשוא
החלק המסומן: ללקוחות = משלים פועל , בין החברות = משלים שם (לוואי)
ברצינות = משלים פועל

3. צוותי יחידת החילוץ הוזעקו לאזור ים המלח כדי לחלץ חמישה מטיילים בשנות ה-20 לחייהם

פסוקית משלימה שם (לוואי)

אשר איבדו את דרכם בחשכה.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: צוותי (יחידת החילוץ) = נושא , הוזעקו = נשוא
החלק המסומן: החילוץ = משלים שם (לוואי) , את דרכם = משלים פועל

4. הטיפול בפסולת מעסיק את אנשי הסביבה בעולם כולו בשל הבעיות הסביבתיות

פסוקית משלימה שם (לוואי)

העלו להיווצר עקב טיפול לא נכון בפסולת.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: הטיפול = נושא , מעסיק = נשוא
החלק המסומן: בפסולת = משלים שם (לוואי)
בשל הבעיות הסביבתיות = משלים פועל
בפסולת = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

5. **אם** לא תעשו הכל כדי לרצות את לקוחותיכם | תאבדו את אמינותכם.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: תאבדו = נושא + נשוא
החלק המסומן: את האמינות = משלים פועל

פסוקית משלימה שם (לוואי)

6. בעקבות משבר המים | **שפוקד** את מדינת ישראל | נאסרת השקיית גינות.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: השקיית גינות = נושא , נאסרת = נושא
החלק המסומן: המים = משלים שם (לוואי) , ישראל = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

7. צוות בדיקה מהמשרד להגנת הסביבה הודיע | **כי** לא אותרו במפעל הכימיקלים חומרים מסוכנים.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: צוות = נושא , הודיע = נושא
החלק המסומן: במפעל = משלים פועל , מסוכנים = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

8. שני בני אדם לקו בחרדה | **כשרקטה** פגעה ליד בית הכנסת השכונתי.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: בני אדם = נושא , לקו = נושא
החלק המסומן: בחרדה = משלים פועל , ליד בית הכנסת = משלים פועל

פסוקית משלימה פועל

9. מחקרים רפואיים הוכיחו | **כל** השום מחזק את המערכת החיסונית.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: מחקרים רפואיים הוכיחו
מחקרים = נושא , הוכיחו = נושא
החלק המסומן: את המערכת = משלים פועל , החיסונית = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה שם (לוואי)

10. התעורר חשד | **כל** הגשר יתמוטט בעקבות קריסת אחד העמודים.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: חשד = נושא , התעורר = נושא
החלק המסומן: אחד העמודים = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

11. **אף על פי שמידותיו של האדם קובעות את רמתו המוסרית**, דווקא יכולותיו השכליות קובעות את הצלחתו במקום העבודה.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: יכולותיו = נושא , קובעות = נושא
החלק המסומן: של האדם = משלים שם (לוואי) , את הצלחתו = משלים פועל

פסוקית משלימה שם (לוואי)

12. איננו יודעים להעריך את הנזקים הכלכליים | הנובעים מהשפעת זיהום האוויר על הצמחייה.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: איננו = נושא , יודעים להעריך = נשוא
החלק המסומן: את הנזקים = משלים פועל , על הצמחייה = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה שם (לוואי)

13. רבבות תמכו בנשיא סודן למרות צו מעצר בינלאומי | שהוצא נגדו.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: רבבות = נושא , תמכו = נשוא
החלק המסומן: למרות צו מעצר = משלים פועל , בינלאומי = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה שם (לוואי)

14. אדם | השומר על רכוש זולתו | שומר גם על רכושו הפרטי.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: אדם = נושא , שומר = נשוא
החלק המסומן: על רכוש = משלים פועל , הפרטי = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

15. סעיף 21 לחוק הפיקדון קובע | כי כל הכספים מדמי הפיקדון על מכלי משקה ריקים מיועדים

המשך פסוקית

לעידוד המחזור.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: סעיף = נושא , קובע = נשוא
החלק המסומן: מדמי הפיקדון = משלים שם (לוואי) , ריקים = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

16. | לאחר שסיימתי את עבודות הבית | הגיעה אחותי כדי לחגוג עמי את יום הולדתי השלושים ושמונה.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: אחותי = נושא , הגיעה = נשוא
החלק המסומן: את עבודות הבית = משלים פועל

פסוקית משלימה פועל

17. | אם נשקה את הפרחים שלוש פעמים ביום | שורשיהם ירקבו.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: שורשיהם = נושא , ירקבו = נשוא
החלק המסומן: את הפרחים = משלים פועל

פסוקית משלימה פועל

18. נשיאת צילה הודיעה | **כי** שגריר המדינה בווינגטון ימונה לשר החוץ.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: נשיאת צילה = נושא, הודיעה = נושא
החלק המסומן: בווינגטון = משלים שם (לוואי), לשר החוץ = משלים פועל

פסוקית משלימה פועל

19. **אף על פי ש**נגני התזמורת הגיעו מוקדם לחזרה, החזרה בוטלה בשל מחלתו של המנצח.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: החזרה = נושא, בוטלה = נושא
החלק המסומן: התזמורת = משלים שם (לוואי), מוקדם = משלים פועל
המנצח = משלים שם (לוואי)

פסוקית משלימה פועל

20. מחקר חדש גילה | **ש**לחץ נפשי מוגבר נובע מצריכה רבה של קפאין.

הנושא והנשוא במשפט העיקרי: מחקר = נושא, גילה = נושא
החלק המסומן: מוגבר = משלים שם (לוואי), צריכה = משלים פועל, קפאין = משלים שם (לוואי)

תרגיל 59

1. א. (1) משפט מורכב

(2) II

(3) במשפט מורכב - בכל משפט (עיקרי ופסוקית) חייב להיות נושא אחד (פועל).

במשפט II בחלק העיקרי: הנשוא = טען, ובפסוקית: נוטלים = נושא.

התחימה במשפט המורכב - מילת השעבוד מצטרפת לפסוקית, הפסוקית תיפתח במילת

שעבוד. בתחימה I התחימה אינה מתחילה בפסוקית, ולכן היא אינה נכונה. (אין פועל

בחלק הלא מסומן).

ב. (1) משפט מורכב

(2) I

(3) הפסוקית תתחיל תמיד במילת שעבוד. במשפט I הפסוקית מתחילה במילת השעבוד "ש",

לא כך בתחימת משפט II.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

2. (1) עוצמת הקרינה | **ה**נפלטת מכשירי הטלפון הסלולריים תלויה במרחק מהמכשיר.

(2) עוצמת הקרינה = נושא, (אפשרות נוספת: מכשירי הטלפון = משלים פועל)

(3) עוצמת הקרינה < קרינה עוצמתית; מכשירי טלפון < מכשירים טלפוניים

3. (1) מספר חברי כנסת אמרו **כי** עם כינונם של שני חוקי יסוד חשובים התרחשה בישראל מהפכה חוקתית.

(2) חוקי יסוד חשובים = משלים שם (לוואי)

(3) בישראל = משלים פועל

משפט איחוי *מחובר) מול משפט מורכב

תרגיל 60

1. א. (1) לא נכון (2) נכון (3) נכון

ב. משלימי פועל: בהתנדבות, ברחובות

2. (1) מורכב

(2) המילים בתפקיד נושא: ירידה, הידיעות

(3) המילים בתפקיד נושא: חלה, יוצרות

(4) שם תואר: חדה = משלים שם (לוואי). [אפשרות נוספת: האחרון: משלים שם (לוואי)]

3. (1) איחוי (מחובר)

(2) המילים בתפקיד נושא: סכסוך, המנכ"ל

(3) המילים בתפקיד נושא: הוכרז, פוטר

4. (1) משפט I: מורכב משפט II: איחוי (מחובר),

(2) היא = נושא

(3) משלימי שם: החוזה, הצהריים (אפשרויות נוספות: דעות, בין הצדדים)

5. א. קבוצת התלמידים שטענה כי זהו משפט מורכב צדקה!

נימוק: במשפט מורכב בכל אחד מהחלקים (עיקרי ופסוקית יש נושא אחד (פועל). במשפט הנתון יש נושא בחלק העיקרי: "קובעת", ונושא בפסוקית: "תציין". מילת שיעבוד "כיי" פותחת את פסוקית.

ב. (1) צירופי סמיכות: הצעת החוק, חג השבועות, מדינת ישראל, יום הסטודנט,

ציבור הסטודנטים

(2) הוספת ה"א הידיעה לפני הסומך (הצעת החוק, חג השבועות, יום הסטודנט,

ציבור הסטודנטים)

יידוע באמצעות שם פרטי: מדינת ישראל

(3) החברה הישראלית

6. (1) משפט I: איחוי (מחובר) משפט II: מורכב
- (2) כל המילים המשמשות בתפקיד נושא במשפט I: כספים, תנאים (תנאי העסקתם).
- (3) משלימי שם: רבים, החברה (אפשרויות נוספות: העסקתם, העובדים)
- (4) כל המילים המשמשות בתפקיד נשוא במשפט II: גילינו, ירד
- (5) משלימי פועל: פרסום, 20% (אפשרות נוספת: במהלך השנה)

7. (1) סוג המשפט: איחוי (מחובר)

(2) II

(3) מילת החיבור מחברת בין האיברים במשפט המחובר. בכל משפט / איבר חייב להופיע נשוא. באפשרות I אין נשוא באיבר ב' על כן התחימה אינה נכונה. כמו כן מילת החיבור אינה מצטרפת לאיבר א'. בתחימת משפט איחוי (מחובר) מילת החיבור תעמוד בין האיברים או תצטרף לאיבר ב'.

כל סוגי המשפטים

תרגיל 61

1. משפט מורכב

פסוקית

בני האדם מסכנים את בריאותם | **כאשר** הם נושמים אוויר מזוהם.

את בריאותם = משלים פועל, מזוהם = משלים שם (לוואי)

2. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

בחודשים האחרונים קיימים לחצים בלתי פוסקים להפחתת עמלות הבנקים, |

איבר ב'

הצוות לבחינת התחרותיות במערכת הבנקאות בוחן דרכים נוספות להפחתת העלויות הבנקאיות.

לחצים = נושא, הבנקים = משלים שם (לוואי), דרכים = משלים פועל

3. משפט מורכב

החוק למחזור צמיגים נכנס לתוקפו בשנת 2007 כדי למנוע את המפגעים הסביבתיים

פסוקית

העלולים להיווצר מהשלכה לא מוסדרת של הצמיגים בשטחים פתוחים.

צמיגים = משלים שם (לוואי), של צמיגים = משלים שם (לוואי)

4. משפט מורכב

פסוקית

החוק למחזור צמיגים אשר | לאחר שהתגלו בצמיגים משומשים מוקדי דגירה של יתושים

המשך פסוקית

בעקבות הצטברות של מים בתוכם.

בצמיגים = משלים פועל , מוקדי דגירה = נושא

5. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

יושגו הבנות בין נציגי האוצר לבין ההסתדרות, | לאחר מכן | העיצומים בבתי החולים הממשלתיים יבוטלו.

הבנות = נושא , בבתי החולים = משלים שם (לוואי)

6. משפט מורכב

פסוקית

הטלוויזיה הסינית העבירה מפסגת האוורסט שידורים ישירים | מכיוון שהלפיד האולימפי הגיע לשם.

הסינית = משלים שם (לוואי) , מפסגת האוורסט = משלים פועל

7. משפט מורכב

פסוקית

האישה | שמעולם לא רקדה במסיבות | הפליאה בתנועותיה על הבמה.

הפליאה = נושא , על הבמה = משלים פועל

8. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

עליית הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה מאיטה את קצב גדילת האלמוגים, | אבל

איבר ב'

היא לא גורמת להכחדתם.

באטמוספירה = משלים שם (לוואי), האלמוגים = משלים שם (לוואי) , היא = נושא

9. משפט מורכב

פסוקית

בשנת 1896 נטעו המתיישבים יער | שנועד לייבש את ביצות חדרה.

בשנת 1896 = משלים פועל , המתיישבים = נושא

10. משפט פשוט

הכנסות = נושא , מכרטיסי הנסיעות = משלים שם (לוואי)

11. משפט פשוט

באפריקה = משלים שם (לוואי) , התחממות = משלים פועל , כדור הארץ = משלים שם (לוואי)

12. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

צמצום שכבת האוזן גורם לחדירה מוגברת של קרינה אולטרה סגוליות, **וכתוצאה מכך**

איבר ב'

נגרמת עלייה במספר הנפגעים מנוזקי קרני השמש.

צמצום = נושא , מוגברת = משלים שם (לוואי) , נגרמת = נושא , השמש = משלים שם (לוואי)

13. משפט פשוט

חברות הצעצועים = נושא , מחשב = משלים שם (לוואי)

14. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

נשיא קורסטה ריקה לשעבר הורשע במעילה בכספי הציבור, **לפיכך**

איבר ב'

הוא נשלח למאסר של חמש שנים בפועל.

הציבור = משלים שם (לוואי)

15. משפט מורכב

פסוקית

למרות היקף הפעילות העצום של החברה החיצונית איש לא בדק **אם** הוצאת כל הפרויקטים

המשך פסוקית

לידיה של החברה החיצונית חוסכת **כסף**.

היקף = משלים פועל , החברה החיצונית = משלים שם (לוואי) , הפרויקטים = משלים שם (לוואי)
כסף = משלים פועל

16. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

מערת הנטיפים שבהרי יהודה התגלתה בסוף שנות ה-60,

איבר ב'

מספר שנים לאחר גילויה היא הוכרזה כשמורת טבע.

שבהרי יהודה = משלים שם (לוואי) , הוכרזה = נשוא

17. משפט פשוט

המדינה = משלים שם (לוואי) , בחוף פלמחים = משלים שם (לוואי)

חמורים = משלים שם (לוואי)

18. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

איבר ב'

מחלת חום מדבקת פרצה באורוות רבות בישראל, לפיכך משרד החקלאות הורה על ביטול התחרויות.

מחלת חום = נושא , באורוות = משלים פועל , בישראל = משלים שם (לוואי) , הורה = נשוא

19. משפט פשוט

בשנים האחרונות = משלים פועל , הצורך = נושא , הציבורית = משלים שם (לוואי).

20. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

שתי חברות תעופה זרות לא שילמו על זכויות השימוש במרחב האווירי של מקסיקו, לכן

איבר ב'

מחלקת התחבורה קרקעה אותן.

במרחב האווירי = משלים שם (לוואי) , קרקעה = נושא

21. משפט פשוט

של סוכר = משלים שם (לוואי) , בזיכרון = משלים פועל

22. משפט פשוט

התזונה = נושא , גורמת = נושא , להשמנה = משלים פועל , שומן רווי = משלים שם (לוואי) ,

מעובדים = משלים שם (לוואי)

23. משפט מורכב

פסוקית

ככל שמספר הצופים בתכנית גדל, ההכנסה מהפרסומות גדלה.

הצופים = משלים שם (לוואי), מהפרסומות = משלים שם (לוואי) [הנושא של המשפט: מספר]

24. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

השקיה במים מטוהרים מבטיחה אחוז נביטה גבוה, לפיכך

איבר ב'

רמת טיהור המים מותאמת לסוג הגידולים.

במים = משלים שם (לוואי), המים = משלים שם (לוואי), הגידולים = משלים שם (לוואי)

25. משפט פשוט

ביום ראשון = משלים פועל, בתל-אביב = משלים שם (לוואי), הירידות = משלים פועל

סוף השבוע = משלים שם (לוואי)

26. משפט מורכב

פסוקית

מנהל השירותים הוטרינריים במשרד החקלאות הודיע כי בעקבות קבלת מידע על התפרצות מחלת

המשך פסוקית

חום באורוות סוסים שונות ברחבי הארץ תבוטלנה התחרויות בחודש הקרוב.

במשרד החקלאות = משלים שם (לוואי), התפרצות = משלים שם (לוואי)

ברחבי הארץ = משלים שם (לוואי), התחרויות = נושא

27. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

איבר ב'

צריכת המים בישראל גדלה מידי שנה, ואילו מקורות המים מידלדלים.

בישראל = משלים שם (לוואי), מידלדלים = נושא

28. משפט מורכב

פסוקית

האם ילדים שמבלים זמן רב מול מסך הטלוויזיה נמצאים בסיכון גבוה לפתח אסטמה?

ילדים = נושא

29. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | איבר ב' |
אנשים קוטפים פרחי בר, | לכן | פרחי הבר מתמעטים.

פרחי בר = משלים פועל, פרחי הבר = נושא

30. משפט מורכב

פסוקית
פרחי הבר מתמעטים | משום שאנשים קוטפים אותם.

מתמעטים = נושא, אנשים = נושא

31. משפט מורכב

הנחל סובל בשנים האחרונות מבעיית זהום מים קשה בעקבות השפכים הרבים

פסוקית
הנשפכים אליו ממפעלי תעשייה שונים באזור.

השפכים = משלים פועל, תעשייה = משלים שם (לוואי), באזור = משלים שם (לוואי)

32. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' |
שיעור היזמות במדינת ישראל בקרב בני נוער צעירים גבוה, | לעומת זאת

איבר ב' |
שיעור היזמות במדינות של האיחוד האירופי בקרב הצעירים נמוך.

בני נוער צעירים = משלים שם (לוואי), האיחוד האירופי = משלים שם (לוואי)

33. משפט פשוט

משחקים = נושא, המשחקים = משלים שם (לוואי)

תרגיל 62

1. א. משפטים: ב', ג' - משפט פשוט
ב. משפט א' - משפט איחוי (מחובר)
2. א. משפטים: א', ב' - משפט מורכב
ב. משפט ג' - משפט איחוי (מחובר)
3. א. משפטים: ב', ג' - משפט מורכב
ב. משפט א' - משפט פשוט
4. א. משפטים: א', ב' - משפט מורכב
ב. משפט ג' - משפט פשוט
5. א. משפטים: א', ב' - משפט מורכב
ב. משפט ג' - משפט איחוי (מחובר)
6. א. משפטים: ב', ג' - משפט פשוט
ב. משפט א' - משפט איחוי (מחובר)
7. א. משפטים: א', ג' - משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט ב' - משפט פשוט
8. א. משפטים: א', ב' - משפט פשוט
ב. משפט ג' - משפט מורכב
9. א. משפטים: א', ג' - משפט מורכב
ב. משפט ב' - משפט פשוט
10. א. משפטים: א', ג' - משפט מורכב
ב. משפט ב' - משפט איחוי (מחובר)
11. א. משפטים: א', ג' - משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט ב' - משפט מורכב
12. א. משפטים: ב', ג' - משפט מורכב
ב. משפט א' - משפט איחוי (מחובר)
13. א. משפטים: א', ג' - משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט ב' - משפט מורכב

תרגיל 63

- זוג 1: מילת הקישור: לכן היחס הלוגי: סיבה ותוצאה
- זוג 2: מילת הקישור: למרות זאת היחס הלוגי: ויתור
- זוג 3: מילת הקישור: לכן היחס הלוגי: סיבה ותוצאה
- זוג 4: מילת הקישור: למרות זאת היחס הלוגי: ויתור
- זוג 5: מילת הקישור: לאחר מכן היחס הלוגי: זמן
- זוג 6: מילת הקישור: למרות זאת היחס הלוגי: ויתור
- זוג 7: מילת הקישור: משום ש היחס הלוגי: סיבה ותוצאה
- זוג 8: מילת הקישור: אך היחס הלוגי: ניגוד
- זוג 9: מילת הקישור: ואילו היחס הלוגי: ניגוד
- זוג 10: מילת הקישור: לעומת זאת היחס הלוגי: השוואה
- זוג 11: מילת הקישור: לשם כך היחס הלוגי: תכלית

תרגיל 64

1. א. שמרו על שקט בכיתה **כש** המורה מסבירה את חומר הלימוד!
ב. הקשר הלוגי במשפט: זמן
ג. מילת קישור אחרת: בזמן ש / כאשר
2. א. העצים בצידי הדרך נעקרו **כדי ש** הכביש יורחב.
ב. הקשר הלוגי במשפט: תכלית
ג. מילת קישור אחרת: על מנת ש
3. א. **אף על פי ש** לא עניתי על כל השאלות בבחינה קיבלתי ציון גבוה.
ב. הקשר הלוגי במשפט: ויתור
ג. מילת קישור אחרת: על אף ש / גם אם
4. א. המפעל תובע 730 אלף שקל מספק חומרי הגלם **כי** הוא סיפק לו חומרים פגומים.
ב. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
ג. מילת קישור אחרת: מפני ש / מאחר ש

5. א. כוחות המשטרה מכוונים את התנועה לכיוון מצפה רמון **משום ש** החקלאים מקיימים הפגנה
באזור צומת פארן בכביש הערבה.
ב. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
ג. מילת קישור אחרת: מפני ש / כי
6. א. **גם אם** לא ננצח במשחק הכדורסל הערב ¹ עדיין נעלה לגמר אליפות אירופה.
ב. הקשר הלוגי במשפט: ויתור
ג. מילת קישור אחרת: אף על פי ש / על אף ש
7. א. **בזמן ש** בני גילו מטיילים ברחבי העולם ¹ הוא לומד רפואת שיניים באוניברסיטה.
ב. הקשר הלוגי במשפט: זמן
ג. מילת קישור אחרת: כש / כאשר
8. א. עורכי הדין עמלו שעות רבות ¹ **על מנת ש** הערעור יתקבל.
ב. הקשר הלוגי במשפט: תכלית
ג. מילת קישור אחרת: כדי ש
9. א. הקשב לאדם שמולך ¹ **כפי ש** אנשים אחרים מקשיבים לך!
ב. הקשר הלוגי במשפט: אופן
ג. מילת קישור אחרת: כמו ש
10. א. **לאחר ש** הפקחים לאנרגיה אטומית השלימו את ביקורם במתקן הגרעיני באיראן ¹ הם שבו לווינה.
ב. הקשר הלוגי במשפט: זמן
ג. מילת קישור אחרת: כאשר

תרגיל 65

- 1. (1)** א. משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט מורכב
ג. משפט פשוט
- (2)** הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: ויתור
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. אף על פי כן
ב. אף על פי ש
ג. למרות
- 2. (1)** א. משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט מורכב
ג. משפט פשוט
- (2)** הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: ויתור
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. למרות זאת
ב. אף על פי ש
ג. למרות
- 3. (1)** א. משפט פשוט
ב. משפט איחוי (מחובר)
ג. משפט מורכב
- (2)** הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: סיבה ותוצאה
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. בעקבות
ב. משום כך
ג. משום ש
- 4. (1)** א. משפט מורכב
ב. משפט מורכב
ג. משפט פשוט
- (2)** הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: זמן
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. כאשר
ב. בזמן ש
ג. בעת

5. (1) א. משפט מורכב
ב. משפט איחוי (מחובר)
ג. משפט איחוי (מחובר)
- (2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: סיבה ותוצאה
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. משום ש
ב. לכן
ג. בעקבות כך

6. (1) א. משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט מורכב
ג. משפט פשוט
- (2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: זמן
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. לאחר מכן
ב. מאז ש
ג. לאחר

7. (1) א. משפט איחוי (מחובר)
ב. משפט פשוט
ג. משפט מורכב
- (2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: ויתור
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. למרות זאת
ב. חרף
ג. אף על פי ש

8. (1) א. משפט פשוט
ב. משפט מורכב
ג. משפט מורכב
- (2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: זמן
המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:
א. לאחר
ב. לפני ש
ג. בזמן ש

9. (1) א. משפט מורכב

ב. משפט פשוט

ג. משפט איחוי (מחובר)

(2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: תכלית

המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:

א. כדי ש

ב. על מנת

ג. לשם כך

10. (1) א. משפט פשוט

ב. משפט מורכב

ג. משפט איחוי (מחובר)

(2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: זמן

המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:

א. בעת

ב. בזמן ש

ג. לאחר מכן

11. (1) א. משפט איחוי (מחובר)

ב. משפט מורכב

ג. משפט פשוט

(2) הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים: סיבה ותוצאה

המילה המבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים:

א. לפיכך

ב. משום ש

ג. בשל

תרגיל 66

1. א. משפט א': פשוט , משפט ב': מורכב , משפט ג': איחוי (מחובר)
ב. הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
ג. המפעל נסגר בשל / בגלל / בעקבות ירידה במחזור המכירות.
2. א. משפט א': איחוי (מחובר) , משפט ב': מורכב , משפט ג': פשוט
ב. הקשר הלוגי: ויתור
ג. החמאס מגנה את ירי רקטות הקאסם מרצועת עזה לעבר ישראל, אף על פי כן הירי נמשך.
3. א. משפט א': פשוט , משפט ב': איחוי (מחובר) , משפט ג': מורכב
ב. הקשר הלוגי: ויתור
ג. למרות / חרף השבתת העבודה למשך שלושה חודשים על-ידי העובדים הציגה החברה רווח שנתי של עשרה מיליון דולר.
4. א. משפט א': מורכב , משפט ב': איחוי (מחובר) , משפט ג': פשוט
ב. הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
ג. המשטרה הקימה מחסומים בכניסה לעיר משום ש התקבלה התרעה על כוונה לבצע פיגוע.
5. א. משפט א': איחוי (מחובר) , משפט ב': פשוט , משפט ג': מורכב
ב. הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
ג. המניות בבורסות בארה"ב עלו, לכן / לפיכך / משום כך מחירה של חבית נפט עלה.
6. א. משפט א': פשוט , משפט ב': מורכב , משפט ג': פשוט
ב. הקשר הלוגי: זמן
ג. במהלך צפייה ממושכת מול מסך המחשב העיניים אינן מרבות למצמץ.
7. א. משפט א': מורכב , משפט ב': פשוט , משפט ג': מורכב
ב. הקשר הלוגי: זמן
ג. בזמן ש / כש צולים עוף על הגריל מניחים את הצד עם העור על רשת הגריל.
8. א. משפט א': פשוט , משפט ב': איחוי (מחובר) , משפט ג': מורכב
ב. הקשר הלוגי: ויתור
ג. למרות / על אף חוסר הוודאות הכלכלית השקעתי את כספי בעסק חדש.

9. א. משפט א': מורכב , משפט ב': פשוט , משפט ג': איחוי (מחובר)
 ב. הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
 ג. משום ש / מפני ש אחוז הצפיה בערוץ המוזיקה הישראלי נמוך האומנים אינם משקיעים כסף בעשיית קליפים לשיריהם.
10. א. משפט א': פשוט , משפט ב': מורכב , משפט ג': איחוי (מחובר)
 ב. הקשר הלוגי: תכלית
 ג. הכותבת השתמשה במילות התפילה על מנת לבטא את תחושותיה.
11. א. משפט א': איחוי (מחובר) , משפט ב': פשוט , משפט ג': פשוט
 ב. הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
 ג. סופת שלגים כבדה מתחוללת בצפון רמת הגולן, לכן / לפיכך נחסמו הכבישים באזור.
12. א. משפט א': מורכב , משפט ב': פשוט , משפט ג': פשוט
 ב. הקשר הלוגי: ויתור
 ג. אף על פי ש האיש שוחח עם דיירי הבית באדיבות, הם צעקו עליו.
13. א. משפט א': פשוט , משפט ב': מורכב , משפט ג': איחוי (מחובר)
 ב. הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
 ג. הנבחן קיבל ציון גבוה בבחינה בגלל שימוש נכון בסימני הפיסוק.
14. א. משפט א': מורכב , משפט ב': איחוי (מחובר) , משפט ג': מורכב
 ב. הקשר הלוגי: תכלית
 ג. השמאים עתרו לבג"צ כדי ש שר המשפטים יאשר את מינוים.
15. א. משפט א': איחוי (מחובר) , משפט ב': מורכב , משפט ג': פשוט
 ב. הקשר הלוגי: ויתור
 ג. הצנזור אישר את פרסום התגובות של מפקד הכוח על התקרית בגבול הצפון, למרות זאת התגובות מעולם לא פורסמו.
16. א. משפט א': פשוט , משפט ב': איחוי (מחובר) , משפט ג': מורכב
 ב. הקשר הלוגי: תכלית
 ג. מרחתי את המשחה על האזור המודלק כדי לטפל בדלקת.

תרגיל 67

1. א. צירוף סמיכות בתפקיד משלים שם (לוואי) = כוחות הביטחון
[טיפ: אחרי המילה "שלי" תמיד יהיה משלים שם (לוואי)]
ב. המשפטים המורכבים:
לאחר בדיקה של כוחות הביטחון התברר כי מדובר באזעקת שווא.
התושבים אשר נכנסו לחדרי הביטחון יצאו החוצה.
2. א. משפט מורכב
ב. מן הנתונים על "משק המים" הישראלי עולה כי "משק המים" נשען על מקורות מים טבעיים.
ג. הישראלי = משלים שם (לוואי), אפשרות נוספת: טבעיים = משלים שם (לוואי)
3. א. (1) I. פשוט
II. מורכב
III. פשוט
(2) משפט II. התפקיד התחבירי של הצירוף: משלים פועל
(3) התפקיד התחבירי המשותף: משלים שם (לוואי)
- ב. (1) I. איחוי (מחובר)
II. מורכב
III. פשוט
(2) משפט III. התפקיד התחבירי של הצירוף: משלים שם (לוואי)
(3) התפקיד התחבירי המשותף: נושא
4. א. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
ב. מפני ש / כי
ג. הם = נושא
5. א. (1) I. פשוט
II. איחוי (מחובר)
III. מורכב
(2) משפט I. התפקיד התחבירי של המילה: משלים שם (לוואי)
(3) התפקיד התחבירי המשותף: משלים פועל

- ב.** (1) I. פשוט
II. מורכב
III. מורכב
(2) משפט III. התפקיד התחבירי של המילה: משלים שם (לוואי)
(3) התפקיד התחבירי המשותף: משלים פועל

- ג.** (1) I. איחוי (מחובר)
II. מורכב
III. מורכב
(2) משפט III. התפקיד התחבירי של המילה: נושא
(3) התפקיד התחבירי המשותף: נושא

- ד.** (1) I. מורכב
II. מורכב
III. פשוט
(2) משפט I. התפקיד התחבירי של המילה: נושא
(3) התפקיד התחבירי המשותף: משלים שם (לוואי)

תרגיל 68

- 1.** א. פשוט
ב. מדבר יהודה
ג. דרך היידוע: שם פרטי (יהודה)

- 2.** א. I. גנבו לשכנים את הרכב בזמן שקראתי מאמר על גידול הפשיעה בישראל בשנים האחרונות.
ב. הקשר הלוגי במשפט: זמן
ג. מילת קישור אחרת: כאשר
ד. הרכב = משלים פועל, הפשיעה = משלים שם (לוואי)
- א. II. אף על פי שהאיש תקף קשיש על רקע סכסוך שכנים בית המשפט לא הרשיע אותו.
ב. הקשר הלוגי במשפט: ויתור
ג. מילת קישור אחרת: על אף ש
ד. האיש = נושא, קשיש = משלים פועל.
אפשרות נוספת: סכסוך שכנים = משלים שם (לוואי)

3. א. I * התקנות החדשות הדורשות צמצום מספר מקומות חניה לרכבים פרטים תעודדנה שימוש בתחבורה הציבורית.
* פסוקית משלימה שם (לוואי)

* II. יצרנית הרכב הפסיקה את הפעילות במפעל בלואיזיאנה, לאחר שהאסון ביפן פגע בייצוא חלקי כלי רכב מהמדינה.
* פסוקית משלימה פועל

ב. ממשפט II שני משלימי פועל: הפעילות, בייצוא
ג. שתי מילים המשמשות במשפט I כשמות עצם = התקנות = נושא, שימוש = משלים פועל

4. א. הצענו פתרונות אלטרנטיביים, איבר א' אבל חברי ההנהלה הנוכחית מתעקשים על פתרון אחר. איבר ב'
ב. ויתור (ניתן להחליף את מילת החיבור "אבל" במילת החיבור "למרות זאת")
ג. נושא נשוא מאיבר א': הצענו (אנחנו הצענו)
נושא ונשוא מאיבר ב': חברי ההנהלה = נושא; מתעקשים = נשוא
ד. פתרונות
ה. הנוכחית

5. א. משפט I: מורכב
משפט II: איחוי (מחובר)
ב. תעריפים מיוחדים = משלים שם (לוואי)
חשבון החשמל = נושא. (אפשרות נוספת: טורבינת רוח = משלים פועל)

6. א. (1) סיבה ותוצאה
(2) "בשל כך"
ב. (1) גל = נושא, נזק = משלים פועל
[אפשרות נוספת: גידולים, חקלאיים = משלים שם (לוואי)]
(2) עליית מחירים

7. א. I * על אף הדברים שנאמרו להגנתו דחה השופט את העתירה.
* פסוקית משלימה שם (לוואי)
ב. משלים פועל: דברים. אפשרות נוספת: העתירה

- II. א. * בזמן קריאת פסק הדין ייחס השופט חשיבות לשני העדים שהציגה התביעה.
* פסוקית משלימה שם (לוואי)
ב. משפט I - משלים פועל: דברים. (אפשרות נוספת: העתירה)
משפט II - משלים פועל: חשיבות. (אפשרות נוספת: קריאת)

8. א. I. המשטרה בשוויץ הודיעה, כי עשרה בני אדם נלכדו במפולת שלגים ליד הגבול הדרומי
עם איטליה.

הפסוקית היא פסוקית משלים פועל

II. האדם האחד עשר שחילץ עצמו מתוך השלג הזעיק את כוחות ההצלה.
הפסוקית היא פסוקית משלימה שם (לוואי)

ב. בשוויץ: משלים שם (לוואי)

איטליה: משלים שם (לוואי)

ג. צירוף סמיכות: כוחות ההצלה = משלים פועל

9. א. פשוט

ב. ההכרה באיכות הסביבה חדרה לתודעה הציבורית בסוף שנות ה-60 בעקבות הצטברות של נזקים חמורים מדליפת גזים רעילים ממפעלי ייצור.

10. I. א. תשתית הביוב בבניין לקויה, איבר א' בעקבות כך הוצף החניון התת קרקעי, איבר ב'

ב. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה

ג. מילת קישור אחרת: כתוצאה מכך / משום כך / לכן

II. א. מספר מפעלים בעולם מייצרים יהלומים מלאכותיים, איבר א' למרות זאת ענף היהלומים הטבעיים, איבר ב'

המשך איבר ב'
אינו מאוים.

ב. הקשר הלוגי במשפט: ויתור

ג. מילת קישור אחרת: אף על פי כן

11. א. עקיצות הפרעושים עלולות לעורר אלרגיות אצל בני האדם, לכן נדרשת הדברה. איבר א' איבר ב'
- ב. סיבה ותוצאה
- ג. לפיכך / משום כך
- ד. (1) עקיצות הפרעושים, בני האדם
 (2) הוספת הייא הידיעה לסומך (עקיצת הפרעושים, בני האדם)
 (3) עקיצת פרעוש, בן אדם

תרגיל 69

1. (4)
2. המשפטים הפשוטים:
- כמיליארד ציפורים חולפות מידי שנה בשמי ישראל למרות שטחה הקטן. ציפורים = נושא, חולפות = נושא
  - תופעה זו נגרמת כתוצאה ממיקומה הגיאוגרפי של ישראל. תופעה = נושא, נגרמת = נושא
  - במסגרת הרשת יוקמו ברחבי הארץ מרכזי צפרות חדשים. מרכזי צפרות = נושא, יוקמו = נושא
3. א. מנהל העבודה יועמד לדין אף כי לא הוגש נגדו כתב אישום.
- ב. לתאונה זו קדמה תאונה נוספת באותו השבוע. תאונה = נושא, קדמה = נושא
4. א. (3)
- ב. (1) משום ש - סיבה ותוצאה
 (2) למרות = ויתור
 (3) למרות זאת = ויתור
- (1) מפני ש
 (2) חרף
 (3) אף על פי כן

איבר א'

ההתחממות הקלה בטמפרטורות בין חודש ינואר לבין חודש פברואר מתגברת בחודש מרץ

איבר ב'

היא מתונה ביחס להתחממות המהירה בחודשי האביב.

איבר א'

הטמפרטורה הממוצעת בחודש מרץ עומדת על כ-15 מעלות צלזיוס במישור החוף, ואילו

איבר ב'

בהרים היא נעה בין 10 ל-13 מעלות צלזיוס.

תרגיל 70

1. קנצלרית גרמניה אמרה: "הממשלה תגביר את הפיקוח על כלי הנשק".
2. חבר המפלגה קרא ליו"ר המפלגה: "הצטרפי / הצטרף לממשלת אחדות".
3. נשיא רוסיה אמר: "מספר המובטלים בארצי הגיע לשישה מיליונים בשל המצב הכלכלי הקשה".
4. הנהג אמר לשוטר: "אני לא שמתני לב שהאור ברמזור התחלף לאדום".
5. העירייה מאיימת: "אפסיק את פינוי הזבל בעיר אם התושבים לא ישלמו את הארנונה בזמן".
6. 50 עובדים סיפרו: "אנחנו לא קיבלנו את משכורתינו בחודשיים האחרונים".
7. נציגת החברה הודיעה: "אני מסירה את התנגדותי מתכנית ההבראה של החברה".
8. נהג האוטובוס טען: "אחד הנוסעים סָרַב לשלם עבור הכרטיס".
9. (אדם), אל תאכל בידיים אלא כשאתה אוחוז בסכין ובמזלג.
10. התלמיד הבטיח להוריו ולמחנכת הכיתה: "אשלים את החומר לקראת הבחינה".
11. (אדם), אל תרכל על חברך.
12. היועצת המשפטית של הכנסת שאלה: "מי פרץ לביתי".

תרגיל 71

1. הקונה אמר למוכר **שהוא ישלם** עבור מדיח הכלים בשני תשלומים.
2. יו"ר קדימה אמרה **שהנושא המדיני יכריע** בדבר **הצטרפותה** לממשלת אחדות.
3. ראש העיר סיפר **שבמסגרת תפקידו** כראש העיר **הוא** נמצא בקשר הדוק עם גורמי המשטרה.
4. המורה ביקשה ממני **שאסגור** את הדלת.
5. חשב החברה אמר **שהוא אינו** יכול לחרוג ממסגרת התקציב.
6. לעולם לא **ילמד** התלמיד יום אחד לפני הבחינה אלא אם **היה** חולה במהלך השבוע.
7. אדם לא **ינגן** בשעות המנוחה בצהריים או בשעות המאוחרות של הלילה ללא אישור **משכניו**.
8. דובר צה"ל הודיע **שצה"ל** יפתח את המחסום בכניסה לכפר.
9. עוזרו של מנהיג האופוזיציה בפקיסטן אמר **שהוא עזב** את **ביתו** במחאה על מעצר הבית.
10. משרד הבריאות הישראלי ממליץ לאזרחי המדינה **שישתו** לפחות 10 כוסות מים ביום גם כשלא חם **להם** וגם כשאינם צמאים.
11. הלקוח סיפר **שמיד** לאחר רכישת המוצר **הוא ביקש** לבטל את העסקה.
12. שני הזוגות הצהירו **שלאחר שהם זכו** בכסף **הם קנו** דירה חדשה.

1. **כתב במהדורת החדשות דיווח כי החקלאים בצפון לא יסכימו לקיצוץ מכסות המים ללא פיצוי.**
2. **מנהלי החברה דווחו לפתב הכלכלי: "ניתקנו את הקשר עם חברת הבת".**
3. **אחד ממארגני החרם הצהיר כי הוא לא ימשיך לשחק אם העונש שהוטל על הקבוצה לא יבוטל.**
4. **הדוגמנית סיפרה לרְכִילָאי שבמהלך שהותה בחו"ל היא מתגעגעת לבני משפחתה.**
5. **אחד השחקנים אמר: "המכשול העיקרי שמעכב אותי להשיג את הגביע קשור למאמן".**
6. **שר האוצר סיפר לראש הממשלה: "אני מבטיח שאוביל שינוי שיקבע את המציאות הכלכלית בשנים הקרובות".**
7. **כתבת לענייני רווחה דיווחה כי מנהלי בתי הסוהר יאפשרו לאסירים לקבל משלוחי מנות.**
8. **האיש דיווח לחברו: "אני תקוע בפקק, ולכן אאחר לפגישה".**
9. (1) (הולך רגל), **שים לב** לכלי רכב היוצאים מחניה בזמן שאתה הולך על המדרכה.
(2) (הולך רגל), אל **תלך** על הכביש אלא אם אתה רואה שזו דרך ללא מדרכה.
10. **שני המתמודדים לראשות הממשלה טוענים כי הם אינם מושפעים מן הסקרים.**
11. **הבעל אמר / סיפר: "אני ואשתי רוקדים סלסה שלוש פעמים בשבוע".**
12. **לא יעשה** אדם כל שימוש מסחרי או לא מסחרי במאמר אלא אם השיג הסכמה מפורשת בכתב של בעל הזכויות.
13. **גורמי הביטחון קוראים לתושבי המועצה המקומית: "הישארו בבתיכם והימנעו מהפעלת מזגנים ומפתיחת חלונות".**

תרגיל מסכם

תרגיל 73

1. (1) נכון
(2) סיבה ותוצאה. "לכן"

2. א. I. איחוי (מחובר) II. איחוי (מחובר) III. פשוט
ב. סיבה ותוצאה
ג. I. לפיכך II. לכן III. בשל
ד. נבעה (מ)

3. (1) בוונצואלה = משלים שם (לוואי)
(2) לכן - סיבה ותוצאה

4. א.

פסוקית משלימה פועל

התושבים הפגינו | **אף על פי ש** ההכנסת מנסה להכניס רפורמה בחוק הרעש.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

בעצרת הציגה מפלגת הירוקים כלים אחרים לניקיון העיר | **אשר** אינם מזהמים את הסביבה.

- ב. (1) תושבים: משלים שם (לוואי) מעלים: נושא
רעש: משלים פועל התושבים: נושא
(2) הם = נושא

5. (1) תכלית
(2) על מנת

6. א.

פסוקית משלימה פועל

המנהלת טענה בבית המשפט | **כי** היא פיטרה את העובדת בשל התנהלותה הלא מקצועית.

ב. המנהלת טענה בבית המשפט: "**פיטרת** את העובדת בשל התנהלותה הלא מקצועית".

7. א. הקשר הלוגי: זמן המילים המבטאות את הקשר: לאחר מכן, לאחר ש
ב. משפט I: משפט איחוי (מחובר) משפט II: משפט מורכב

8. א. I. איחוי (מחובר) II. מורכב III. פשוט
 ב. תכלית
 ג. I. לשם כך II. כדי ש III. למען
 ד. לפיתוח = משלים פועל

9. (1) סוג המשפט: מורכב

(2) I.

(3) המשפט הוא משפט מורכב ובו פסוקית משלימה פועל הפותחת במילת השיעבוד "כי". פסוקית חייבת להיפתח במילת שיעבוד, לכן התחימה במשפט II אינה נכונה. כמו כן בכל אחד מחלקי המשפט המורכב (עיקרי ופסוקית חייבת להיות נשוא אחד (פועל). בתחימה II אין נשוא בחלק העיקרי.

10. (1) סיבה ותוצאה

(2) הביאו (ל)

(3) שודדי תחנות הדלק = משלים שם (לוואי)

11. (1)

איבר א'

החל מהיום יחלו עבודות תשתית ברחוב מלכי ישראל, **עקב כך**

איבר ב'

אוטובוס מספר 59 ישנה את מסלול נסיעתו.

(2) עבודות תשתית = נושא, מלכי ישראל = משלים שם (לוואי), מסלול נסיעתו = משלים פועל

יידוע הצירוף באמצעות שם פרטי

ממשלת דנמרק

מסלול התחבורה הציבורית

צורכי המשק החקלאי

יידוע הצירוף באמצעות כינוי שייכות (רמת הביטחון שלו)

רמת בטיחותו

העבודה הזמנית

יידוע הצירוף באמצעות כינוי שייכות (תאריך הלידה שלה)

תאריך לידתה

הערב הנעים

13. א. (1) (הורים), אל **תרשו** לילד מתחת לגיל 9 לחצות את הכביש לבד.
 (2) (הורים), אל **תתפתו** להשאיר את ילדיכם הצעירים בהשגחת אחים או שמרטפים שגילם נמוך מ-14 שנה.
 ב. הורים לא **ישאירו** ילדים מתחת לגיל 9 לבד בבית.

14. א. (1) המשפטים המורכבים:

* בני הנוער נחשפים לתאונות במקומות הבילוי

פסוקית משלימה פועל

משום שהם שוהים שעות רבות במקום מסוים ללא השגחת מבוגר.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

* מספר בני הנוער **שנפגע** בחודשי הקיץ **גבוה** בשיעור משמעותי ממספרם בשאר עונות השנה.

פסוקית משלימה פועל

* ההורים נדרשים לנקוט באמצעים שונים **כדי ש** ילדיהם יעברו את הקיץ בשלום.

* משרד התחבורה מרחיב בחופשת הקיץ את פעילותם של קווי אוטובוס מיוחדים

פסוקית משלימה שם (לוואי)

הפועלים בשעות הלילה.

(2) המשפטים הפשוטים: וציין בכל אחד מהם את ה**נושא** ואת ה**נשוא**.

* עם היציאה לחופשה השנתית בחודשי הקיץ משתנה השגרה המשפחתית.

השגרה = נושא, משתנה = נשוא

* עבור בני נוער רבים חופשת הקיץ משמשת זמן בילוי עד השעות המאוחרות של הלילה.

חופשת הקיץ = נושא, משמשת = נשוא

ב. הם = נושא

ג. ...לחופשה השנתית בחודשי הקיץ = משלים שם (לוואי)

...של בני הנוער = משלים שם (לוואי), בני הנוער = נושא

...שנפגע בחודשי הקיץ = משלים פועל

15. א. פשוט

ב. (1) סיבה ותוצאה

(2) מחשש (ל)

(3) משלים פועל

16. (1) תכלית

(2) I. כדי ש II. לשם

17. (1)+(2) מורכב

אף על פי שתקופת כהונתו של חבר המועצה תמה היא תוארך בתקופה נוספת של שישה חודשים.

(3) תמה: נשוא בתקופה: משלים פועל

18. א.

הפצת מידע אישי על המשתתפים שנטלו חלק במשחק הטלוויזיוני הביאה להתמוטטות נפשית של אחד המשתתפים.

ב. (1) סיבה ותוצאה

(2) הביאה (ל)

ג. הפצת מידע אישי = נושא + משלימי שם (לוואי)

19.

משלים פועל	משלים שם (לוואי)	משלים שם (לוואי)	נשוא	נשוא	משלים שם (לוואי)
למרות האמצעים	להגדלת התפוקה	החקלאית	לא	יושג	המיוחל
משלים פועל					
בלי הוצאות כספיות גבוהות.					

20. א. * שם תואר

* פועל בהווה

ב. שאלות מעניינות: צירוף של שם ותוארו

ג. השירות

ד. (1) משפט מורכב

(2) בני הנוער = משלים פועל

21. (1)

נאס"א דחתה בפעם השנייה ברציפות את שיגור מעבורת החלל

פסוקית משלימה פועל

משום ששסתום הדלק אינו מתפקד כראוי במהלך מילוי המיכלים בדלק.

(2) סיבה ותוצאה

(3) מכיוון ש

22. (1) משלימי פועל: הרגשה, ירידה
 (2) הסבר: הקשר הלוגי באיבר א' הוא קשר של סיבה ותוצאה.
 הסיבה: שתיית כוס מים לפני הארוחה. התוצאה: הרגשת שובע.
 יוצרת = נשוא
 (3) משלימי שם: במשקל אַזּוּ

23. א. I. מורכב III. מורכב
 II. איחוי (מחובר) IV. פשוט
 ב. (1) סיבה ותוצאה - "לכן" (משפט II).
 (2) זמן - "לאחר ש" (משפט I), "כש" (משפט II).
 ג. I. (1) שקט = נושא. התפקיד התחבירי המשותף לשלוש המילים האחרות הוא משלים פועל.

24. (1) משפט מורכב
 (2) II.
 (3) המשפט הוא משפט מורכב ובו פסוקית לוואי הפותחת במילת השעבוד ה' (ה' הזיקה).
 פסוקית לעולם תפתח במילת שיעבוד, לכן התחימה במשפט I אינה נכונה.
 (4) משקיעים, אל תשקיעו את כספכם במטבע זר בתקופת משבר בכלכלה העולמית.

25. א. משפט מורכב
 פסוקית משלימה שם (לוואי)
 נגיד בנק ישראל הזהיר את האזרחים
 המחפשים דירה לקנייה
 מפני עליה חדה במחירי הדירות בחודשים הקרובים.

- ב. דירה: משלים פועל הדירות: משלים שם (לוואי)
 ג. נגיד בנק ישראל הודיע: "אזרחי המדינה המחפשים דירה לקנייה, היזהרו מפני עליה חדה במחירי הדירות בחודשים הקרובים".
 אַזּוּ - נגיד בנק ישראל הזהיר את האזרחים המחפשים דירה לקנייה: "היזהרו מפני עליה חדה במחירי הדירות בחודשים הקרובים".
 ד. הלקוח בבנק מספר ליועץ המשכנתא: "אקנה דירה להשקעה כי אני צופה עליית מחירים בטווח הקצר".

26. (1) נכון
 (2) לא נכון [הפסוקית היא משלימה שם (לוואי)]
 (3) לא נכון (בשני המשפטים יחד יש שני צירופים המורכבים משם ושם תואר, ולא רק אחד: במשפט I: הימים האחרונים; במשפט II: אבזמים מיוחדים)
 (4) נכון (צירוף סמיכות המיועד באמצעות כינוי שייכות: כף רגלו = כף הרגל שלו)
 (5) לא נכון (מפלס = משלים פועל, גולש = נושא)

27. א. משט = נושא; נערך = נושא
 ב. מלכת אנגליה = משלים שם (לוואי)

28. א. (1) פשוט
 (2) מורכב
 (3) איחוי (מחובר)
 (4) מורכב

- ב. **קבוצה א** הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה
 מספרי המשפטים: (1), (4)
קבוצה ב הקשר הלוגי: זמן
 מספרי המשפטים: (2), (3)

ג. אחד מבני הזוג אמר: "חתמנו על הסכם הממון לאחר שנישאנו".

29. א. משפט I. פשוט משפט II. איחוי (מחובר)
 ב. (1) נכון (יש שמות תואר רק במשפט I: החדשים, הישנים)
 (2) נכון (המחשבים = נושא, בחדר = משלים שם (לוואי)
 (3) לא נכון (הקשר הוא קשר של תכלית. מילת הקישור המופיעה במשפט "כדי")
 (4) נכון

פסוקית משלימה שם (לוואי)

ג. החברה הכריזה על פיתוח מחשב חדש אשר יחליף את טכנולוגיית המחשב הישן.

מחשב = משלים שם (לוואי), המחשב = משלים שם (לוואי)

30. א. I. מורכב III. פשוט
 II. איחוי (מחובר) IV. פשוט

ב. סיבה ותוצאה

ג. I. משום ש III. בגלל

II. לכך IV. נובעת (מ)

ד. ציין ליד כל אחד מן ההיגדים שלפניך אם הוא נכון או לא נכון.

- (1) נכון (צירוף הסמיכות מופיע במשפט III: קרני השמש).
 (2) לא נכון (במשפט I, II, III - התפקיד התחבירי של כל המילים מן השורש ח-ב-ש הוא נושא, ואילו תפקידה התחבירי של המילה מן השורש ח-ב-ש במשפט IV הוא נושא).

31. (1) מילת קישור: למרות זאת / אף על פי ש היחס הלוגי: ויתור
(2) חרף, למרות, אף ש

32. א. משפט מורכב
עקב הימצאות חיידק עמיד בפגייה של בית החולים הנהלת בית החולים החליטה

פסוקית משלימה פועל

כי בחודש הקרוב לא יקלטו בפגייה פגים חדשים כדי למנוע הדבקה.

- ב. עמיד בפגייה = משלים שם (לוואי)
יקלטו בפגייה = משלים פועל

33. א.

איבר א'

אחת מחברות האוטובוסים גובה תשלום עבור הנסיעה באמצעות כרטיסיות אלקטרונית כדי לחסוך בנייר,

איבר ב'

צריכת הנייר שלה עלתה. אף על פי כן

- ב. ויתור
ג. למרות זאת, על אף, גם אם

34. א. (1) המשפטים הפשוטים:

* לקראת חגיגות יום העצמאות ילדים רבים רוכשים תרסיסי קצף.
ילדים = נושא; רוכשים = נשוא

* אחד הרופאים הסביר לכתבת הבריאות את הסכנות של השימוש בתרסיסי קצף.
אחד (הרופאים) = נושא; הסביר = נשוא

- (2) המשפטים המורכבים:

פסוקית משלימה שם (לוואי)

מידי שנה נחגג יום העצמאות באירועים המתקיימים בכל רחבי הארץ.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

אירועים אלה מלווים במופעי זיקוקים העלולים לגרום לפגיעות בעיניים.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

מידי שנה מגיעים ילדים רבים אשר נפגעו במהלך החג מתרסיסי הקצף לחדרי המיון.

”כאשר התרסיס בא במגע עם העיניים הוא גורם לתחושת צריבה קשה”, אמר הרופא.

ב. הרופא **אמר** שכאשר התרסיס בא במגע עם העיניים הוא גורם לתחושת צריבה קשה.

- ג. (1) **שרשרת סמיכות**: חגיגות יום העצמאות = משלים פועל
(2) תחושת צריבה קשה (תחושת הצריבה הקשה) = משלים פועל
(3) **אַרְבַּעָה צירופי סמיכות**: יום העצמאות, רחבי הארץ, מופעי זיקוקים, תרסיסי קצף
(אפשרויות נוספות: חדרי המיון, כתבת הבריאות, תחושת צריבה)

ד. **באירועים**: משלים פועל   **אירועים**: נושא
תרסיסי: משלים פועל   **התרסיס**: נושא
בתרסיסי: משלים שם (לוואי)

תרגיל 74

- 1.** * המילה "גם" באה לרבות את משלים הפועל -
שתי רקטות קסאם נורו הבוקר ובימים נוספים מצפון רצועת עזה לעבר שטחי ישראל.
* המילה "גם" באה לרבות את הנושא -
שתי רקטות קסאם ועוד סוגים שונים של רקטות נורו הבוקר מצפון רצועת עזה לעבר שטחי ישראל.
- 2.** * המילה "אפילו" באה לרבות את משלים הפועל -
אזרחי המדינה נרתמים למען גופים רבים וביניהם גם למען הצלת בעלי חיים נטושים.
* המילה "אפילו" באה לרבות את הנושא -
אזרחי מדינות שונות וגם אזרחי המדינה נרתמים למען הצלת בעלי חיים נטושים.
- 3.** * המילה "גם" באה לרבות את הנושא -
צילום של תרגילים, וביניהם גם צילום של שני תרגילים ממחברת התרגול, יחשב לעברה פלילית.
* המילה "גם" באה לרבות את משלים הפועל -
צילום של שני תרגילים ממחברת התרגול יחשב לעברה על החוקים וגם לעברה פלילית.
- 4.** * המילה "רק" באה לצמצם את משלים הפועל -
אתה הצלחת לפענח את סודות הקובייה ההונגרית ולא סודות אחרים.
* המילה "רק" באה לצמצם את הנושא -
אתה ולא מישהו אחר הצלחת לפענח את סודות הקובייה ההונגרית.
- 5.** * המילה "רק" באה לצמצם את משלים הפועל -
מנהלי החברה השתתפו בניקיון המשרדים ולא בעבודות אחרות לקראת חג הפסח.
* המילה "רק" באה לצמצם את הנושא -
מנהלי החברה בלבד, ולא אף אחד אחר השתתפו בניקיון המשרדים לקראת חג הפסח.
- 6.** * המילה "גם" באה לרבות את הנושא -
מנהלי החברה ואנשים נוספים השתתפו בניקיון המשרדים לקראת חג הפסח.
* המילה "גם" באה לרבות את משלים הפועל -
מנהלי החברה השתתפו בניקיון המשרדים וגם בעבודות אחרות לקראת חג הפסח.

- 7.** * המילה "גם" באה לרבות את משלים הפועל -
 מחירי הלחם והדלק עלו במהלך מספר חודשים וגם בחודש האחרון.
 * המילה "גם" באה לרבות את הנושא -
 מחירי מוצרים רבים וביניהם מחירי הלחם והדלק עלו בחודש האחרון.
- 8.** * המילה "אפילו" באה לרבות את הנושא -
 דברים רבים וביניהם בילוי מול מסך הטלוויזיה יכולים לגרום להשמנה.
 * המילה "אפילו" באה לרבות את משלים הפועל -
 בילוי מול מסך הטלוויזיה יכול לגרום לדברים רבים, וביניהם להשמנה.

תרגיל 75

- 1.** א. המשפטים המורכבים:

פסוקית משלימה שם (לוואי)

בצה"ל בוחנים פריסה של יריעות סולריות בשטח **אשר** ישמשו בזמן חירום לטעינת מכשירים חשמליים.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

מדובר ביריעות בד גמישות **ה**מסוגלות להתקפל למימדים של חבילת נייר קטנה בעלת משקל זעום.

פסוקית משלימה שם (לוואי)

על גבי היריעות מותקנים קולטי שמש **ה**הופכים את אורה לאנרגיה חשמלית שימושית.

- ב.** המילה "רק" באה לצמצם את משלים הפועל -
- I.** בצה"ל בוחנים פריסה של יריעות סולריות בשטח אשר ישמשו בזמן חירום רק לטעינת מכשירים חשמליים ולא למשהו אחר.
- המילה "רק" באה לצמצם את הנושא -
- II.** צה"ל ולא אף גורם אחר בוחנים פריסה של יריעות סולריות בשטח אשר ישמשו בזמן חירום לטעינת מכשירים חשמליים.
- המילה "רק" באה לצמצם את משלים הפועל -
- III.** בצה"ל בוחנים פריסה של יריעות סולריות בשטח אשר ישמשו בזמן חירום ולא בזמנים אחרים לטעינת מכשירים חשמליים.

פסוקית משלימה פועל

בזמן ש אנחנו נמלטים מהחום הכבד מאות מיליוני ציפורים מתחילות את נדידת הסתיו שלהן מאירופה לאתרי הרחיפה באפריקה.

ב. הקשר הלוגי: זמן

המילה המבטאת קשר לוגי זה: בזמן ש

ג. אנחנו ולא חיה אחרת נמלטים מהחום הכבד.

3. א. (1) יידוע הצירוף באמצעות כינוי שייכות (תנועות הגוף שלו)

(2) מוכשר = משלים שם (לוואי)

ב. משפט I - המילה "גם" באה לרבות את הנושא -

אנשים רבים וביניהם גם שחקן מוכשר שולטים באופן מודע בתנועות גופם.

משפט II - המילה "גם" באה לרבות את משלים הפועל -

שחקן מוכשר שולט באופן מודע בתחומים רבים וביניהם גם בתנועות גופו.

4. א. (1) פשוט

(2) החמים = משלים שם (לוואי)

ב. משפט I - המילה "רק" באה לצמצם את הנושא -

רק הוטרינרים ולא אף אחד אחר מזהירים את בעלי חיות המחמד מפני הסכנה בהשאת החיות בבית ללא מזגן בחודשי הקיץ החמים.

משפט II - המילה "רק" באה לצמצם את משלים הפועל -

הוטרינרים מזהירים רק את בעלי חיות המחמד ולא אף אחד אחר בפני הסכנה בהשאת החיות בבית ללא מזגן בחודשי הקיץ החמים.

משפט III - המילה "רק" באה לצמצם את משלים הפועל -

הוטרינרים מזהירים את בעלי חיות המחמד רק מפני הסכנה בהשאת החיות בבית ללא מזגן בחודשי הקיץ החמים ולא מפני סכנות אחרות.

5. א. (1) מורכב

(2) ברזי התושבים = משלים שם (לוואי)

ב. משפט I - המילה "אפילו" באה לרבות את הנושא -

דברים רבים וביניהם גם איכות המים לשתיה בברזי התושבים ישתפרו אם לא יִזְרְמוּ שפכים בכנרת.

משפט II - המילה "אפילו" באה לרבות את משלים השם (לוואי) -
איכות המים לשתיה בכל הברזים וביניהם גם בברזי התושבים תשתפר אם לא יזרמו
שפכים בכנרת.

תרגיל 76

א. (1) משפט מורכב

פסוקית משלימה פועל

לפני ש נפסקת פעילותו של המזגן | אנו מרגישים בכמה איתותי אזהרה.

(2) זמן

(3) לפני ש

ב. לפנינו צירוף כבול ולכן לא ניתן לפרקו. אם נפרקו יכול שינוי במשמעות הצירוף.

ג. לפניך שני צירופי מילים.

ציין את המבנה של כל צירוף ונמק את קביעתך.

(1) אובדן שפיות הדעת = שרשרת סמיכויות. ניתן להוסיף את ה"א הידיעה רק למילה האחרונה.

אובדן שפיות הדעת.

(2) משב אוויר חם = סמיכות + שם תואר. צירוף סמיכות: משב אוויר + שם תואר: חם. ניתן

להוסיף את ה"א הידיעה לשתי המילים האחרונות בצירוף: משב אוויר חם.

ד. (1) צירוף סמיכות

(2) איתות אזהרה

ה. (3) בשיא השרב

ו. בפני המועמד לראשות הממשלה עמד מחסום בדרך להרכבת הקואליציה.

ז. (1) הגדרה מספר 1 כוללת נרדפות (קריר) וניגודיות (שאינו חם).

(2) * גיזרונה של המילה מהשורש מנן (מן צנן)

* המידע הכתוב בסוגריים מרובעים בראש הערך (בסוגריים אלה תהיה כתובה האטימולוגיה, גיזרונה, תולדותיה, מקורה של המילה)

(3) נתח את הערך "צונן" על פי התבחינים האלה: רובד לשוני ומקור הדוגמאות.

הרובד הלשוני של הערך: תלמוד.

מקור הדוגמאות: לשון המקרא (הגדרות 1-2), ועברית חדשה (הגדרה 3).

מערכת הצורות (פועל ושם עצם)

השלמים

תרגיל 77

1. (1) מְשֻׁרוֹת = בניין פיעל
(2) התפעל

2. (1) תִּתְנַקֵּן = בניין התפעל
(2) הפעיל

3. (1) יִמְשְׁכוּ = בניין נפעל
(2) קל

4. (1) מְסַבְּרִים = הפעיל
(2) נפעל

5. (1) מְצַיֵּד = בניין פועל
(2) פיעל

6. (1) נִתְעַנּוּ = בניין נפעל
(2) הפעיל

7. (1) מְשַׁתֵּן = בניין התפעל
(2) קל

8. (1) הִצְפִּיחַ = בניין הפעיל
(2) התפעל

9. (1) רְדוּדִים = בניין קל
(2) פיעל

10. (1) בְּטָלוּ = בניין פועל
(2) הופעל

השורש	הבניין	צורת פועל נוספת מאותו בניין
1. ק-ד-מ	פיעל	קָדְמוּ
2. ב-ח-נ	נפעל	נִבְחָנוּ
3. ד-ב-ר	פועל	יִדְבֵּר
4. ת-ק-ע	קל	אֶתְקַע
5. מ-ל-ט	נפעל	תִּמְלֹטְנָה
6. ק-ב-ל	התפעל	תִּתְקַבְּלָנָה
7. א-מ-נ	פיעל	תִּאֲמְנִי
8. ע-כ-ל	פועל	יַעֲבֹלוּ
9. צ-פ-נ	הפעיל	מִצְפִּינוֹת
10. א-מ-ת	התפעל	מִתְאֲמַת
11. כ-נ-ע	הופעל	הִכְנִיעָה
12. ל-ח-מ	הפעיל	הִלְחִימָה
13. מ-נ-ע	קל	תִּמְנְעוּ
14. ס-ק-ר	פיעל	סִקְרָת
15. ש-כ-ח	נפעל	יִשְׁכְּחוּ
16. פ-ת-ח	התפעל	תִּתְפַתְּחִי
17. ת-פ-ר	קל	תּוֹפְרָת
18. ב-ט-ל	פועל	יִבְטֹל
19. מ-ס-ד	פועל	מִסְדּוּ
20. ז-נ-ב	התפעל	יִזְדַּנְּב
21. מ-ז-ג	פיעל	תִּמְזַגְנָה
22. פ-ט-ר	נפעל	יִפְטֹר
23. ס-פ-ר	קל	תִּסְפְּרִי
24. ט-ב-ע	הופעל	הִטְבִּיעוּ

תרגיל 79

1. נזֶהֶרֶת	9. תַחֲבֵק
2. מְשַׁבֵּת	10. אֲדַאֵג
3. יֵאָתְרוּ	11. נִשְׁמַט
4. הַמְשַׁכְתָּן	12. הַסְתִּיג
5. הַתְכַנְסָה	13. הַשְּׁפִיעָה
6. יִפְגְּשׁוּ	14. מִבְצָעוֹת
7. יִתְרַסַּק	15. יִנְהֵג
8. מְשַׁגְרוֹת	16. תֵּאֲמִנָה
17. תִּדְבֹק	25. שְׁפְרוּ
18. נִכְשְׁלִים	26. נִסְחוּ
19. יִצְטַמֵּק	27. תִּרְעַדְנָה
20. שׁוֹכְחִים	28. אֲשַׁתְּלֵם
21. הִזְדַּקְנוּ	29. מִצְיָרִים
22. תִּשְׁתַּקְפְּנָה	30. נִלְבֵּן
23. אִפְגַּע	31. הִשְׁאֵר
24. תִּבְלֹט	32. מִסְכָּם

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש	הפועל
קְשִׁירָה	לְקַשֵּׁר	קל	ק-ש-ר	קָשַׁר
הַסְמְקָה	לְהַסְמִיק	הפעיל	ס-מ-ק	הִסְמַקְתִּי
בְּדִיקָה	לְבַדֵּק	קל	ב-ד-ק	יְבַדֵּק
סְלוּק	לְסַלֵּק	פיעל	ס-ל-ק	סָלַק
הַדְּבָקוֹת	לְהַדְבִּיק	נפעל	ד-ב-ק	נִדְבַק
הַדְּבָקוֹת	לְהַדְבִּיק	התפעל	ד-ב-ק	הִדְבַּק
הַדְּבָקָה	לְהַדְבִּיק	הפעיל	ד-ב-ק	הִדְבִּיק
הַלְבְּנָה	לְהַלְבִּין	הפעיל	ל-ב-נ	תִּלְבְּנָה
שְׁלִיטָה	לְשַׁלֵּט	קל	ש-ל-ט	שָׁלַט
הִרְחַבָּה	לְהִרְחִיב	הפעיל	ר-ח-ב	הִרְחִיב
הַפְּקָדוֹת	לְהַפְקִיד	נפעל	פ-ק-ד	נִפְקַד
בְּקוּשׁ / בְּקִשָּׁה	לְבַקֵּשׁ	פיעל	ב-ק-ש	בִּקְשָׁה
מְסִירָה	לְמַסֵּר	קל	מ-ס-ר	מָסַר
הִזְדַּקְנוֹת	לְהִזְדַּקֵּן	התפעל	ז-ק-נ	הִזְדַּקְנוּ
הַסְפָּק	לְהַסְפִּיק	הפעיל	ס-פ-ק	הִסְפִּיק
רְצוּף	לְרַצֵּף	פיעל	ר-צ-פ	רָצַף

תרגיל 81

1. בניין הפעיל: הַכְחֵשָׁה
 בניין קל: קְמִילָה, שְׁפִיטָה
 בניין פיעל: בְּקִשָּׁה, שְׁקוּם, סִימַת
2. בניין פיעל: סִפְרָת
 בניין קל: סְפִירָה
 בניין נפעל: הַמְתַּחַת, הַפְּקָדוֹת
 בניין הפעיל: הִחְזָרָה, הִחְזָר
3. בניין נפעל: נִרְדָּפוֹת
 בניין קל: צְנִיחָה, רְדִיפָה
 בניין הפעיל: הִסְפָּם
 בניין פיעל: כְּפָרָה, רְשׁוּם
4. בניין התפעל: הַתְּקַפְּלוֹת, הַצְּטַדְּקוֹת, הַסְּתַפְּלוֹת
 בניין נפעל: נִרְגְּנוֹת, הַמְּנַעוֹת, הַתְּבַעוֹת

תרגיל 82

- א. (4) התקף, התקפה   ב. (2) ספון, ספנה
ג. (1) קבלה, קבול   ד. (3) הבזקה, הבזק

תרגיל 83

- א. (4) להטמא, להזדקף   ב. (3) לשנף, לזמר

תרגיל 84

הבניין	פעלים נוספים
1. פועל	תחדש
2. קל	ימלך
3. פועל	תסלקנה
4. קל	פסלתי
5. הופעל	השמע
6. התפעל	מתחזקת
7. נפעל	נשאבים
8. פועל	זמנה
9. התפעל	יתמסר
10. פיעל	תצלמו

תרגיל 85

השורש	מילים נוספות
1. פ-ש-ר	להתפטר
2. מ-ש-כ	התמשכות
3. ס-ת-מ	נסתם
4. ב-ר-ש	נברשת
5. ר-ב-צ	לרבוץ
6. ח-ל-ש	החלשה
7. נ-א-מ	נאום
8. ג-ד-ל	הגדלה
9. נ-ע-ל	נעילה
10. ס-פ-ק	הספק
11. ש-ק-ט	לשקט
12. ח-פ-ר	חפור
13. פ-ל-ס	לפלס
14. ת-פ-ר	נתפר

תרגיל 86

השורש	מילים נוספות
1. פ-ק-ד	דְּפוּק
2. ב-ל-ט	הַתְּבַטְּלוּת
3. ס-ת-ר	הַתְּרִסָּה
4. ב-ח-נ	נְבִיחָה
5. ס-ק-ר	קְרִיסָה
6. כ-ר-ע	עוֹרֶכֶת
7. פ-ר-ע	לְהַרְעִיף
8. ח-ב-ל	חוֹלֵב
9. ק-ש-ר	שָׁקֵר
10. ק-ר-ב	לְבָקֵר
11. ג-ש-מ	הַגְּמִישׁ
12. ש-ט-ח	שְׁחִיטָה
13. ש-ט-פ	טַפֵּשׁ
14. ז-ק-נ	נִקְוֶה
15. פ-ל-ג	מְגַלְפִים
16. ג-ב-ל	הַבְּלָגָה

תרגיל 87 - חלקי דיבר

1. (1) שם תואר	3. (1) שם תואר
(2) פועל	(2) פועל
(3) שם פועל	(3) שם פועל
(4) שם	(4) שם
2. (1) שם פועל	4. (1) שם פועל
(2) שם	(2) שם
(3) פועל	(3) פועל
(4) שם	(4) פועל
	5. (1) שם תואר
	(2) שם
	(3) פועל
	(4) שם פועל
	(5) שם

תרגיל 88

1. א. (1)

שם פועל מאותו השורש ומאותו הבניין	בניין	שורש	פועל
לְהַמְשִׁיךְ	הפעיל	מ-ש-כ	מְמַשֵּׁךְ
לְשַׁבֵּשׂ	פיעל	ש-ב-ש	מְשַׁבֵּשׂ
לְסַגֵּר	קל	ס-ג-ר	סֹגְרִים
לְהַתְבַּטֵּל	התפעל	ב-ט-ל	מְתַבַּטְּלִים

אפשרות נוספת: פוֹגְעִים. שורש: פ-ג-ע, בניין קל, שם פועל: לְפָגַע

(3) התפקיד התחבירי של הפעלים: נשוא

ב. (2) תַּמְשִׁיךְ

ג. כבד = משלים שם (לוואי), גדולים = משלים שם (לוואי)

2. א. נערך - שורש: ע-ר-כ, זמן: עבר

ב. (1) ש-א-ל

(2) (4) אָמַשַׁל

ג. שם עצם

ד. מקורות מידע

תרגיל 89

שם פעולה (באותו בניין)	בניין	שורש
הַכְתִּידָה	הפעיל	1. כ-ח-ד
סְחִיטָה	קל	2. ס-ח-ט
אֲמוּץ	פיעל	3. א-מ-צ
הַתְפַּשְׂרוּת	התפעל	4. פ-ש-ר
נְשִׁיכָה	קל	5. נ-ש-כ
הַתְקַלּוּת	נפעל	6. ת-ק-ל
תְּוַוֵּךְ	פיעל	7. ת-ו-כ
הַצְלָלָה	הפעיל	8. צ-ל-ל
כִּיּוּל	פיעל	9. כ-י-ל
כְּרִיתָה	קל	10. כ-ר-ת

תרגיל 90

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
		הופעל	1. ט-ב-ע
השתדלות	להשתדל	התפעל	2. ש-ד-ל
	להספר	נפעל	3. ס-פ-ר
השקלה	להשקיל	הפעיל	4. ש-כ-ל
פתיחה	לכתב	קל	5. כ-ת-ב
		הופעל	6. נ-ח-ת
		פועל	7. ק-ז-ז
התמתנות	להתמתן	התפעל	8. מ-ת-נ
נתור	לנתר	פיעל	9. נ-ת-ר
המלטות	להמלט	נפעל	10. מ-ל-ט
		פועל	11. צ-נ-נ
קרינה	לקרן	קל	12. ק-ר-נ
הרחקה	להרחיק	הפעיל	13. ר-ח-ק

תרגיל 91

שם מאותו שורש ומאותו בניין	פועל נוסף מאותו שורש אך בבניין אחר	שם פועל
הרקדה	רקד (קל) או הרקד (הופעל)	(1) להרקיד (הפעיל)
הצמדות	הצמיד (הפעיל)	(2) להצמד (נפעל)
התנצלות	נצל (פיעל) או נצל (פועל)	(3) להתנצל (התפעל)
תפיסה	נתפס (נפעל)	(4) לתפס (קל)
הפסקה או הפסק	נפסק (נפעל) או פסק (קל) או הפסק (הופעל)	(5) להפסיק (הפעיל)
פסיקה	הפסיק (הפעיל) או נפסק (נפעל) או הפסק (הופעל)	(6) לפסק (קל)
פסוק	פסק (פועל) או הפסיק (הפעיל) או פסק (קל)	(7) לפסק (פיעל)
התחשבות	חשב (קל) או נחשב (נפעל) או חשב (פיעל) או חשב (פועל) או החשיב (הפעיל)	(8) להתחשב (התפעל)
חשוב	חשב (פועל) חשב (קל) או נחשב (נפעל) או חשב (פועל) או החשיב (הפעיל)	(9) לחשב (פיעל)
הזכרות	הזכיר (הפעיל), או זכר (קל) או הזכר (הופעל)	(10) להזכר (נפעל)
זכירה	נזכר (נפעל) הזכיר (הפעיל) או הזכר (הופעל)	(11) לזכר (קל)

שם פועל	פועל נוסף מאותו שורש אך בבניין אחר	שם מאותו שורש ומאותו בניין
(12) לְהִזְכִּיר (הפעיל)	זָכַר (קל) אֶו נִזְכָּר (נפעל) אֶו הִזְכֵּר (הופעל)	הִזְכָּרָה
(13) לְהַבְדִּיל (נפעל)	הִבְדִּיל (הפעיל) אֶו הִבְדֵּל (הופעל)	הַבְדָּלוֹת אֶו נִבְדָּלוֹת
(14) לְהַבְדִּיל (הפעיל)	נִבְדָּל (נפעל) אֶו הִבְדֵּל (הופעל)	הַבְדָּלָה אֶו הִבְדֵּל
(15) לְהִשְׁתַּמֵּט (התפעל)	שָׁמַט (קל) אֶו נִשְׁמַט (נפעל) אֶו הִשְׁמִיט (הפעיל) אֶו הִשְׁמִיט (הופעל)	הִשְׁתַּמְטוֹת
(16) לְהִשְׁמִיט (הפעיל)	הִשְׁתַּמֵּט (התפעל) שָׁמַט (קל) אֶו נִשְׁמַט (נפעל) אֶו הִשְׁמִיט (הופעל)	הִשְׁמִיטָה
(17) לְשַׁמֵּט (קל)	נִשְׁמַט (נפעל) אֶו הִשְׁמִיט (הפעיל) אֶו הִשְׁמִיט (הופעל) אֶו הִשְׁתַּמֵּט (התפעל)	שְׁמִיטָה
(18) לְהִשְׁמִיט (נפעל)	הִשְׁתַּמֵּט (התפעל) שָׁמַט (קל) אֶו הִשְׁמִיט (הפעיל) אֶו הִשְׁמִיט (הופעל)	הִשְׁמִיטוֹת

תרגיל 92

1. א. (1) בְּקוֹר

(2) שם עצם

ב. (1) קִיבְּלוּנוּ: ק-ב-ל, זמן עבר

(2) הִתְקַבֵּל (התפעל)

2. (1) א. פְּגִיעָה

ב. נִפְגַּע (נפעל)

(2) הַשְּׁפָעָה

(3) א. שִׁימוּשׁ, נִיתוּק

ב. הִשְׁתַּמֵּשׁ (התפעל); נוֹתַק (פועל) אֶו הִתְנַתַּק (התפעל)

(4) הִתְמַכְרוּת: מ-כ-ר

3. (1) א. שם עצם

ב. הַתְּלַמִּיד כּוֹתֵב את הַתְּשׁוּבוֹת לַתְּרַגִּילִים בַּמַּחְבֵּרֶת הַתְּרַגּוּל.

(חֲלַק הַדִּבֵּר שֶׁל הַמִּילָה כּוֹתֵב בַּמִּשְׁפָּט זֶה הוּא פּוֹעֵל בַּהוּוּה)

(2) א. מִתְבַּצֵּעַת

ב. מְבַצְעִים (פיעל) אֶו מְבַצְעִים (פועל)

(3) יִכְתְּבוּ (3)

4. (1) א. להתנתק = נ-ת-ק-, התפעל

ב. לנתק (פיעל)

(2) א. רכיבה

ב. הרקבה (הפעיל)

(3) א. מפדלים = פ-ד-ל אן מספרים = ס-פ-ר

ב. לפדל או לספר

(4) מסוגלים = ס-ג-ל

תרגיל 93

הבניין	צורה נוספת מאותו שורש לפי ההנחיה
1. הופעל	הפתעה
2. קל	נדידה
3. התפעל	מצירת
4. פיעל	תסתגלנה
5. הפעיל	להבחן
6. נפעל	דורש
7. קל	לכסס
8. פועל	מסיגת
9. התפעל	צולקת
10. הפעיל	להשמין
11. קל	מזדקר
12. קל	התפחה
13. קל	נשלמה

מרובעים

תרגיל 94

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
השתַּכְנַעַת	לְהִשְׁתַּכְנַעַע	התפעל	(1) ש-כ-נ-ע
		פועל	(2) ג-ל-ג-ל
שְׁכַּפּוּל	לְשַׁכְּפֵל	פיעל	(3) ש-כ-פ-ל
		פועל	(4) ש-כ-פ-ל
הצְטַמְּרוּת	לְהִצְטַמְּרָר	התפעל	(5) צ-מ-ר-ר
		פועל	(6) ש-ל-ה-ב
נִמְנוֹם	לְנַמְנֵם	פיעל	(7) נ-מ-נ-מ
אֶלְתוֹר	לְאַלְתֵר	פיעל	(8) א-ל-ת-ר
הִדְלִדְלוּת	לְהִדְלִדֵל	התפעל	(9) ד-ל-ד-ל
		פועל	(10) ת-כ-נ-נ
תִּכְנוֹן	לְתַכְנֵן	פיעל	(11) ת-כ-נ-נ
הִתְאַגְּרוּת	לְהִתְאַגְּרָר	התפעל	(12) א-ג-ר-פ
פְּטוּט	לְפַטְּטֵט	פיעל	(13) פ-ט-פ-ט
		פועל	(14) ת-ז-מ-נ

תרגיל 95

שם פעולה (בבניין אחר)	שם פעולה (באותו בניין)	בניין	שורש
הִתְגַּלְּלוּת (התפעל)	גָּלְגוּל	פיעל	(1) ג-ל-ג-ל
	תִּפְקוּד	פיעל	(2) ת-פ-ק-ד
	הִתְחַשְּׁבוּת	התפעל	(3) ח-ש-ב-נ
אֶרְגוּן (פיעל)	הִתְאַרְגְּנוּת	התפעל	(4) א-ר-ג-נ
הִתְאַרְגְּנוּת (התפעל)	אֶרְגוּן	פיעל	(5) א-ר-ג-נ
הִצְטַמְּצוּת (התפעל)	צִמְצוּם	פיעל	(6) צ-מ-צ-מ
צִמְצוּם (פיעל)	הִצְטַמְּצוּת	התפעל	(7) צ-מ-צ-מ
	אֶפְיוֹן	פיעל	(8) א-פ-י-נ
הִשְׁתַּחֲרָרוּת (התפעל)	שְׁחָרוּר	פיעל	(9) ש-ח-ר-ר
	הִשְׁתַּלְּשְׁלוּת	התפעל	(10) ש-ל-ש-ל
הִתְעַרְבְּלוּת (התפעל)	עֶרְבוּל	פיעל	(11) ע-ר-ב-ל
שְׂרָבוּב (פיעל)	הִשְׁתַּרְבְּבוּת	התפעל	(12) ש-ר-ב-ב

שם פועל	פועל נוסף מאותו שורש, אך בבניין אחר	שם מאותו שורש
(1) לְאַבְחַן (בניין פיעל)	מְאַבְחֵן (פועל)	אַבְחָן
(2) לְהִתְאַזֵּב (בניין התפעל)	אַזְבָּחָה (פיעל)	הִתְאַזְבוּת
(3) לְהִסְתַּלְסֵל (בניין התפעל)	סִלְסַל (פועל) או סִלְסַל (פיעל)	הִסְתַּלְסְלוּת
(4) לְסַלֵּס (בניין פיעל)	הִסְתַּלְסַל (התפעל) או סִלְסַל (פועל)	סִלְסוּל
(5) לְפַרְסֵם (בניין פיעל)	פָּרְסַם (פועל) או הִתְפָּרְסַם (התפעל)	פְּרָסוּם
(6) לְהִסְתַּכְסֵּף (בניין התפעל)	סִכְסַכָּה (פיעל) או סִכְסַפָּף (פועל)	הִסְתַּכְסְכוּת
(7) לְצַלֵּץ (בניין פיעל)	הִצְטַלֵּץ (התפעל)	צְלָצוּל
(8) לְהִתְאַלְמֵן (בניין התפעל)	אַלְמֵן (פיעל)	הִתְאַלְמְנוּת
(9) לְמַסְפֵּר (בניין פיעל)	מָסַפַּר (פועל)	מְסַפֵּיר
(10) לְהִתְפַּרְבֵּל (בניין התפעל)	כָּרַבַּל (פיעל) או כָּרַבַּל (פועל)	הִתְפַּרְבְּלוּת
(11) לְהַרְהוֹר (בניין פיעל)	הָרַהַר (פועל)	הַרְהוּר
(12) לְתַגְבֵּר (בניין פיעל)	תָּגַבַּר (פועל)	תְּגַבּוּר

תרגיל 97

- א. (1) א. תְּקַשְּׂרוּ (משפט I): שורש ת-ק-ש-ר; בניין פיעל
 ב. תְּקַשְּׂרוּ (משפט II): שורש ק-ש-ר; בניין קל
- (2) א. תְּקַשְּׂרוּ (משפט I) - התפקיד של התייז: חלק מן השורש = פה"פ
 ב. תְּקַשְּׂרוּ (משפט II) - התפקיד של התייז: תחילית של זמן עתיד
- ב. (1) א. תְּקַצְּרֵתֶם: שורש ת-ק-צ-ר; בניין פיעל
 ב. תְּקַצְּרוּ: שורש ק-צ-ר; בניין קל
- (2) תְּקַצְּרֵתֶם:
 התפקיד של התייז הראשונה: חלק מן השורש = פה"פ
 התפקיד של התייז השנייה: חלק מסיומת גוף שני רבים (נוכחים)
- ג. (1) א. מְחַשְּׁבוּ: שורש מ-ח-ש-ב; בניין פיעל
 ב. מְחַשְּׁבוֹת: שורש ח-ש-ב; בניין פיעל
- (2) א. מְחַשְּׁבוּ - התפקיד של המי"ם: חלק מן השורש = פה"פ
 ב. מְחַשְּׁבוֹת - התפקיד של המי"ם: תחילית של הווה

תרגיל 98 - שלמים, מרובעים

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
שגשוג	לְשַׁגֵּג	פיעל	1. ש-ג-ש-ג
המנעות	לְהִמָּנַע	נפעל	2. מ-נ-ע
הסתקרות	לְהִסְתַּקֵּר	התפעל	3. ס-ק-ר-נ
שתילה	לְשַׁתֵּל	קל	4. ש-ת-ל
		פועל	5. מ-ח-ז-ר
הפנמה	לְהִפָּנֵם	הפעיל	6. פ-נ-מ
השתתקות	לְהִשְׁתַּתֵּק	התפעל	7. ש-ת-ק
חלחול	לְחַלְחֵל	פיעל	8. ח-ל-ח-ל
	לְאַפֵּשׂ	פיעל	9. א-פ-ש-ר
		הופעל	10. ק-ד-מ
בלבול	לְבַלְבֵּל	פיעל	11. ב-ל-ב-ל
בלבוב	לְבַלְבֹּב	פיעל	12. ל-ב-ל-ב
	לְהַבְלֵם	נפעל	13. ב-ל-מ

תרגיל 99 - שלמים, מרובעים

1. (1) תתרגלו = בניין התפעל
(2) פיעל

2. (1) מסכנות = בניין פועל
(2) הפעיל

3. (1) יקדש = בניין הופעל
(2) פועל

4. (1) התחשמלה = בניין התפעל
(2) פיעל

5. (1) נבהלים = בניין נפעל
(2) קל

6. (1) תזמנה = בניין הופעל
(2) פועל

7. (1) תקצרו (את המאמר) = בניין פיעל
(2) קל

תרגיל 100 - שלמים, מרובעים

1. מְדַלֶּקֶת	4. תַּחֲזִיקוּ
2. מְתַדַּלֵּק	5. יִסְתַּנְּנוּ
3. יִכְתְּרוּ	6. הִנַּחַת
7. הִתְעַצְבוּ	12. מְתַגַּמְלִים
8. אֶזְכֶּר	13. גּוֹמְלִים
9. יִקְרַב	14. תִּפְקְדָה
10. הִשְׁקֵף	15. הִתְלַתֵּל
11. תֵּאֶשְׁפֹּזְנָה	16. תִּדְפֵּק

תרגיל 101 - שלמים, מרובעים

- א. לְצַמֵּצֵם: צ-מ-צ-מ, פיעל
- ב. (1) שורש: א-ר-ג-נ; בניין: פיעל
(2) תֵּאֶרְגְּנִי (1)
- ג. (1) שורש: ש-ת-פ; בניין: פועל
(2) תִּשְׁתַּפֵּן (תִּשְׁתַּפֵּן)
(3) לִשְׁתַּפֵּן (פיעל) או לְהִשְׁתַּפֵּן (התפעל)
(4) שִׁתַּפֵּן (פיעל) או הִשְׁתַּפְּנוּ (התפעל)

תרגיל 102 - שלמים, מרובעים

השורש	מילים נוספות
1. ד-ש-ד-ש	דְּשִׁדּוּשׁ
2. ר-מ-ס	רְמִיסָה
3. צ-נ-ז-ר	מְצַנְּזֵר
4. פ-ש-ר	הִפְשֵׁר
5. ע-צ-ב-נ	עֲצִבּוּן
6. מ-ח-ש-ב	יִמְחָשְׁבוּ
7. ש-כ-פ-ל	שִׁכְּפֵל
8. צ-י-ד	הִצְטִיִּדוּת
9. מ-ק-ד	מְמַקֵּד
10. ס-נ-ו-ר	לְהִסְתַּנּוֹר

תרגיל 103 - שלמים, מרובעים

השורש	מילים נוספות
1. צ-ב-ר	בְּצִיר
2. ת-ג-ב-ר	תִּתְגַּבְּרָנָה
3. ח-מ-צ-נ	הַחֲמִצָּה
4. פ-ר-ס	פְּרִיָּס
5. מ-ש-ל	תְּשֻׁלִים
6. ת-פ-ל	פְּתוּל
7. ת-ק-נ	הַתְּנַתְּקוֹת
8. נ-ג-ד	גְּדוּד
9. כ-ל-כ-ל	תְּכַלְלֵנָה
10. כ-פ-ת-ר	תְּפִיָּרָה

תרגיל 104 - שלמים, מרובעים

1. בניין פיעל: אֶלְתוּר, עֲצוּב, צִלְצוּל
בניין נפעל: הַשְּׁכַחוֹת
בניין התפעל: הַטְּלִטְלוֹת
בניין קל: רְקִיעָה
2. בניין התפעל: הַתְּאַבְּקוֹת, הַשְּׁתַּבְּצוֹת
בניין פיעל: מְלַפּוּד, כְּשָׁפוּשׁ, בְּקָרָה
בניין נפעל: הַצְּמַדוֹת,
3. בניין פיעל: סְקוּר, תְּכַנּוּן, פְּטָפוּט
בניין התפעל: הַתְּפַצְּלוֹת, הַדְּלִדְלוֹת
בניין קל: לְחִימָה, נְהִיגָה
בניין הפעיל: הַקְּצָנָה, הַנְּהִיגָה
בניין נפעל: הַדְּבָרוֹת
4. בניין הפעיל: הַפְּחֲתָה, הַקְּדָם
בניין פיעל: גְּדוּל, שְׁחִזוּר, בְּלָבוּל
בניין התפעל: הַסְּתַפְּקוֹת, הַתְּאַוְּרוֹת, הַתְּמַרְמְרוֹת
בניין נפעל: הַפְּרָדוֹת, נְפַקְדוֹת,
5. בניין פיעל: הַנְּהוּן, נוּון, הַדְּרָה
בניין התפעל: הַזְּדַעְזְעוֹת, הַתְּגַנְּדְרוֹת, הַתְּאֻקְלְמוֹת

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
הפלה	להפיל	הפעיל	1. נ-פ-ל
		הופעל	2. נ-פ-ל
נפילה	לנפל	קל	3. נ-פ-ל
הפירה או הפך	להפיר	הפעיל	4. נ-כ-ר
		נפעל	5. נ-כ-ר
		הופעל	6. נ-ט-ל
נשירה	לנשר	קל	7. נ-ש-ר
נטירה	לנטר	קל	8. נ-ט-ר
התזה	להתז	הפעיל	9. נ-ת-ז
		הופעל	10. נ-ת-ז
הדפה	להדיף	הפעיל	11. נ-ד-פ
נגיעה	לנגע	קל	12. נ-ג-ע
הגעה	להגיע	הפעיל	13. נ-ג-ע
		הופעל	14. נ-ג-ש
הגשה	להגיש	הפעיל	15. נ-ג-ש

תרגיל 106

- א.** (1) נתק נ-ת-ק, פיעל נתק נ-ת-ק, נתק נ-ת-ק, נפעל
 (2) הנתקות
 (3) הוא נתק את המגהץ מן החשמל.
 זרם החשמל נתק בשל הסערה.
 (4) מנתקות (4)

- ב.** (1) נשיל נ-ש-ל, הפעיל נשיל נ-ש-ל, פיעל
 (2) נשיל מעלינו כמה קילוגרמים.
 האב נשיל אותה מירושתו.

ג. (1) א. נָטַע: שורש נ-ט-ע; בניין קל

ב. נָטְעַן (משפט II): שורש ט-ע-נ; בניין קל

ג. נָטְעַן (משפט III): שורש ט-ע-נ; בניין נפעל

(2) נָטַע - התפקיד של הני"ן נ תחילית לזמן עתיד ולגוף נוכחים (אנחנו)

א. נָטְעַן (משפט II) - התפקיד של הני"ן: נ תחילית לזמן עתיד ולגוף נוכחים (אנחנו)

ב. נָטְעַן (משפט III) - התפקיד של הני"ן: נ תחילית נ של בניין נפעל

ד. (1) מָגַר מ-ג-ר, פועל מָגַר נ-ג-ר, הופעל

(2) א. מָגַר - התפקיד של המ"ם: חלק מן השורש - פה"פ

ב. מָגַר - התפקיד של המ"ם: תחילית מ' של הווה

תרגיל 107

שם פועל	פועל נוסף מאותו שורש, אך בבניין אחר	שם מאותו שורש ומאותו בניין
(1) לְהַקִּיף (הפעיל)	הִקְיָה (הופעל) או נָקַף (קל)	הִקְפָּה
(2) לְנָקַף (קל)	הִקְיָה (הפעיל) או הִקְפָּה (הופעל)	נָקַפָּה
(3) לְהִתְנַגֵּד (התפעל)	הִגִּיד (הפעיל) או הִגִּד (הופעל)	הִתְנַגְּדוּת
(4) לְהִגִּיד (הפעיל)	הִתְנַגֵּד (התפעל) או הִגִּד (הופעל)	הִגִּדָה
(5) לְהִנָּצַל (נפעל)	הִתְנַצַּל (התפעל) או נָצַל (פיעל) או נָצַל (נפעל), או נָצַל (פועל)	הִנָּצְלוּת
(6) לְהִתִּיר (הפעיל)	הִתֵּר (הופעל)	הִתְרָה או הִתֵּר
(7) לְהִתְנַכֵּר (התפעל)	הִכִּיר (הפעיל) או הִכָּר (הופעל)	הִתְנַכְּרוּת
(8) לְהִדְחִיחַ (הפעיל)	הִדַּח (הופעל) או נִדַּח (נפעל)	הִדְחָה
(9) לְהִטְפֵּל (נפעל)	טָפַל (פיעל) או טָפַל (פועל)	הִטְפְּלוּת

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
הצָבָה	לְהַצִּיב	הפעיל	1. י-צ-ב
הִצְיָרָה	לִיצֵר	קל	2. י-צ-ר
הצָגָה	לְהַצִּיג	הפעיל	3. י-צ-ג
		נפעל	4. י-צ-ב
הִצִּיקָה	לִיצֵק אוּ לְצַקֵּת	קל	5. י-צ-ק
		הופעל	6. י-צ-ג
		הופעל	7. י-צ-ב
הִצְתָּה	לְהַצִּיֵּת	הפעיל	8. י-צ-ת

א. (1) יִצַּב י-צ-ב, פיעל   יִצִּיב י-צ-ב, הפעיל

(2) יִצִּיב

(3) א. יִצַּב - התפקיד של היו"ד: חלק מן השורש - פה"פ

ב. יִצִּיב - התפקיד של היו"ד הראשונה: תחילית של זמן עתיד

(4) הוא יִצַּב את השולחן כדי שלא יתנדנד.

הוא יִצִּיב את הפסל ליד דלת הכניסה.

ב. (1) א. יִצְגוּ (משפט I): שורש י-צ-ג; בניין הופעל

ב. יִצְגוּ (משפט II): שורש י-צ-ג; בניין פועל

(2) א. יִצְגוּ - התפקיד של היו"ד: תחילית של זמן עתיד

ב. יִצְגוּ - התפקיד של היו"ד: חלק מן השורש - פה"פ

תרגיל 110 - חפ"נ, חפ"צ

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
הקפּה אַוּ הקפּוּ	לְהַקְפִּיף	הפעיל	1. נ-ק-פ
		הופעל	2. נ-ת-כ
נְפִילָה	לְנַפֵּל	קל	3. נ-פ-ל
הפָּלָה	לְהַפִּיל	הפעיל	4. נ-פ-ל
	לְהַבִּיט	הפעיל	5. נ-ב-ט
		הופעל	6. נ-ס-ק
		נפעל	7. נ-ג-ש
יְצַיֵּר	לִיצֹר	קל	8. י-צ-ר
הצָגָה	לְהַצִּיג	הפעיל	9. י-צ-ג
		נפעל	10. י-צ-ב
נְטִילָה	לְנַטֵּל	קל	11. נ-ט-ל
		הופעל	12. נ-כ-ר
הִזְעָה	לְהִזְעֵעַ	הפעיל	13. י-ז-ע
הצָתָה	לְהַצִּית	הפעיל	14. י-צ-ת
נְסִיעָה	לְנַסֵּעַ	קל	15. נ-ס-ע
הצָלָה	לְהַצִּיל	הפעיל	16. נ-צ-ל
הגָּדָה	לְהַגְדִּיד	הפעיל	17. נ-ג-ד
		הופעל	18. נ-ב-ע
הבָּעָה	לְהַבִּיעַ	הפעיל	19. נ-ב-ע
הצָבָה	לְהַצִּיב	הפעיל	20. י-צ-ב
	לְהַנְתִּן	נפעל	21. נ-ת-נ
		הופעל	22. נ-ק-פ
		הופעל	23. נ-ג-ש
הנְתַקוּת	לְהַנְתִּק	נפעל	24. נ-ת-ק
הסָעָה	לְהַסִּיעַ	הפעיל	25. נ-ס-ע
התְּכָה	לְהַתִּיךְ	הפעיל	26. נ-ת-כ
השָׂגָה	לְהַשִּׁיג	הפעיל	27. נ-ש-ג

תרגיל 111 - שלמים, מרובעים, חפ"נ, חפ"צ

- 1.** בניין קל: נְבִיטָה
בניין פיעל: אֶכְלוּס, קָרְקוּר
בניין הפעיל: הִגְשָׁה, הִצָּעָה
בניין התפעל: הִתְנַצְּבוּת
- 2.** בניין פיעל: פִּכְפוּךְ, פִּזוּר
בניין קל: יָצִיקָה,
בניין הפעיל: הִסְתַּר, הִשָּׁקָה
בניין נפעל: הִשְׁרָדוּת
- 3.** בניין פיעל: מִמוּן, קָרְצוּף, יָצוּג
בניין קל: נְתִינָה
בניין הפעיל: הִסָּקָה, הִכָּר, הִשְׁתַּקָּה, הִצָּגָה
בניין התפעל: הִתְנַשְּׁמוּת
בניין נפעל: הִלְכָדוּת
- 4.** בניין הפעיל: הִכְשָׁה, הִצָּתָה
בניין פיעל: נִכּוּשׁ, שִׁלְהוּב, קִזוּז, נִפּוּץ
בניין נפעל: הִנְזָקוּת
בניין התפעל: הִתְנַקְּמוּת, הִתְנַפְּצוּת
בניין קל: נִקְמָה
- 5.** בניין הפעיל: הִצָּלָה
בניין פיעל: יָצוּר, צָרְצוּר
בניין התפעל: הִתְנַצְּלוּת, הִצְטַנְּעוּת
בניין קל: יָצִיחָה

תרגיל 112 - שלמים, מרובעים, חפ"נ, חפ"צ

מילים נוספות
(1) הִכְנִס (בניין הופעל)
(2) אָתַן (בניין קל)
(3) הִדְקַתִּי (בניין פיעל)
(4) נִמְתַּחֲתִי (בניין נפעל)
(5) יָצַבו (בניין פיעל)
(6) אֶתְבַּקֵּשׁ (בניין התפעל)
(7) מְאַכְלָסִים (בניין פועל)
(8) הִקְשַׁתִּי (בניין הפעיל)
(9) נִבְטָה (בניין נפעל)
(10) נִכְחַד (בניין נפעל)

תרגיל 113 - שלמים, מרובעים, חפ"נ, חפ"צ

1. (1) נִגְשׁוּת = בניין נפעל
(2) קל

2. (1) הִקְפִּיד = בניין הפעיל
(2) פיעל

3. (1) הִפְלוּ = בניין הופעל
(2) הפעיל

4. (1) תִּפְשְׁטָנָה = בניין פיעל
(2) התפעל

תרגיל 114 - שלמים, מרובעים, חפ"נ, חפ"צ

1. מצבות	9. זַעֲקֹנוּ
2. הקִשָּׁת	10. נִטְעָנוֹת
3. תִּנְתֵּק	11. נִטְעוּ
4. תִּסְכֵּל	12. יִנְתְּקוּ
5. הַצָּג	13. תִּשִּׁיל
6. יִשָּׁג	14. נִלְקָחוּ
7. יִצְמָצְמוּ	15. הִפְרָנוּ
8. תִּצְלָנָה	16. תִּתְרַגְּם

תרגיל 115 - שלמים, מרובעים, חפ"נ, חפ"צ

השורש	מילים נוספות
(1) נ-ק-ט	לְנִקֵּט, נִוְקֵט
(2) נ-ת-נ	נָתַן, לָתַת
(3) י-צ-ב	יָצַיַב, מָצַב
(4) נ-כ-ר	הִכָּרָה
(5) ב-ע-ר	מִבְעֵיר, לְבַעַר
(6) ס-ב-ר	הִסְתַּבְּרוֹת, מִסְבָּר
(7) נ-ס-ק	לְהִסִּיק, נִסִּיקָה
(8) נ-צ-ל	מִצִּיל, הִתְנַצְּלוֹת
(9) ד-ע-כ	דָּעִיכָה
(10) ס-ב-כ	הִסְתַּבְּכוֹת, סְבוּךְ
(11) ת-ז-מ-נ	יִתְזַמֵּן
(12) ח-ז-ק	חִזְקָה, חִזִּיק

תרגיל 116 - שלמים, מרובעים, חפ"נ, חפ"צ

א. 1. (1) הַצָּג, הַשָּׁגָה	2. (4) טִלְטוּל, נָצוּל
ב. 1. (3) הִתְמַתְּנוֹת, הִתְמַדָּה	2. (2) הִשְׁתַּכְּלוֹת, שְׁכָלוּל

1.

א.

הבניין	משמעות הפועל: פעיל או סביל
1. הופעל	סביל
2. פיעל	פָּעִיל
3. הפעיל	פָּעִיל
4. פיעל	פָּעִיל
5. קל	פָּעִיל
6. נפעל	סביל

- ב. (1) פועל סביל: מְשַׁמְעִים פועל פָּעִיל: מְשַׁמְעִים, השמיע (בניין הפעיל)
פועל סביל: נִתְּנָה פועל פָּעִיל: נִתְּנָה (בניין קל)
- (2) פועל פָּעִיל: אֲשָׁרָה פועל סביל: אֲשָׁר (בניין פועל)
פועל פָּעִיל: מְגִישׁוֹת פועל סביל: הִגִּישׁ (בניין הופעל)
פועל פָּעִיל: דָּוְחוּ פועל סביל: דָּוְחוּ (בניין פועל)
פועל פָּעִיל: רָשַׁמְתִּי פועל סביל: נְרַשְׁמְתִּי (בניין נפעל)

2.

א.

השורש	פועל פעיל
1. ט-פ-ל	טָפַל (פיעל)
2. ז-ר-מ	הִזְרִים (הפעיל)
3. ס-ד-ר	סָדַר (פיעל)
4. נ-ק-ט	נָקַט (קל)
5. נ-פ-ל	הִפִּיל (הפעיל)

ב.

השורש	פועל סביל
1. נ-ת-ר	הִתַּר (הופעל)
2. ח-י-ב	חִיב (פועל)
3. נ-ט-ל	הִטַּל (הופעל)
4. י-צ-ב	הִצַּב (הופעל)
5. כ-ל-ל	נִכְלַל (נפעל)
6. נ-ד-ח	הִדְחִיחַ (הפעיל)

תרגיל 118

שורש	בניין	פועל בצורת הפעיל
(1) ק-ד-מ	פועל	קָדְמוּ (פיעל)
(2) פ-ר-ס-מ	פועל	פָּרְסְמוּ (פיעל)
(3) ס-ג-ר	הופעל	יִסְגְּרוּ (הפעיל)
(4) י-צ-ב	הופעל	הִצְיִבוּ (הפעיל)
(5) ז-ר-ק	הופעל	הִזְרִיקוּ (הפעיל)
(6) נ-צ-ל	פועל	נָצַל (פיעל)
(7) צ-ב-ט	נפעל	צָבְטָה (קל)
(8) ש-ל-מ	פועל	שָׁלְמוּ (פיעל)
(9) פ-ת-ר	נפעל	פָּתַר (קל)
(10) כ-נ-ס	פועל	כָּנַס (פיעל)

תרגיל 119

שורש	בניין	פועל בצורת הסביל
(1) ג-נ-ב	קל	נִגְנְבָה (נפעל)
(2) ת-מ-ר-נ	פיעל	תִּמְרוּן (פועל)
(3) ס-פ-ק	פיעל	תִּסְפַּק (פועל)
(4) ח-ל-ק	פיעל	יִחַלַּק (פועל)
(5) ד-פ-ס	הפעיל	תִּדְפְּסֶנָה (הופעל)
(6) י-צ-ג	הפעיל	הִצַּג (הופעל)
(7) ר-ג-ש	הפעיל	הִרְגִּישָה (הופעל)
(8) ש-ב-ר	קל	נִשְׁבַּר (נפעל)
(9) נ-ת-נ	קל	נִתְנָה (נפעל)
(10) ש-ח-ז	הפעיל	תִּשְׁחֹז (הופעל)

תרגיל מסכם

תרגיל 120

1. (1) הַצִּיל: שורש נ-צ-ל; בניין הפעיל
(2) א. משמעות הבניין: פָּעִיל
ב. נהוג להשתמש בפעלים במשמעות פעילה כדי להדגיש את מבצע הפעולה.
(3) א. שם תואר
ב. החיה טורפת את טרֶפָּה.

2. (1) I. ממושך = משלים שם (לוואי) II. מוחלטת = משלים שם (לוואי)
(2) I. פציעה = בניין קל II. הפרדה = משלים פועל
(3) מנהיג = נושא
(4) א. נִגְרָמָה
ב. גָּרַם (בניין קל)

3.

מילים נוספות	הבניין
מְרַחֵם	נפעל
הַנְּבִטָה	הפעיל
דְּלִיפָה	קל
הַסְתַּמְכוּת	התפעל

4. א. (1) שורש צ-מ-צ-מ; בניין פועל
(2) שם תואר
ב. (1) התבגרות
(2) שם עצם
ג. (1) תִּפְקֹד
(2) ת-פ-ק-ד
(3) לְתִפְקֹד
ד. (1) נִמְצָא
(2) מְצָא (קל), הִמְצִיא (הפעיל), הִמְצָא (הופעל)

5. א. I. פשוט II. איחוי (מחובר)

- ב. (1) ויתור
(2) למרות זאת
- ג. רחבי העיר - הוספת ה"א הידיעה לסומך; שגרת חייהם - כינוי שייכות (שגרת החיים שלהם)
- ד. סמן במשפט I את הפועל -
(1) נשוא
(2) נ-ג-ש, הופעל
(3) משמעות הבניין: סבילה
- ה. צְפִירָה = צ-פ-ר, קל
- ו.

שם פועל	הבניין	השורש	פועל
לְהַשְׁמֵעַ	נפעל	ש-מ-ע	נְשַׁמְעָה
לְהַמְשִׁיךְ	הפעיל	מ-ש-כ	הַמְשִׁיכוּ

6. א. (1) מפורסם, מפתיע = משלים שם (לוואי)
(2) מפורסם: פ-ר-ס-מ, פועל; מפתיע: פ-ת-ע, הפעיל
ב. (3) יִפְתָּחוּ

7. א. נֶצַל נ-צ-ל, נפעל   נֶצַל נ-צ-ל, פיעל
ב. לְנֶצַל
ג. נֶצַל - משמעות הבניין: סָבִיל   נֶצַל: משמעות הבניין: פָּעִיל
ד. הפצוע נֶצַל בזכות העזרה הרפואית.
האיש נֶצַל את מעמדו כדי לזכות בהטבות.

8. א. (1) תִּתְחַזֵּק: שורש ת-ח-ז-ק; בניין התפעל
(2) תִּתְחַזֵּק: שורש ת-ח-ז-ק; בניין פיעל
ב. (1) תִּתְחַזֵּק: התפקיד של התייו הראשונה: תחילית של זמן עתיד
התפקיד של התייו השנייה: ת' של בניין התפעל
(2) תִּתְחַזֵּק: התפקיד של התייו הראשונה: תחילית של זמן עתיד
התפקיד של התייו השנייה: חלק מן השורש - פה"פ
ג. אימא אמרה לבנה שהוא יתחזק אם הוא יאכל תרד.
ד. תִּתְחַזֵּק

9. א. (1) יו"ר ההסתדרות ציין: "הסכסוך אושר כחוק, ואני מקווה כי הנהלת החברה תמצא שפה משותפת עם עובדי החברה".

(2) אישר (אשר) - בניין פיעל

(3) א. הסתדרות: ס-ד-ר

ב. לְסַדֵּר (פיעל) אֶן לְהַסְדִּיר (הפעיל)

ג. סָדוּר (פיעל) או הַסְדָּרָה (הפעיל)

(4) א. סכסוך

ב. הַסְתַּכְסָּךְ (התפעל)

ב. (1) הודגש (הִדְגֵּשׁ = בניין הופעל)

(2) התיחסות

(3) שם עצם

(4) יו"ר מועצת העובדים

(5) איננו מוכנים שיתייחסו אלינו כאל עובדים סוג ב'.

ג. (1) א. סיבה ותוצאה

ב. בעקבות

(2) א. הַכְרִיזָה

ב. הַכְרָזָה

ג. הוּכְרַז (הַכְרָז) = בניין הופעל

(3) שם פעולה מבניין פיעל: בְּקָשָׁה.

שם פועל מאותו שורש ומאותו בניין: לְבַקֵּשׁ

ד. א. משפט מורכב

מהנהלת החברה נמסר בתגובה כי ההנהלה מחפשת דרכים יצירתיות כדי להתגבר על הקשיים.

ב. (1) נְמַסֵּר (בניין נפעל)

(2) מְחַפֶּשֶׁת (בניין פיעל)

ג. (1) שורש ג-ב-ר; בניין התפעל

(2) הַתְגַּבְּרוּת

(3) הַגְבָּרָה (הפעיל)

(4) (2) תִּתְגַּבְּרִי

10. א. (1) שורש י-ס-ר; בניין פיעל

(2) שורש י-צ-ר; בניין קל

ב. (1) יָסַר: התפקיד של היו"ד: חלק מן השורש - פה"פ

(2) יָצַר: התפקיד של היו"ד: תחילית של עתיד

11. א. ארבע צורות הבינוני במשמעות סבילה

ב. (1) שורש י-צ-ב; בניין הופעל

(2) משמעות סבילה

(3) נהוג להשתמש בפעלים במשמעות זו כדי להתמקד בפעולה.

12. התפעל הפעיל

נפעל התפעל

13. א.

פעלים שבהם המ"ם היא שורשית	פעלים שבהם המ"ם היא תחילית
מְחַזֵּר, מְסוּר, מְלַכֵּד, מְסַפְּרוּ	מְרַבֵּים, מְתִידֵּ, מְדַרְדֵּר, מְוַתֵּר

ב. הופעל קל

פיעל הפעיל

ג. ויתור (ותור) הידרדרות (הדרדרות)

14. א.

פעלים שבהם הה"א היא שורשית	פעלים שבהם הה"א היא תחילית
חִדַּק, חָרַחַר, חָגְרָה	חִתָּאם, חִטָּמוּ, חִתְּעִינִי, חִכֵּר

ב. פיעל הפעיל

15. א. (1) מָצַב - בניין הופעל

(2) פועל

ב. (1) נָצְלָה - בניין נפעל

(2) פיעל

(3) נו"ן תחילית של בניין נפעל

ג. (1) תְּחַקְּרוּ - בניין פיעל

(2) קל

(3) תחילית של זמן עתיד

16. א. (1) נָטַל: שורש נ-ט-ל; בניין קל

(2) נָטַל: שורש נ-ט-ל בניין נפעל

ב. (1) נָטַל: התפקיד של הנו"ן: תחילית של זמן עתיד

(2) נָטַל: התפקיד של הנו"ן: תחילית של בניין נפעל

ג. נָטִילָה

17. א. (1) מָשִׁילָה: שורש נ-ש-ל; בניין הפעיל

(2) מָשָׁלָה: שורש מ-ש-ל; בניין קל

ב. (1) מָשִׁילָה הווה (בינוני)

(2) מָשָׁלָה עבר

18. א. (1) תִּיצַר: שורש י-צ-ר; בניין פועל

(2) תִּתַר: שורש נ-ת-ר; בניין הופעל

ב. (1) תִּיצַר: התפקיד של הת"ו: תחילית של זמן עתיד

(2) תִּתַר: התפקיד של הת"ו: הראשונה תחילית של זמן עתיד

התפקיד של הת"ו: השנייה חלק מן השורש - עה"פ

19. א. נפעל הפעיל

פיעל קל

ב. התענינות

20. א. שם תואר

ב. (4) תַּנְתְּנָה

21. א. (1) הרדמה (הרדָּמָה)

(2) להרדים (לְהַרְדִּים)

(3) הורדם (הַרְדַּם - בניין הופעל) או נרדם (נִרְדַּם - בניין נפעל) < משמעות הבניין סבילה

ב. (1) השתמש

(2) השָׁמֵשׁ (הפעיל) או שָׁמַשׁ (פיעל) או מְשַׁמֵּשׁ (פועל)

ג. (1) שורש ז-ק-ק; בניין נפעל

(2) (4) תִּזְקַק

- ד. (1) משפט I. מסובך משפט II. טשטוש או מלאה
 (2) משלים שם (לוואי)
 (3) משפט I. ס-ב-כ, פועל משפט II. ט-ש-ט-ש, פיעל או מ-ל-א, קל

22. א. תקדם פיעל תקדם קל
 ב. (1) קדמה

תרגיל 121

1. עמדו	8. נרחב, נתפס	15. הזמנו, כבסתי
2. לרבע	9. מיבאים	16. לקבע, נמכרו
3. הפגנו, ממלא	10. מסרתם	17. המליץ, מציג
4. נלכדו, לוכד	11. מטיף	18. אשאר, מפטפטת
5. גדל	12. לבזבז	19. מתירות
6. אאפין	13. מכחיש	20. שוכחים, הרחיב
7. מקישים	14. הפרתי, מפירים	21. הרדים

ניתוח ומיון שמות לפי דרכי תצורה

תרגיל 122

שורש ומשקל	בסיס וצורן
<p>גְבוּרָה, בְּטָאוֹן, מִשְׁטָר, תְּפוּסָה, צִיּוֹת, תְּבַלִּיט צָדִיק, הַתְּאָמָה, מִבְּטָא, חֲרוֹן, מוֹשֵׁל, קְרִיאָה, הַצֵּלָה, מִסְּלִיל, רִקְבוֹן, שְׁחִיקָה, תְּמַצוֹת מִתְּכַת, חֲתָרוֹ, מִשְׁאָף, נֹד, צִמְצָם</p>	<p>אֵיכוֹת, מִקְלָעוֹ, לוּלֹן, לוּחִית, כִּלְכָּלָן רֵאשׁוֹן, כְּמוֹת, גְּמִישׁוֹת, כְּרִית, מִלּוֹן, צְמִיגָה, אֲוִירוֹן, אֲזָרְחוֹת, מִשְׁאֵית, תְּאוּרוֹן, יִמְאֵי, שְׁטִיחוֹן, עֲקָשׁוֹת לְשׁוֹנֵי, כְּדוּרִית, בְּרֵאשִׁיתִי, רְכִילוֹת, מְדִינָאֵי, שְׁמֵנִי, גִּגוֹן, מִהַפְּכוֹ, נְעִימוֹת</p>

תרגיל 123

תְּקִינָה : שורש ומשקל	תְּקִינָה : בסיס וצורן סופי
תְּקִינוֹן : בסיס וצורן סופי	תְּחִבּוּרָה : שורש ומשקל
צְפָרוֹת : בסיס וצורן סופי	תְּנוּרוֹן : בסיס וצורן סופי
מְפִית : בסיס וצורן סופי	מְבַחְנָה : שורש ומשקל
מְחֻשְׁבוֹן : בסיס וצורן סופי	נְדִיבוֹת : בסיס וצורן סופי
צֹחָה : שורש ומשקל	מְרָדוֹן : שורש ומשקל
בְּטָחוּנֵי : בסיס וצורן סופי	מִפְלָ : שורש ומשקל
חִבְלָן : שורש ומשקל	פְּרִסוּמָאֵי : בסיס וצורן סופי
תְּזַכְרָת : שורש ומשקל	חֲלִילָן : בסיס וצורן סופי
אֲמִיץ : שורש ומשקל	מוֹנִית : בסיס וצורן סופי
מְקוּמוֹן : בסיס וצורן סופי	חֲסָרוֹן : שורש ומשקל
שְׁלִילִית : בסיס וצורן סופי	עֲשִׁבִיָה : בסיס וצורן סופי
מִפְעָל : שורש ומשקל	מִסְחָטָה : שורש ומשקל

תרגיל 124

1. **פְּתָרוֹן** = שורש: פ-ת-ר + משקל קְטָלוֹן
2. **רְגָשׁוֹן** = שורש: ר-ג-ש + משקל קְטָלוֹן
3. **סְפֹר** = שורש: ס-פ-ר + משקל קְטוֹל (שם פעולה בבניין פיעל)
4. **הַתְּרַשְׁמוֹת** = שורש: ר-ש-מ + משקל הַתְּקַטְלוֹת (שם פעולה בבניין התפעל)
5. **יִצְרוֹן** = שורש: י-צ-ר + משקל קְטָלוֹן
6. **מְתִיחָה** = שורש: מ-ת-ח + משקל קְטִילָה (שם פעולה בבניין קל)
7. **מְבַעֵר** = שורש: ב-ע-ר + משקל מְקַטֵּל
8. **מְשַׁאֵבָה** = שורש: ש-א-ב + משקל מְקַטֵּלָה
9. **נְשָׂרֵת** = שורש: נ-ש-ר + משקל קְטִילָת
10. **מְשַׁתְּלָה** = שורש: ש-ת-ל + משקל מְקַטֵּלָה

תרגיל 125

1. **שְׁחַמְטָאֵי** = בסיס: שחמט + צורן סופי: אי
2. **מְסוּרִית** = בסיס: מסור + צורן סופי: ית
3. **מְגִשִּׁית** = בסיס: מגש + צורן סופי: ית
4. **סְקָרְנוֹת** = בסיס: סקרן + צורן סופי: ות
5. **אַמְתֵּי** = בסיס: אמת + צורן סופי: Xי
6. **מְגַבּוֹן** = בסיס: מגבת + צורן סופי: ון
7. **צְנוּרִית** = בסיס: צינור + צורן סופי: ית
8. **מְכוּנָאוֹת** = בסיס: מכונה + צורן סופי: ות
9. **תְּגוּבִית** = בסיס: תגובה + צורן סופי: ית
10. **כִּימָאֵי** = בסיס: כימיה + צורן סופי: אי

תרגיל 126

1. **מתפַּרָה** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)
2. **הנהגָה** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)
3. **צַנְחָן** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)
4. **שְׂאֵלוֹן** = בסיס וצורן סופי (השניים האחרים שורש ומשקל)
5. **יְמַנִּי** = בסיס וצורן סופי (השניים האחרים שורש ומשקל)
6. **סְפָרוֹת** = בסיס וצורן סופי (השניים האחרים שורש ומשקל)
7. **תְּקִיפוֹת** = בסיס וצורן סופי (השניים האחרים שורש ומשקל)
8. **פְּסֻלָּה** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)
9. **רְכַבַּת** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)
10. **רְפוּאֵי** = בסיס וצורן סופי (השניים האחרים שורש ומשקל)
11. **שְׂמִירָה** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)
12. **שְׁחָקוֹן** = שורש ומשקל (השניים האחרים בסיס וצורן סופי)

תרגיל 127

1. **נְסֻפָּת** - מכשיר, השאר: משמעות של קבוצה / אוסף
2. **שְׁחָקוֹן** - מקצוע, השאר: משמעות של תכונה
3. **קְצִין** - מקצוע, השאר: משמעות של תכונה
4. **רְקִבּוֹן** - מצב, השאר: משמעות של מחלות
5. **צְהָבָה** - מחלה, השאר: משמעות של כלי
6. **וּפְחָן** - תכונה, השאר: משמעות של כלי
7. **חֻלָּשׁ** - תכונה, השאר: משמעות של בעלי מקצוע
8. **מְגַב** - כלי, השאר: משמעות של מקום

תרגיל 128

1. (3) - אותו משקל: הקטלה; לא מאותה גזרה: המלצה (מ-ל-צ) = שלמים, הסעה (נ-ס-ע) = חפ"נ
2. (1) - אותו משקל: הקטלה; לא מאותה גזרה: הצגה (י-צ-ג) = חפ"י"צ, הגדה (נ-ג-ד) = חפ"נ
3. (4) - אותו משקל: מקטיל; לא מאותה גזרה: מזכיר (ז-כ-ר) = שלמים, מגיש (נ-ג-ש) = חפ"נ
4. (2) - משקל שונים: מטיף = מקטיל, מפלה = מקטלה;
אותה גזרה: חפ"נ (מטיף: נ-ט-פ, מפלה: נ-פ-ל)
5. (3) - אותו משקל: הקטל; לא מאותה גזרה: השג (נ-ש-ג) = חפ"נ, הספד (ס-פ-ד) = שלמים
6. (2) - משקל שונים: הקף = הקטל, מתון = קטול;
גזרות שונות: הקף (נ-ק-פ) = חפ"נ; מתון (מ-ת-נ) = שלמים

תרגיל 129

1. (1) שם המשקל: הקטלה (שם פעולה בניין הפעיל)
המילים בקבוצה: הצבה, הזרקה, הצעה, הטפה, הברקה, הלבנה, הדחה, הצגה
- (2) שם המשקל: התקטלות (שם פעולה בניין התפעל)
המילים בקבוצה: השתלבות, הזדקרות, הטשטשות, הצטננות, הזדמנות, התנזרות, הדרדרות, השתכשכות
2. (1) שם המשקל: הקטל
המילים בקבוצה: הגד, הדפס
- (2) שם המשקל: מקטלת
המילים בקבוצה: מגבת, מדפסת, מצקת, מחצלת
- (3) שם המשקל: קטול (שם פעולה בבניין פיעל)
המילים בקבוצה: פזור, גמגום
- (4) שם המשקל: קטילה (שם פעולה בבניין קל)
המילים בקבוצה: לקיחה, צריכה
3. (1) שם המשקל: מקטיל
המילים בקבוצה: מדביר, מצית, מרשים
- (2) שם המשקל: קטול (שם פעולה בבניין פיעל)
המילים בקבוצה: תרגום, צחקוק, צנון
- (3) שם המשקל: הקטלות (שם פעולה בניין נפעל)
המילים בקבוצה: הסמכות, המשחות

א. (1)

השמות שבהם התי"ו היא תחילית	השמות שבהם התי"ו היא שורשית
תגבַרַת, תמלִיל, תפאָרַת, תעסוקָה	תקשור, תפיסה

(2) השמות שבהם התי"ו היא שורשית:

תקשור = שורש: ת-ק-ש-ר, שם פעולה מבניין פיעל

תפיסה = שורש: ת-פ-ס, שם פעולה בבניין קל

השמות שבהם התי"ו היא תחילית: תגבַרַת = שורש: ג-ב-ר; תמלִיל = שורש: מ-ל-ל

תפאָרַת = שורש: פ-א-ר; תעסוקָה = שורש: ע-ס-ק

ב. (1)

השמות שבהם המ"ם היא תחילית	השמות שבהם המ"ם היא שורשית
מפָשט, מתראָן, מקָבל	משכון, מחילה, מגון

(2) השמות שבהם המ"ם היא שורשית:

משכון = שורש: מ-ש-כ-נ, שם פעולה מבניין פיעל

מחילה = שורש: מ-ח-ל, שם פעולה בבניין קל

מגון = שורש: מ-ג-נ, שם פעולה מבניין פיעל

השמות שבהם המ"ם היא תחילית: מפָשט = שורש: פ-ש-ט; מתראָן = שורש: ר-א-י-נ; מקָבל = שורש: ק-ב-ל

מפָשט = שורש: פ-ש-ט; מתראָן = שורש: ר-א-י-נ; מקָבל = שורש: ק-ב-ל

תרגיל 131

1. בעל מקצוע	.11 שם מופשט
2. הקטנה	.12 בעל מקצוע
3. מקום	.13 שם מופשט
4. הקטנה	.14 אוסף
5. מוצא	.15 הקטנה
6. הקטנה	.16 הקטנה
7. תכונה	.17 בעל מקצוע
8. כלי	.18 מקום
9. כלי	.19 הקטנה
10. סדר	.20 תכונה

תרגיל 132

1. **מְטָרָה** - כלי, שאר המילים במשמעות: מקום
2. **יְלָדוֹת** - שם מופשט, שאר המילים במשמעות: בעל מקצוע
3. **צִיּוֹנוֹת** - שם מופשט, שאר המילים במשמעות: תכונה
4. **לְבָנוֹי** - מוצא, שאר המילים במשמעות: שם תואר
5. **חֹלְמָן** - תכונה, שאר המילים במשמעות: בעל מקצוע
6. **שְׂאֵפְתָנוֹת** - שם מופשט, שאר המילים במשמעות: הקטנה
7. **פְּתִילָה** - כלי, שאר המילים במשמעות: מקום
8. **לְמַדְנוֹת** - תכונה, שאר המילים במשמעות: מקצוע
9. **מְצַחִיקָן** - תכונה, שאר המילים במשמעות: בעל מקצוע
10. **קְשִׁית** - הקטנה, שאר המילים במשמעות: כלי תחבורה

1. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון שייכות (המורים שלהם)
2. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון גוף נקבה
3. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: פתאום + צורן: סי)
4. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון גוף נוכחים [אתם]
5. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון שייכות (ההתקדמות שלהם)
6. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון שייכות (התרנגולות שלהן)
7. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון שייכות (התחושה שלנו)
8. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון גוף נוכחת [את]
9. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון גוף נקבה
10. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: חצוצרה + צורן: סן)
11. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: ממשלה + צורן: סי)
12. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון ריבוי נקבה (רבות)
13. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון שייכות (התפקיד שלה)
14. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: תיק + צורן: סיה)
15. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: רוקח + צורן: סות)
16. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: הנדסה + צורן: סאי)
17. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון גוף נקבה
18. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: תעשייה + צורן: סי)
19. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון ריבוי זכר (רבים)
20. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון ריבוי נקבה (רבות)
21. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: סוכר + צורן: סיה)
22. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון שייכות (ההכרה שלהם)
23. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון גוף נוכחים [אתם]
24. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: אנוש + צורן: סי)
25. תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: תברואה + צורן: סי)
26. תפקיד הצורן הסופי: צורן נטייה לציון ריבוי נקבה (רבות)

תרגיל 134

1. - צורן גזירה (בסיס : עולם + צורן סי)
- צורן נטייה (העולם שלי)
2. - צורן נטייה (החשבון שלי)
- צורן גזירה (בסיס : חשבון + צורן סי)
3. - צורן גזירה (בסיס : זמן + צורן סי)
- צורן נטייה (הזמן שלי)
4. - צורן גזירה (בסיס : תור + צורן סן)
- צורן נטייה (התור שלהן)
5. - צורן נטייה (המפלגה שלי)
- צורן גזירה (בסיס : מפלגה + צורן סי)
6. - צורן גזירה (בסיס : דעת + צורן : סן)
- צורן נטייה (הדעה שלהן)
7. - צורן נטייה (הגרונ שלי)
- צורן גזירה (בסיס : גרון + צורן : סי)
8. - צורן גזירה (בסיס : חדר + צורן : סן)
- צורן נטייה (החדר שלהן)
9. - צורן גזירה (בסיס : כיתה + צורן : סי)
- צורן נטייה (הכיתה שלי)
10. - צורן נטייה (הוספת צורן סית לציון נקבה)
- צורן גזירה (בסיס : משפט + צורן : סי)
- צורן נטייה (המשפט שלי)

תרגיל 135

- א. המשותף למילים המודגשות מבחינת דרך התצורה: בסיס + צורן סופי
- ב. המשותף למילים המודגשות מבחינת חלקי הדיבור: שם תואר
- ג. תפקיד הצורן הסופי המשותף למילים: צורן גזירה
- נימוק: סְבִיבְתִי (בסיס: סביבה + צורן סי)
- חֶבְרָתִי (בסיס: חברה + צורן סי)
- חַיּוּבִי (בסיס: חיוב + צורן סי)
- תְּזוּנָתִי (בסיס: תזונה + צורן סי)

תרגיל 136

התשובה מבוססת על ההבחנה בין צורן גזירה לבין צורת נטייה.

טור א	טור ב
צורן גזירה (בסיס: ירושלים + צורן סי)	<u>נַצְלֹנֹת</u> (בסיס: נצלן + צורן סות) צורן נטייה – הַצְלָתָם (צורן לציון גוף נוכחים - אתם) מְנַצְלֵת (צורן לציון גוף נקבה)
צורן נטייה (התסריט שלהן)	<u>דְּבָרֵיהֶם</u> (צורן נטייה לציון שייכות: הדברים שלהם) צורן גזירה – בְּרָזָה (בסיס: ברז + צורן סִיָּה) קוֹמִיקָאִי (בסיס: קומדיה + צורן סִיָּה)
צורן נטייה (ההרגשה שלהם)	<u>מְשִׁימוֹת</u> (צורן לציון רבות) צורן גזירה – עֲתוֹן (בסיס + צורן סוֹן) שִׁיכוֹת (בסיס: שיד + צורן סות)
צורן גזירה (בסיס: פצע + צורן סוֹן)	<u>חֲוָאִי</u> (בסיס: חוה + צורן סִיָּה) צורן נטייה – מְדַבְּרִים (צורן לציון רבים) פְּרָשְׁתָּן (צורן לציון גוף נוכחות – אתן)
צורן נטייה (צורן לציון רבות)	<u>דְּוִדָּנוּ</u> (צורן נטייה לציון שייכות: הדוד שלנו) צורן גזירה – פְּרִטְסִיָּה (בסיס: כרטיס + צורן סִיָּה) חֲוָדִי (בסיס: יחוד + צורן סי)
צורן נטייה (האופי שלו)	<u>צִלְקוֹת</u> (צורן נטייה לציון ריבוי נקבה) צורן גזירה – מְלִיחוֹת (בסיס: מלוח + צורן סות) מְקוֹמוֹן (בסיס: מקום + צורן סוֹן)
צורן נטייה (ראיתי אותה)	<u>צְעִירִים</u> (צורן נטייה לציון רבים) צורן גזירה – קַעֲרִית (בסיס: קערה + צורן סית) נוֹכְחִי (בסיס: נוכח + צורן סי)

טור א	טור ב
צורן גזירה (בסיס: קול + צורן סי)	מהות (בסיס: מה + צורן סות) צורן נטייה – מְסַמְנִים (צורן לציון רבים) פְּחִיּוֹת (צורן לריבוי נקבה)
צורן גזירה (בסיס: חקלאות + צורן סאי)	צְמַחִיָּה (בסיס: צמח + צורן סי) צורן נטייה – צוּמְחֹת (צורן לציון ריבוי נקבה) צְמַחִיָּה (צורן לציון שייכות: הצמחים שלה)
צורן נטייה (החיסכון שלי)	מְטַעִים (צורן נטייה לציון רבים) צורן גזירה – קָלוֹת (בסיס: קל + צורן סות) זְבוּבוֹן (בסיס: זבוב + צורן סון)
צורן נטייה (אהבתי אותך)	מְאַכְלִים צורן נטייה לציון ריבוי זכר (רבים) צורן גזירה – צָבָאִי (בסיס: צבא + צורן סי) פְּחָדְנוֹת (בסיס: פחדן + צורן סות)
צורן גזירה (בסיס: תמים + צורן סות)	טְבָעִי (בסיס: טבע + צורן סי) צורן נטייה – מְחַשְׁבוֹת (לציון ריבוי נקבה) עֲצִים (לציון ריבוי זכר)
צורן גזירה (בסיס: אוסטרליה + צורן סי)	טְנִיסָאִי (בסיס: טניס + צורן סאי) צורן נטייה – מְרַגְשֵׁת (לציון נקבה) טְבַחִיּוֹת (לציון ריבוי נקבה)
צורן נטייה (הספיגה שלהן)	טְיוֹלִינוֹ צורן נטייה לציון שייכות (הטיולים שלנו) צורן גזירה – יוֹמוֹן (בסיס: יום + צורן סון) שְׁלִיחוֹת (בסיס: שליח + צורן סות)
צורן גזירה (בסיס: יהודי + צורן סות)	יְבוּאָן (בסיס: יבוא + צורן סון) צורן נטייה – יְבוּאָנוֹת (לציון ריבוי זכר) יְהוּדִים (לציון ריבוי זכר)
צורן נטייה (טיפחתי אותה)	עֲצִיצִיו צורן נטייה לציון שייכות (העציצים שלו) צורן גזירה – רְעוּת (בסיס: רע (חבר) + צורן סות) בוֹטָנִיקָאִי (בסיס: בוטניקה + צורן סאי)
גזירה (בסיס: איתור + צורן סית)	שְׁקָדְנוֹת (בסיס: שקדן + צורן סות) צורן נטייה – מְחַבְּתוֹת (לציון ריבוי נקבה) חֻלְצָתִי (לציון שייכות - החולצה שלי)

טור א	טור ב
צורן נטייה לציון גוף ראשון (אני)	למדתיה צורן לציון מילת יחס "את" (לימדתי אותה) צורן גזירה – רעיונאי (בסיס: רעיון + צורן סאי) תפאורן (בסיס: תפאורה + צורן סן)
גזירה (בסיס: תצפית + צורן סן)	גלגלית (סקט) (בסיס: גלגל + צורן סית) צורן נטייה – פסלך (צורן לציון שייכות (הפסל שלך) מדביקה (צורן לציון נקבה)
גזירה (בסיס: כלכלה + צורן סי)	פלפלן (בסיס: כלכלה + צורן סן) צורן נטייה – פלפלות (צורן לציון ריבוי נקבה) פלפלתי (צורן לציון שייכות - הכלכלה שלי)
גזירה (בסיס: ירק + צורן סן)	שריונית (בסיס: שריון + צורן סית) צורן נטייה – מקבלת (צורן לציון נקבה) משקפיה (צורן לציון שייכות - המשקפיים שלה)

תרגיל 137

צורן נטייה	צורן גזירה
(1), (3), (5), (6), (7), (8), (11), (13), (14)	(2), (4), (9), (10), (12), (15), (17)
(16), (18), (20), (21), (25), (26), (28), (31)	(19), (22), (23), (24), (27), (29)
	(30), (32)

תרגיל 138

השמות שדרך תצורתם היא בסיס וצורן סופי:
שקית, סרטון, גשרון, מחירון, דריכות, מתמטיקאי, פסלון, רפתן, פלאי, משיבון
מוזיקאי, הרפתקן, חידון, תחזוקן, מכונית, ישות, אפשרות, יהלומן, עינית

שורש ומשקל	הלחם בסיסים	שאיילה מלעז
בצקת, פקדון, נהיגה, ביטון, צהבת, מכאוב, מסור, מצגת, מבצר, פחדן, שריטה, מצלמה מצפן	גזעול, שמרטף, לפיכך מדחס, תמנון, ערפיח רמקול, כדוריד, חמשיר	דיאטה, ז'קט, אקדמיה פוליטיקה, מיוני, הרמוניה פדיקור, אוסקר

תרגיל 139

- א. בסיס לוועזי: פופולרי + צורן סופי סית לציון נקבה.
ב. (2) תקליטור (הלחם בסיסים, השאר: בסיס + צורן סופי)

תרגיל 140

1. מחזמר - הלחם בסיסים, השאר: שורש ומשקל
2. אמרן - הלחם בסיסים, השאר: שאילה מלעז
3. תקציבאי - בסיס + צורן סופי, השאר: שורש ומשקל
4. אלטרנטיבה - שאילה מלעז, השאר: הלחם בסיסים
5. מדען - בסיס + צורן סופי, השאר: שורש ומשקל
6. אלחוט - הלחם בסיסים, השאר: שורש ומשקל
7. שכמיה - בסיס + צורן סופי, השאר: שורש ומשקל
8. פלדלת - הלחם בסיסים, השאר: שאילה מלעז
9. פלבון - בסיס + צורן סופי, השאר: הלחם בסיסים
10. מצפור - הלחם בסיסים, השאר: שורש ומשקל

תרגיל 141

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	הלחם בסיסים	שאילה מלעז
כשלו, מצנח	מוזרות, תובענות	דרגנוע, מקלור	סקנדל, ספגטי
תרפיז, נשיקה	תמרוקיה, חשבות	חיבר, זרקור	קונצרט, טוקבק
שקדו, משקיף	ציננית, שבועון	כדורגל, רמזור	פיגמנט, שניצל
התפנסות, גמיש	יצירתי, מטבחון	פסקול, מדרחוב	בטריה, פארק
הפחתה, גיוס	דבקית, פזיקאי	תשחץ	סטנדאפ, אורגניזציה
טבח, מצחק	רשתונאי, בלוגר		
מוהל, התקפלות	שעון, תלישות		
מכוש, מתקן			

1. (1) קבוצה 1: מסעדות, מסעדות, מסעדות
 דרך התצורה: בסיס + צורן סופי
 קבוצה 2: מסעדה, סועד, מסעד
 דרך התצורה: שורש ומשקל

(2) מסעדות = בסיס: מסעדה + צורן סופי סות
מסעדות = בסיס: מסעדה + צורן סופי סן
מסעדה = שורש: ס-ע-ד + משקל מקטלה
סועד = שורש: ס-ע-ד + משקל קוטל
מסעד = שורש: ס-ע-ד + משקל מקטל

2. (1) קבוצה 1: חשבונאות, תחקירן
 דרך התצורה: בסיס + צורן סופי
 קבוצה 2: מקלה, מדחס, בדון
 דרך התצורה: שורש ומשקל

(2) חשבונאות = בסיס: חשבון + צורן סופי סות
תחקירן = בסיס: תחקיר + צורן סופי סן
מקלה = שורש: כ-ל-ל + משקל מקטלה
מדחס = שורש: ד-ח-ס + משקל מקטל
בדון = שורש: ב-ד-ר + משקל קטלן

3. (1) קבוצה 1: אופנוע, דחפור, מגדלור
 דרך התצורה: הלחם בסיסים
 קבוצה 2: גמילה, משקלת
 דרך התצורה: שורש ומשקל

(2) אופנוע = אופן + נוע
דחפור = דחף + חפר
מגדלור = מגדל + אור
גמילה = שורש: ג-מ-ל + משקל קטילה
משקלת = שורש: ש-ק-ל + משקל מקטלת

4. (1) קבוצה 1: חשכון, משאלה
 דרך התצורה: שורש ומשקל
 קבוצה 2: פילוט, אספקט, טרמפולינה
 דרך התצורה: שאילה מלעז

(2) חשכון = שורש: ח-ש-כ + משקל קטלון
משאלה = שורש: ש-א-ל + משקל מקטלה
פילוט, אספקט, טרמפולינה = נלקח משפות זרות.

דרך התצורה: בסיס וצורן סופי
דרך התצורה: הלחם בסיסים

5. (1) קבוצה 1: שירון, מדיני
קבוצה 2: מטולנוע, קטרָגל, רשמקול
(2) שירון = בסיס: שיר + צורן סון
מדיני = בסיס: מדינה + צורן סי
מטולנוע = מטול + נוע
קטרָגל = קט + רגל
רשמקול = רשם + קול

תרגיל מסכם

תרגיל 143

- א. (2) ג. (3)
ב. (1) ד. (4)

תרגיל 144

1. (1) הדלקות
(2) הפלה
(3) טבילה
(4) עדות
(5) פנימית
(6) משקפת
2. (1) השתכנעות
(2) בטלה
(3) מקסימלי
(4) מפסידן
(5) קבלן
3. (1) שכלול
(2) הבעה
(3) כפית
(4) ראשונית
(5) טרקטורון
(6) מפקדה

תרגיל 145

1. א. (1) המשותף למילים המודגשות מבחינת דרך התצורה: בסיס + צורן סופי

(2) המשותף למילים המודגשות מבחינת חלקי הדיבור: שם תואר

(3) תפקיד הצורן הסופי המשותף למילים: צורן גזירה

נימוק: כְּסָפִי (בסיס: כסף + צורן סי)

מְקוֹרֵי (בסיס: מקור + צורן סי)

עִירוֹנֵי (בסיס: עיר + צורן סי)

צוֹרְמָנֵי (בסיס: צורם + צורן סי)

עָרְפֵי (בסיס: עורף + צורן סי)

צִבּוּרֵי (בסיס: ציבור + צורן סי)

תְּרַבּוּתֵי (בסיס: תרבות + צורן סי)

פְּנִימֵי (בסיס: פנים + צורן סי)

ב. (1) תפקיד הצורן הסופי של המילים בסעיף הוא צורן נטילה לציון כינוי שייכות

(2) נימוק: כְּסָפִי (הכסף שלי)

תְּרַבּוּתֵי (התרבות שלי)

עָרְפֵי (העורף שלי)

2. א. משקל קטיל: סָבִיל, אָכִיל, הָפִיךְ, רְחִיץ

משקל קטל: צָהַב, עָגַל

ב. דרך התצורה של שמות התואר בסעיף זה: בסיס + צורן סופי, ואילו דרך התצורה של השמות בסעיף א' היא שורש ומשקל.

תרגיל 146

1. א. הַשְּׁתַלְשָׁלוֹת (שורש + משקל)

ב. דרך התצורה של שאר השמות: בסיס + צורן סופי

לְדוּגְמָה: תְּפִירוֹת (תִּיר + צורן סות)

2. א. מְזַכְּרוֹת (בסיס + צורן סופי)

ב. דרך התצורה של שאר השמות: שורש + משקל

לְדוּגְמָה: מְזַכֵּר (שורש: ז-כ-ר + משקל מקטל)

3. א. טְבָעִית (בסיס + צורן סופי)

ב. דרך התצורה של שאר השמות: שורש + משקל

לְדוּגְמָה: הַטָּפָה (שורש: נ-ט-פ + משקל הקטלה)

4. א. דְרָמָה (שאיילה מלעז)
 ב. דרך התצורה של שאר השמות: בסיס + צורן סופי
 לדוגמה: אַרוֹנִית (ארון + צורן סית)

תרגיל 147

1. א. שם תואר
 ב. (1) הַדְּבָרָה (אפשרות נוספת: המצאה)
 (2) תַּחְבּוּרָה
 (3) מְסוּק (שורש: נ-ס-ק = משקל מְקַטּוּל)
 (4) אַנְטִיבִיוֹטִיקָה
 (5) מְכוּנִית - תפקיד הצורן הסופי: צורן גזירה (בסיס: מכונה + צורן סית)
 בשאר המילים יש צורן נטייה:
 עוֹלָמְנוּ (צורן לציון שייכות: העולם שלנו), הַמְצָאוֹת (צורן לריבוי נקבה)
 סִינְתֵטִיִּים (צורן לריבוי זכר)
2. א. יָדִידוּ = צורן נטייה לציון שייכות (הידיד שלו)
 יָדִידוֹת = צורן גזירה (בסיס: ידיד + צורן סות)
- ב. (1) מְשַׁקֵּף: ש-ק-פ
 (2) הַשְּׁתַּקְפוֹת (התפעל)

תרגיל 148

1. א. (1) יוֹעֵנֵק (יְעַנֵּק)
 (2) ע-נ-ק, הופעל
 (3) הַעֲנִיק (בניין הפעיל)
- ב. (1) הַחֲלָטָה - בניין הפעיל
 (2) לְהַחֲלִיט
 (3) הַחֲלִט - בניין הופעל
- ג. (1) נִכְנְסָת
- ד. שורש ומשקל
- ה. (1) שבועות, אזורים, מסומנים
 (2) שבועות - צורן נטייה לציון רבים   אזורים - צורן נטייה לציון רבים

2. א. (1) השמנה

(2) להיכנס

(3) משפיעה (הפעיל) או מקדים (הפעיל)

ב. (1) כמות (כמה + סות) או איכות (איך + סות)

(2) פיזית

ג.

הצורה	גזרת השלמים	גזרת מרובעים	גזרת חסרי פ"נ	גזרת חסרי פי"צ
הפועל	נערך	התפרסם	נתן	הוצגו

(אפשרויות נוספות בגזרת השלמים: נטען, נרדמים, משפיעה, מקדים, טוענים)

ד. משפט I - המילה "גם" באה לרבות את משלים הפועל. (המילה "גם" מתייחסת לאיכות השינה

(באיכות השינה ובעוד משהו).

חוקרי שינה רבים טוענים כי השמנה תלויה בגורמים רבים, וביניהם גם איכות השינה.

משפט II - המילה "גם" באה לרבות את הנושא. (המילה "גם" מתייחסת להשמנה ולעוד

משהו).

חוקרי שינה רבים טוענים כי גורמים רבים וביניהם ההשמנה תלויים באיכות השינה.

תרגיל 149

1. חשמלאי	12. מדרכה
2. מדבקה	13. מגב
3. צבע	14. דליקים
4. משחטה	15. מכבסה
5. מגלשה	16. ספורטאי
6. פוליטיקאי	17. מגהץ
7. מסגן	18. נבלה, טרפה
8. מסוקים	19. מסחטה
9. מזבלה	20. משדר
10. גרפיקאי	21. מתפרה
11. מחדד	22. מפסק

פרק א - הבנה והבעה (50 נקודות)

1. ד. לגרום לקוראים להבין שיש מציאות חדשה ויש צורך להפנימה.
2. א. שני מאפיינים לדור הצעיר:
1. דור מהיר (מסתגל במהירות לכל שינוי), שאין בו דחיית סיפוקים.
2. דור הקליפים, הפרסומות הקצביות.
- ב. הכותב עושה הבחנה בין הדור הצעיר לדור המבוגר משום שבפעם הראשונה הדור הצעיר יודע יותר מהדור המבוגר. בתחום המחשב והאינטרנט הדור המבוגר מפגר אחרי הדור הצעיר. מאפיין של הדור המבוגר - מסתגל לאט לכל שינוי.
3. א. התופעה - ירידה במעורבות החברתית.
ב. הסיבה להיווצרות תופעה זו היא שהזמן בו הנערים היו מחוברים לאינטרנט בא על חשבון הזמן שהוקדש לחברים.
ג. ההשפעה השלילית היא תחושות של בדידות ושל דיכאון. כתוצאה משעות רבות של גלישה בני הנוער יצרו חברויות "וירטואליות" במקום חברויות פיזיות משמעותיות ותומכות.
4. (1) האמצעי הרטורי הוא לשון ציורית. האדם הוא זה ש"משתוקק" / שואף לדברים ולא המחשב. במשפט זה יש מענק סמנטי מתחום האדם לתחום המחשב.
(2) א. שורות 27-29.
ב. הכותב משתמש באמצעי זה כדי לקרב את הקוראים ולשתפם במחשבותיו.
5. א. הכותב בחר לצטט את דבריו של פרופ' סולומון כדי שבמאמרו תהיה טענה של מומחה. ציטוט שכזה יוצר אמינות. לכותב המאמר יש רצון לקרב אליו את הקורא ולנסות לשכנע אותו בצדקתו.
ב. עמדתו של פרופ' סולומון היא שיש לעשות שימוש במחשב גם בתהליך הלמידה ולקבוע הגדרות חדשות למושג "הצלחה לימודית". לפי פרופ' סולומון, הצלחה לימודית אינה שינון החומר, מה שמערכת החינוך, לדעתו מבקשת מהתלמידים לעשות. יש לעשות שימוש במחשב ובאינטרנט בתהליך הלמידה. התלמידים, לטענתו, נעזרים באינטרנט כדי לשנן את החומר, ובשביל זה לא צריכים מחשב.
6. א. (1) שורה 1 – "האינטרנט תפס את כולנו לא מוכנים".
(2) שורה 34 – "ההתמכרות לאינטרנט אינה סוגיה חד משמעית..."
(3) שורות 55 – 57 – "החשוב ביותר הוא לזכור, שאנו נדרשים... צריך להישיר מבט אל המציאות ולנהוג בחוכמה מרבית..."

ב. כל אחד כותב את דעתו האישית. לפניך הצעה בלבד!!!

לכל היגד הבעת דעה"

(1) האינטרנט תפס אותנו לא מוכנים, משום שההתפתחות של האינטרנט הייתה מהירה מדי ובני נוער "נשאבו" לעולם זה מבלי לקבל הכוונה מהמבוגרים. לדוגמה, מכתבי השרשרת שעברו במיילים וביקשו תרומות של כספים, ילדים התפתו וענו להם, מסרו פרטים אישיים, וכך נחשפו לנוכלים.

(2) 'ההתמכרות לאינטרנט' אינה סוגיה חד משמעית משום שעדיין לא הוכח שהתמכרות זו היא התמכרות קלינית במלוא מובן המילה. לבני נוער רבים הקשרים ה"וירטואליים" חשובים ליצירת קשרים חברתיים. מול מסך המחשב הם מרגישים "מחוזרים". יתכן שבחייהם האמיתיים, במציאות היומיומית, קשה להם ליצור חברויות, כי הם ביישנים או לא מקובלים חברתית.

(3) צריך להישיר מבט אל המציאות ולנהוג בחוכמה מרבית משום שלא ניתן להילחם בתופעה זו כי היא כבר "שאבה" את בני הנוער לתוכה, אך צריך לחנך את בני הנוער להשתמש ב"מדיום" הזה בתבונה, ולהפוך את הכלי הזה לכוח אדיר.

7. (1) התמכרות פעילה – משחקי DVD

(2) התמכרות סבילה – בהייה בטלויזיה

8. (1) תחושות של דיכאון ושל חרדה אם לא מתחברים לעיתים קרובות לרשת.

(2) איבוד תחושת זמן במהלך השימוש באינטרנט.

9. הגדרה מספר 2 היא ההגדרה המתאימה ביותר לתופעה המוצגת במאמר ובקטע.

נימוק: הגדרה מספר 2 היא ההגדרה המתאימה ביותר בשל הדוגמה המובאת בהגדרה: "התמכרות למשקאות חריפים. התמכרות לסמים". בקטע כתוב כי פסיכולוגים אינם חולקים על כך שלמכור לאינטרנט יש אותם המאפיינים שזוהו אצל מכורים להתנהגויות שונות, כדוגמת המכורים לשתייה.

10. א. להשוות

ב. לתת דוגמה

11. המאמר "לא לחסום ולא לבלוע. ללמוד" שכתב אסי זיגדון ופורסם בכתב העת פנים עוסק במהפכה הטכנולוגית, האינטרנט. נושא האינטרנט הפך לנושא חינוכי משום שהוא קשור לדור הצעיר ולדורות שיבואו אחריו. הדור הצעיר במהירות ובאופן טבעי הסתגל למציאות החדשה, ובפעם הראשונה אלה הילדים המלמדים את המבוגרים. לטענת המחבר אסור להתעלם מעובדה זו, וככל שהחברה תפנים את השינוי מהר יותר ותסתגל למציאות החדשה, נוכל לייצר תהליך משמעותי שיעזור לכולם להוציא את המיטיב מהמציאות. התקשרות, טוען המחבר, הם לימודי התנ"ך של המאה ה-21, ולא רק האינטרנט הוא מקור מידע אלא גם הטלויזיה. התקשרות האלקטרונית היא הגורם המכריע והדומיננטי בעיצוב פני הדור והחברה, ובמציאות הזו אי אפשר להילחם. אך למציאות החדשה הזו יש סיכונים. הישיבה במשך שעות מול מסך המחשב גורמת לניתוק מעורבות חברתית בחיים האמיתיים ויוצרת מערכות יחסים

וירטואליים הגורמים לתחושות של בדידות ושל דיכאון. הקטע מנסה להסביר מה היא אותה התמכרות לאינטרנט. מכיוון שהאינטרנט עונה על צרכים רבים, כגון צרכים חברתיים ופסיכולוגיים המשתמש עלול לפתח התנהגות ממכרת שפסיכולוגיים טוענים שיש לה את אותם הסממנים שיש למכורים להתנהגויות שונות, כגון מהמרים כפייתיים.

12. המסקנה העולה מן התרשים היא שרוב בני נוער (68.32%) משתמשים באינטרנט בצורה מבוקרת.

13. א. בטבלה שלפנינו הושוו תלמידי בית ספר בגילאים שונים בשאלה האם יחסר להם האינטרנט אם הוא ייעלם. 33% מתלמידי חטיבת הביניים מודים שהאינטרנט יחסר להם אם הוא ייעלם, ואילו 23% בלבד מתלמידי התיכון מודים שהאינטרנט יחסר להם אם הוא ייעלם.

ב. המסקנה שאפשר להסיק היא שמכשיר הטלוויזיה הוא שיחסר לרוב תלמידי בית הספר היסודי (30%), ואילו הטלפון הנייד יחסר פחות, רק ל-11% מהתלמידים.

פרק ב - אוצר המילים והמשמעים; שם המספר (26 נקודות)

14. א. (1) הגדרה קלאסית - הגדרה מספר 2. "שם כולל לבני אדם החיים בפרק זמן אחד או בתקופה אחת".

(2) תפקיד המידע הכתוב בסוגריים מרובעים בראש הערך = אטימולוגיה.

[בערך "דור" האטימולוגיה היא חוץ עברית: אוגריתית וארמית, ואולי פנים עברית (דור)]

(3) הריבוי יכול להיות גם בזכר: דוֹרִים וגם בנקבה: דוֹרוֹת.

15. א. תקִשְׁרֵת: שם עצם

תקִשְׁרֵתִי: שם תואר

ב. מְתַקֵּשֵׁר: ת-ק-ש-ר, בניין פועל

תִּקְשֵׁר: ת-ק-ש-ר, בניין פיעל

ג. (1) סיקור תקִשְׁרֵתִי

(2) שוק התִּקְשֵׁרֵת

16. מילה זו עברה מעתק סמנט ממשמעות של כיסוי לכף היד למשמעות של דבר המתאים לאדם בדיוק מרבי כפי שהכפפה צריכה להתאים ליד בדיוק מרבי.

17. (3) הפסיכולוגים אינם מתווכחים ביניהם על...

18. א. סמוכים - רחוקים נחישות - הססנות

ב. קדרות, דיכאון - נרדפות

זמין, נגיש - נרדפות

שם המספר ומילות יחס (5 נקודות)

19. א. (1) שְמוֹנָה , אַחַת

(2) ארבעה

(3) מִכָּם

ב. חמש מאות ארבעים ושישה אלף שלוש מאות וארבעה

ג. בשבילם

פרק ג - תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

תחביר

20. א. (1) נְכוּן

(2) נִכּוֹן

(3) לֹא נִכּוֹן

ב. משפט I. להתמכרות II. במהירות

פסוקית

21. א. משפט מורכב - הדור הצעיר אימץ במהירות את השינויים ש חלו בשנים האחרונות כתוצאה מהמהפכה הטכנולוגית.

איבר א'

משפט איחוי (מחובר) - הדור המבוגר לעומתו מסתגל לאט לשינויים, ולכן

איבר ב'

יחסי הכוחות במשפחה בשנים האחרונות השתנה.

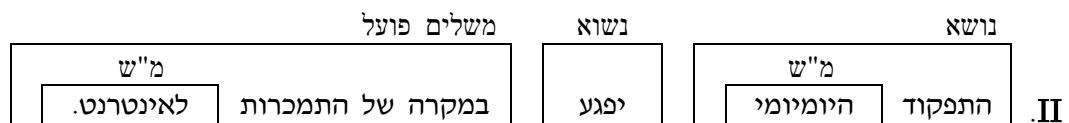
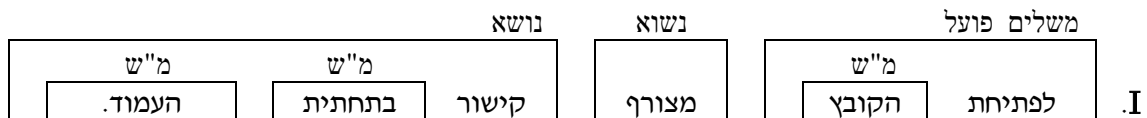
פסוקית

משפט מורכב - הילד ש שולט בשפה האינטרנטית מלמד את ההורה.

ב. בשנים האחרונות = משלים פועל בשנים האחרונות = משלים שם (לוואי)

הילד = נושא ההורה = משלים פועל

22. א. קיצור: משלים שם (לוואי) = מ"ש

ב. (1) לכן

(2) סיבה ותוצאה

(3) עקרת בית התמכרה לאינטרנט, לכן היא הורשעה בהזנחת ילדיה.

23. א. תלמיד כתב למנהל בית הספר שזה אבסורד שבבית הספר הוא לומד בשיטות של סוף המאה ה-19, אבל בבית הוא משתמש בכלים של המאה ה-21.

ב. (1) מורכב

(2) הורים, הידע

(3) העבירו, נמצא

(4) לילדיהם: משלים פועל   הילדים: משלים פועל

ידע: משלים פועל   הידע: נושא

מערכת הצורות

24. א. יפרידו

ב. (1) (1) שם עצם, שם תואר

(2) פועל בהווה

(3) שם תואר

(2) משתמשים - ש-מ-ש, התפעל   ממפרת - מ-כ-ר, פיעל
מפרת - נ-כ-ר, הופעל   מתחכם - ת-ח-כ-מ, פועל

25. א. השגה: נ-ש-ג, הופעל   מבלבלים: ב-ל-ב-ל, פועל

ב. מ-כ-ר, התפעל

ג. להתמכר

ד. הוגדר (הגדר = בניין הופעל)

26. א.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
הפנמה צעיר תמיכה רשת התנהגות מחשב	חברתי מהירות התנהגותי

ב. (1) חופשית, ממשית

(2) חופשית = בסיס: "חופשי" + צורן נטייה Xית.

ג. (1) שם פעולה - חיבור (חבור)

(2) משקל - קטול

צורן גזירה	צורן נטייה
תְּכֻנֵּית תְּקֻשָּׁרַת שְׁתּוּפֵי סוּגָה	קְצָבִיּוֹת סְפוּקִים חֲנוּכִית

- ב. (1) קְצָבִיּוֹת - צורן נטייה Xות לרבות
(סְפוּקִים - צורן נטייה Xים לרבים, חֲנוּכִית - צורן נטייה Xית לציון נקבה)
- (2) שְׁתּוּפֵי - צורן נטייה Xי לשם תואר
(אפשרויות נוספות: תְּקֻשָּׁרַת - צורן נטייה של תבנית המשקל תְּקַטְלַת)
- ג. תְּקֻשָּׁרַתִּי - צורן גזירה, משום שהצורן הסופי משמש בתור שם תואר.
המילה מורכבת מהמילה "תקשורת" + צורן סופי Xי לשם תואר.